

Projekti i erës në Bajgorë Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor dhe Social

Korniza për Përvetësimin e Tokës dhe Rivendosjen e Mjeteve të Jetesës

Pranoi:

SOWI Kosovo L.L.C.

Dorëzoi:

Golder Associates S.r.l.

Via Antonio Banfo 43, 10155 Torino, Italia

+39 011 23 44 211

19122298/12247 Finale

3 tetor 2019

Lista e shpërndarjes

1 copy to EBRD

1 copy to SOWI Kosovo L.L.C.

1 copy to Enlight Energy

1 copy to NOTUS

1 copy to Golder

SHKURTESAT

Shkurtesa	Përshkrimi
PV	Plani i veprimit
RIP	Regjistrimi dhe inventarizimi i pasurive
BQK	Banka Qendrore e Kosovës
ZNK	Zyrtar i Ndërlidhjes me Komunitetin
VKM	Vendimi i Këshillit të Ministrave
BERZH	Banka Evropiane për Rindërtim e Zhvillim
EPFI	Institucioni Financiar Parimet e Ekuatorit
VNMS	Vlerësimi i ndikimit mjedisor dhe social
MMS	Menaxhimi Mjedor dhe Social
PMMS	Plani i Menaxhimit Mjedor dhe Social
SMMS	Sistemi i Menaxhimit Mjedor dhe Social
PMS	Politika Mjedisore dhe Sociale
BE	Bashkimi Evropian
DGD	Diskutime në grupe fokusi
BPV	Bruto-Produkti Vendor
Drejtori i Përgjithshëm	Mekanizmi i Ankesave
GPS	Sistemi Global i Pozicionimit
HH	Ekonomi familjare
ID#	Dokumenti identifikues
KFN	Korporata Financiare Ndërkombëtare
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
AKK	Agjencia Kadastrale e Kosovës
IIK	Intervistë e Informatorit Kyç
KLCIS	Sistemi Informativ i Kadastrit Tokësor të Kosovës
KOSTT	Operatori i dhe Sistemit të Transmisionit dhe Tregut

Shkurtesa	Përshkrimi
MT	Marrja e tokës
LALRP	Plani i Marrjes së Tokës dhe Rivendosjes së Jetesës
NJQL	Njësia e Qeverisjes Lokale
PRJ	Plani i Rivendosjes së Jetesës
ZKK	Zyra Kadastrale Komunale
MMPH	Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
MF	Ministria e Financave
MoD	Shënim Mospajtimi
TM	Tensioni i mesëm
OJQ	Organizatë Joqeveritare
Linjë ajrore	Linjë ajrore
PAP	Person i ndikuar nga Projekti
POA	Autorizimi
KP	Kriteri i Performancës
QAQC	Kontrolli i cilësisë dhe Sigurimi i cilësisë
KPZH	Korniza e Politikave të Zhvendosjes
SAL shifra	Përshtatshmëria e tokës bujqësore
PAP	Plani i angazhimit të palëve të interesit
SOWI	SOWI Kosovo Sh.P.K
SPV	Mjeti për qëllim të posaçëm
NS	Nënstacion
SSES	Sondazhi mostrues socio-ekonomik
UNMIK	Misioni i Kombeve të Bashkuara në Kosovë
Ferma e erës	Ferma e erës
WfWI	Gratë për Gratë International
WTG	Gjeneratori i Turbinës së Erës
PV	Mekanizmi i Ankesave

DEFINICIONET

Regjistrimi dhe hulumtimi socio-ekonomik	Regjistrimi është proces për përpilimin e mostrës 100% të individëve, familjeve dhe bizneseve (formale apo joformale) që do të zhvendosen në kuptimin fizik dhe/ose ekonomik nga një projekt. Hulumtimi socio-ekonomik përdoret për të përcaktuar dhe analizuar kushtet socio-ekonomike të individëve, familjeve dhe bizneseve (formale ose joformale), që do të zhvendosen fizikisht dhe ekonomikisht nga një projekt (<i>shih definicionin e zhvendosjes fizike dhe ekonomike më poshtë</i>).
Data Zero	Data pas së cilës kushdo që vendoset në zonën e projektit nuk ka më të drejtë kompensimi dhe/ose ndihme.
Zhvendosja Ekonomike	Zhvendosja ekonomike i referohet humbjes së pasurive, resurseve, si dhe qasjes në pasuri, për shkak të humbjes së të ardhurave apo mjeteve të jetesës, si rezultat i blerjes së tokës ose kufizimeve të tokës për shkak të kërkesave të lidhura me projektin. Njerëzit ose ndërmarrjet mund të zhvendosen ekonomikisht me apo pa përjetuar zhvendosjen fizike (EBRD, 2014c).
Zhvendosja fizike	Rilokimi apo humbja e strehimit për shkak të marrjes së tokës si rezultat i aktiviteteve apo kërkesave që lidhen me projektin (EBRD, 2014c).
Të drejtat	Kompensimi dhe ndihma që njerëzit e prekur kanë të drejtën të marrin gjatë zhvendosjes (<i>shiko përkufizimin e zhvendosjes më poshtë</i>). Të drejtat definohen për secilin projekt individual, si dhe listohen në formë të Matricës së të Drejtave, pra një tabelë që përmban informata se kush ka të drejtë për çfarë kompensimi dhe/ose ndihme.
Jetesa	“Spektri i plotë i mjeteve që individët, familjet dhe komunitetet përdorin për të siguruar jetesën, si të ardhurat nga punësimi; të ardhura në para të fituara përmes një ndërmarrjeje apo përmes shitjes së produkteve, mallrave, artizanateve apo shërbimeve; të ardhura nga qiraja nga toka ose lokalet; të hyrat nga të korrat apo të ardhurat e blegtorisë, hise të të korrave (si marrëveshjet e ndryshme të ndarjes së të korrave) ose prodhimtaria blegtorale; mallrat apo produktet e vetë-prodhuar; ushqime, materiale lëndë djegëse dhe mallra për përdorim personal apo shtëpiak ose zanat i nxjerrë nga resurset natyrore apo të përgjithshme; pensionet dhe llojet e ndryshme të pagesave qeveritare” (EBRD, 2014c; International Finance Corporation, 2012a).
Rivendosja e Jetesës	Rivendosja e jetës përfshin masat e zbatuara për të rivendosur dhe përmirësuar efektet e zhvendosjes ekonomike tek njerëzit.

	Rivendosja dhe përmirësimi i jetesës karakterizohen nga rivendosja apo përmirësimi i të hyrave, sigurisë ushqimore të familjes, standardit të banimit, sigurisë së zotërimit të pronës, shëndetit dhe ushqyeshmërisë së ekonomive familjare, burimeve të të ardhurave, qasjes në tregje, rendimenteve, konsumi dhe dieta ushqimore, rezistenca ndaj tronditjeve natyrore apo ekonomike (International Finance Corporation, 2019).
Grupet e cënueshme	Grupet e cënueshme/në rrezik janë njerëz që, për shkak të gjinisë, etnisë, moshës, paaftësisë fizike apo mendore, përkatësisë ekonomike apo statusit social, mund të ndikohen më negativisht nga zhvendosja sesa të tjerët, si dhe që mund të jenë më të kufizuar në aftësinë e tyre për të kërkuar apo për të shfrytëzuar ndihmën në zhvendosje dhe përfitimet tjera zhvillimore. Këto grupe në kontekstin e zhvendosjes mund të përfshijnë edhe njerëzit që jetojnë nën kufirin e poshtëm të varfërisë pa tokë, të moshuarit, gratë dhe ekonomitë familjare pa të rritur, popujt indigjenë, pakicat etnike, komunitetet e varura nga resurset natyrore, apo personat tjerë të zhvendosur që mund të mos jenë të mbrojtur nga legjislacioni shtetëror i kompensimit të tokës apo pronësisë mbi tokën (EBRD, 2014c).

Përmbajtja

1.0	HYRJE.....	11
1.1	Sfondi dhe konteksti i projektit	11
1.2	Objektivi dhe llogaridhënia në kornizën e marrjes së tokës dhe kompensimit	12
2.0	PËRSHKRIMI I PROJEKTIT DHE NDIKIMET E PROJEKTIT	12
2.1	Ferma e Erës dhe stabilimentet përcjellëse të saj	12
2.1.1	Lokacioni	12
2.1.2	Përshkrimi teknik i fermës së erës dhe stabilimenteve përcjellëse të saj	12
2.1.3	Marrja e tokës dhe ndikimet përcjellëse të fermës së erës dhe stabilimenteve përcjellëse të saj	13
2.2	Linja ajrore dhe stabilimentet e saj përcjellëse	18
2.2.1	Traseja	18
2.2.2	Përshkrimi teknik i linjës ajrore dhe stabilimenteve përcjellëse të saj	18
2.2.3	Marrja e tokës dhe ndikimet përcjellëse të komponentit të linjës ajrore dhe stabilimenteve përcjellëse të tij	18
3.0	KORNIZA LIGJORE DHE INSTITUCIONALE LIDHUR ME MARRJEN E TOKËS	25
3.1	Korniza rregullative e Kosovës.....	25
3.1.1	Kushtetuta e Kosovës	25
3.1.2	Ligji 03/L-205 për plotësimin dhe ndryshimin e Ligjit nr. 03/L-139 për kufizimin e të drejtave pronësore dhe përvetësimin e pronave për qëllime të interesit publik në Republikën e Kosovës.	25
3.1.3	Ligji Nr. 03/L-139 për Shpronësimin e Pronës së Paluajtshme	26
3.1.4	Ligji nr. 04/L-013 për Kadastrin dhe ndryshimet kadastrale	26
3.1.5	Kodi Civil i Republikës së Kosovës, (2008)	27
3.1.6	Akte nënligjore relevante	27
3.1.6.1	Udhëzimi Administrativ Nr. 02/2015d:.....	27
3.1.6.2	Udhëzimi Administrativ, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MMPH), nr. 18/2015:	28
3.2	Korniza institucionale shtetërore e Kosovës	29
3.2.1	Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor.....	29
3.2.2	Ministria e Financave	29
3.2.3	Njësitë e Qeverisjes Lokale	30
3.2.4	Zyrat shtetërore dhe lokale të kadastrit.....	30

3.2.5	Operatori i Sistemit të Transmisionit dhe Tregut Sh.A. (KOSTT)	30
3.3	Korniza ligjore shtetërore për marrjen e tokës dhe shpronësimin	30
3.4	Vlerësimi i tokës	30
3.4.1	Zgjedhja e metodës së vlerësimit	31
3.4.2	Hapat e vlerësimit të tokës.....	31
3.4.3	Aspektet e trajtuara në procesin e vlerësimit të tokës	31
3.5	Banka Evropiane për Rindërtim e Zhvillim	32
3.6	Standardet e institucioneve të tjera ndërkombëtare financiare.....	33
3.6.1	Korporata Financiare Ndërkombëtare (IFC)	33
3.6.2	Parimet e Ekuatorit.....	33
3.7	Analiza e mangësive	34
4.0	STATUSI I PROCESIT TË MARRJES/PËRVETËSIMIT TË TOKËS.....	39
4.1	Procesi deri më sot	40
4.1.1	Përvetësimi i tokës për komponentin FE	40
4.1.1.1	Fushëveprimi i marrjes së tokës për FE	40
4.1.1.2	Qasja e marrjes së tokës për FE	40
4.1.2	Përvetësimi i tokës për linjën ajrore dhe infrastrukturën përkatëse.....	42
4.1.2.1	Fushëveprimi i blerjes së tokës për linjën ajrore energjetike dhe infrastrukturën përkatëse.....	42
4.1.2.2	Kategoritë e palëve të prekura nga projekti	42
4.1.2.3	Qasja e përvetësimit të tokës për linjën ajrore energjetike dhe infrastrukturën përkatëse.....	42
4.2	Aktivitetet e planifikuara të përvetësimit të tokës	45
4.2.1	Aktivitetet e planifikuara për FE	45
4.2.2	Aktivitetet e planifikuara për linjë ajrore - KOSTT.....	45
4.2.2.1	Regjistrimi dhe inventarizimi i pasurive.....	45
4.2.2.2	Kalkulimi i kompensimeve plotësuese	46
4.2.2.3	Negocimi i ofertës	46
4.2.2.4	Përgatitja e PAP për kontratë (PPC).....	46
4.2.2.5	Përgatitja e kontratës dhe nënshkrimi për kompensim plotësues	47
4.2.2.6	Mbështetja pas shpronësimit	47
4.2.2.7	Hyrja në tokë dhe rrethimi.....	47
4.2.2.8	Marrëveshja për dalje nga toka dhe kthimi i saj.....	48
5.0	PARIMET KYÇE TË LALRF.....	48

6.0 TË DREJTAT E KOMPENSIMIT (MATRICA E TË DREJTAVE)	49
7.0 ASISTENCA PËR PERSONAT E CENUESHËM	53
8.0 RIVENDOSJA E MJETEVE TË JETESËS	54
8.1 Objektivat e ndihmës për mjetet e jetesës	54
8.1.1 Rehabilitimi dhe rivendosja e tokës me qira të përkohshme	55
8.1.2 Monitorimi efektiv i atyre PAP-ve që i nënshtrohen marrjes së përhershme të tokës	55
8.1.3 Lidhja e PAP-ve me përfitimet dhe mundësitë e ofruara nga programet e ndihmës për mjetet e jetesës	55
8.1.4 Sigurimi i mbështetjes së tranzicionit për PAP-të e cenueshëm	55
8.2 Opsionet e restaurimit të mjeteve të jetesës	55
8.3 Pranueshmëria për rivendosjen e mjeteve të jetesës	56
8.3.1 Mbështetja kalimtare	56
8.3.2 Punësimi lokal	56
8.3.3 Projektet bujqësore	57
9.0 SHPALOSJA E INFORMACIONIT DHE KONSULTIMET PUBLIKE	58
9.1 Angazhimi i palëve të interesit	58
9.1.1 Parimet e angazhimit të palëve të interesit	58
9.2 Shpalosja e informatave dhe konsultimeve të mbajtura deri më sot	59
9.2.1 Sfondi	59
9.2.2 Procesi i përgjithshëm i angazhimit të palëve deri më sot	59
9.2.3 Procesi i ndarjes dhe shpalosjes së informatave	60
9.3 Shpalosja e planifikuar e informacionit dhe angazhimi i palëve të interesit	61
10.0 IMPLEMENTIMI I KËSAJ KORNIZE TË BLERJES SË TOKËS DHE RIVENDOSJES SË JETESËS	61
10.1 Tabela indikative e afateve për zbatimin e planit	64
10.2 Buxheti indikativ për implementimin e Kornizës	65
11.0 MONITORIMI, AUDITIMI DHE RAPORTIMI	65
11.1 Monitorimi	65
11.1.1 Monitorimi i projektit	65
11.2 Auditimi	67
11.2.1 Auditimi i përfundimit të marrjes së tokës	67
11.2.2 1.7.2 Auditimi i përfundimit të planit të rivendosjes së jetesës	68

12.0 MEKANIZMI I ANKESAVE	69
12.1 Parimet kyçe:.....	69
12.2 Rrjedha e mekanizmit të ankesave	70
12.3 Afatet kohore të mekanizmit të ankesave	72
12.4 1.11 Procesi i zgjidhjes së jashtme	72

TABELAT

Tabela 1: Toka e marrë për FE	13
Tabela 2: Metodatat e vlerësimit të kompensimit sipas Udhëzimit Administrativ Nr 02/2015	27
Tabela 3: Analiza e mangësive	35
Tabela 4: Nevoja për tokë të përhershme	39
Tabela 5: Nevoja për tokë me servitut	40
Tabela 6: Nevoja për tokë me qira	40
Tabela 7: Aktivitetet e shpronësimit për linjën ajrore si dhe masat plotësuese që do të zbatohen për pajtueshmëri me KP5.	43
Tabela 8: Matrica e të drejtave	49
Tabela 9 - Parimet e angazhimit të palëve të interesit	58
Table 11: Treguesit e Monitorimit	65
Table 12: Afatet kohore të ankesave	72
Tabela 13: Klasifikimi i tokave bujqësore	133
Tabela 14: Angazhimi i palëve të interesit për fermën e erës	141
Tabela 15: Shtrirja kohore e angazhimit të palëve në komponentin e linjave ajrore	142

FIGURAT

Figura 1 - Lokacioni i Projektit në raport me Kosovën	11
Figur1 2: Ferma e erës - GJTE 1 deri në GJTE 9	14
Figura 3: Ferma e erës – WTG 10 to WTG 14	15
Figura 4: Ferma e erës - GJTE 1 deri në GJTE 21	16
Figure 5: Ferma e erës - GJTJTE 21 deri në GJTE 27	17
Figura 6: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 1)	19
Figure 7: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 2)	20
Figura 8: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 3)	21
Figura 9: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 4)	22
Figura 10: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 5)	23

Figura 11: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 6)	24
Figura 12 - Objektivat e ndihmës për mjetet e jetesës	54
Figura 13 - Rekrutimi i fuqisë punëtore lokale	57
Figura 14: Diagrami i mekanizmit të ankesave	70

SHTOJCAT

SHTOJCA A - Programi i Punës i Projektit të Erës Bajgora

SHTOJCA B - Deklarata e SOWI mbi natyrën vullnetare të tokës së marrë për ndërtimin e fermës së erës Selac

SHTOJCA C - Lista e Parcelave që preken nga Ferma dhe Harta e Erës Selac

SHTOJCA D - Lista e Parcelave që preken nga Linja Ajrore dhe Harta

SHTOJCA E - Fazat kryesore të shpronësimit - Ligji Nr. 03 / L-139 për Shpronësimin e Pasurive të Paluajtshme

SHTOJCA F - Ligji Nr. 04/-L-013 - Dispozitat kryesore

SHTOJCA G - Aspekte, qasje dhe konsiderata të vlerësimit të tokës

SHTOJCA H - Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim

SHTOJCA I - Bibliografi

1.0 HYRJE

Ky dokument përbën Kornizën e Blerjes së Tokës dhe Rivendosjes së Jetesës (LALRF) për Projektin e Erës Bajgora.

1.1 Sfondi dhe konteksti i projektit

The Bajgora Projekti i Erës Bajgora (Projekti) konsiston në zhvillimin e tre projekteve fqinje të energjisë me erë, me kapacitet total prej 105MW, në një zonë malore afër Mitrovicës, veri i Kosovës. Energjia elektrike do të eksportohet përmes një linje 19km në nivel 110kV deri në Vushtri, që duhet të zhvillohet nga Projekti dhe pastaj të transferohet në KOSTT, kompania shtetërore e transmetimit. Banka Evropiane për Rindërtim e Zhvillim (BERZH) po shqyrton ofrimin e financimit për Projektin, së bashku me huadhënësit tjerë.

Qëllimi i Projektit të Erës Bajgora është të sigurojë prodhim të energjisë elektrike miqësore ndaj klimës, të qëndrueshme, si dhe me rrezikshmëri të ulët, me anë të energjisë së erës. Projekti përbën një kontribut të madh në prodhimin e energjisë elektrike në Republikën e Kosovës. Projekti po ashtu shërben objektivat kosovarë dhe evropianë të rritjes së përdorimit të energjisë së ripërtërishe, ndihmon në reduktimin e importeve të energjisë elektrike dhe varësisë tek qymyrguri. Këto aspekte kontribuojnë në arritjen e objektivave evropianë dhe atyre globalë të mjedisit.

Ky projekt implementohet në kuadër të kriterëve të ligjeve, akteve nënligjore dhe neneve të legjisllacionit shtetëror të Kosovës. Pasi ky projekt është duke u shqyrtuar për financim nga BERZH-i, projektit po ashtu do t'i kërkohet të jetë në pajtim me Kriteret e Performancës së BERZH-it (PR) siç parashihet me Politikën Mjedisore dhe sociale 2014 (PMS 2014).¹

Projekti gjendet në vendin e quajtur Selac, në pjesën veriore të Republikës së Kosovës, 15 km në verilindje të qytetit të Mitrovicës në lartësi që variojnë nga 1315 deri në 1790 m lartësi mbidetare. Ju lutemi t'i referoheni Figura 1 për lokacionin e gjerë të Projektit të Erës Bajgora.

Figura 1 - Lokacioni i Projektit në raport me Kosovën

Punimet e hershme të projektit janë inicuar. Në këtë drejtim, instalimi i punishtes dhe ndërtimi i rrugëve u kryen nga prilli deri në korrik 2019. Data e pritur e përfundimit të projektit është planifikuar të jetë mesi i nëntorit 2020

¹ Politika e rishikuar Mjedisore dhe Sociale e BERZH-it 2019, do të hyjë në fuqi vetëm në 1 Janar 2020.

(pranimi i turbinave të erës), me përfundimin e restaurimit të punishteve të planifikuar për fundin e korrikut 2021. Ju lutemi t'i referoheni APPENDIX A për shtrirjen e punimeve të Projektit të Erës Bajgora.

Shpалosja e VNMS-së është hapi tjetër në këtë proces. Periudha e shpалosjes së informatave fillon më 4 tetor 2019 dhe do të zgjasë 60 ditë, deri më 4 dhjetor 2019.

1.2 Objektivi dhe llogaridhënia në kornizën e marrjes së tokës dhe kompensimit

Objektivi i kësaj LARLF-je për Projektin e Erës Bajgora është të elaborojë qasjen ndaj zhvillimit të një Plani të detajuar të Marrjes së Tokës dhe Rivendosjes së Jetesës (LALRP).

SOWI është përgjegjëse për këtë LALRF si dhe hartimin e LALRP-së. SOWI është po ashtu përgjegjëse për zbatimin e LALRP-së.

2.0 PËRSHKRIMI I PROJEKTIT DHE NDIKIMET E PROJEKTIT

Për qëllimet e kësaj LARLF-je, Projekti i Erës Bajgora ndahet në dy komponentë, ku secili ka infrastrukturën e vet përcjellëse. Këta komponentë janë:

- Komponenti i fermës së erës (FE), ku instalohen gjeneratorët e turbinave të erës (GJTE).
- Komponenti i Linjës Ajrore (KLA) që lidh fermën e helikave të erës me rrjetin energjetik të Kosovës në nënstacionin Vushtri.

Këta dy komponentë përshkruhen më hollësisht më poshtë.

2.1 Ferma e Erës dhe stabilimentet përcjellëse të saj

2.1.1 Lokacioni

Komponenti FE i Projektit të Erës Bajgora gjendet në verilindje të sipërfaqes së Mitrovicës, në një lartësi mbidetare prej 500 deri 1800 m. vendbanimet më të afërta me fermën e planifikuar janë fshatrat Bajgorë në jug, Zhiti në veri, Kaqandoll në lindje dhe Zabërrxhe në perëndim. Komunitet qafinje në kufi me Komunën e Mitrovicës janë Vushtrria në jug, Zubin Potoku në perëndim, Zveçani në veri-perëndim, Leposaviqi në veri dhe Podujeva në lindje.

2.1.2 Përshkrimi teknik i fermës së erës dhe stabilimenteve përcjellëse të saj

FE përbëhet nga 27 GJTE. Kapaciteti prodhues është 3.83 MW për GJTE, që arrin 104.22 MW për fermën e erës në tërësi. Ferma e erës përdor GJTE-të e firmës GE 3.8-137. Ky GJTE ka lartësi helike prej 110m dhe diametër rotorit prej 137 metrash.

Turbinat individuale të erës janë të lidhura me një nënstacion të përbashkët brenda parkut, përmes sistemeve të kabllorëve nëntokësore të nivelit 30 kV (duke përfshirë linjat e të dhënave dhe kabllimin e brendshëm). Ferma e erës ndahet në tri nën-zona, ku secila përmban 9 GJTE. GJTE-të numërohen në renditje nga GJTE 1 deri në GJTE 27. Nën-zonat janë Selaci 1 (GJTE 1 deri në GJTE 9), Selaci 2 (GJTE 10 deri në GJTE 18) si dhe Selaci 3 (GJTE 19 deri në GJTE 27) respektivisht (referojuni Figura 2, Figura 3, Figura 4 dhe Figura 5 për të parë lokacionet e GJTE-ve).

Stabilimentet përcjellëse të fermës së erës janë si vijon:

- Zonat e shtrirjes së pajisjeve dhe materialeve.
- Impiante të ndryshme (betoni, thërmimi, përzierja, etj.).
- Bazat e kranit.
- Themelet.

- Sistemi i renditjes së kabllove TM.
- Shtigjet e brendshme
- Depot
- Zonat e depozitimit (gurë e dhe).

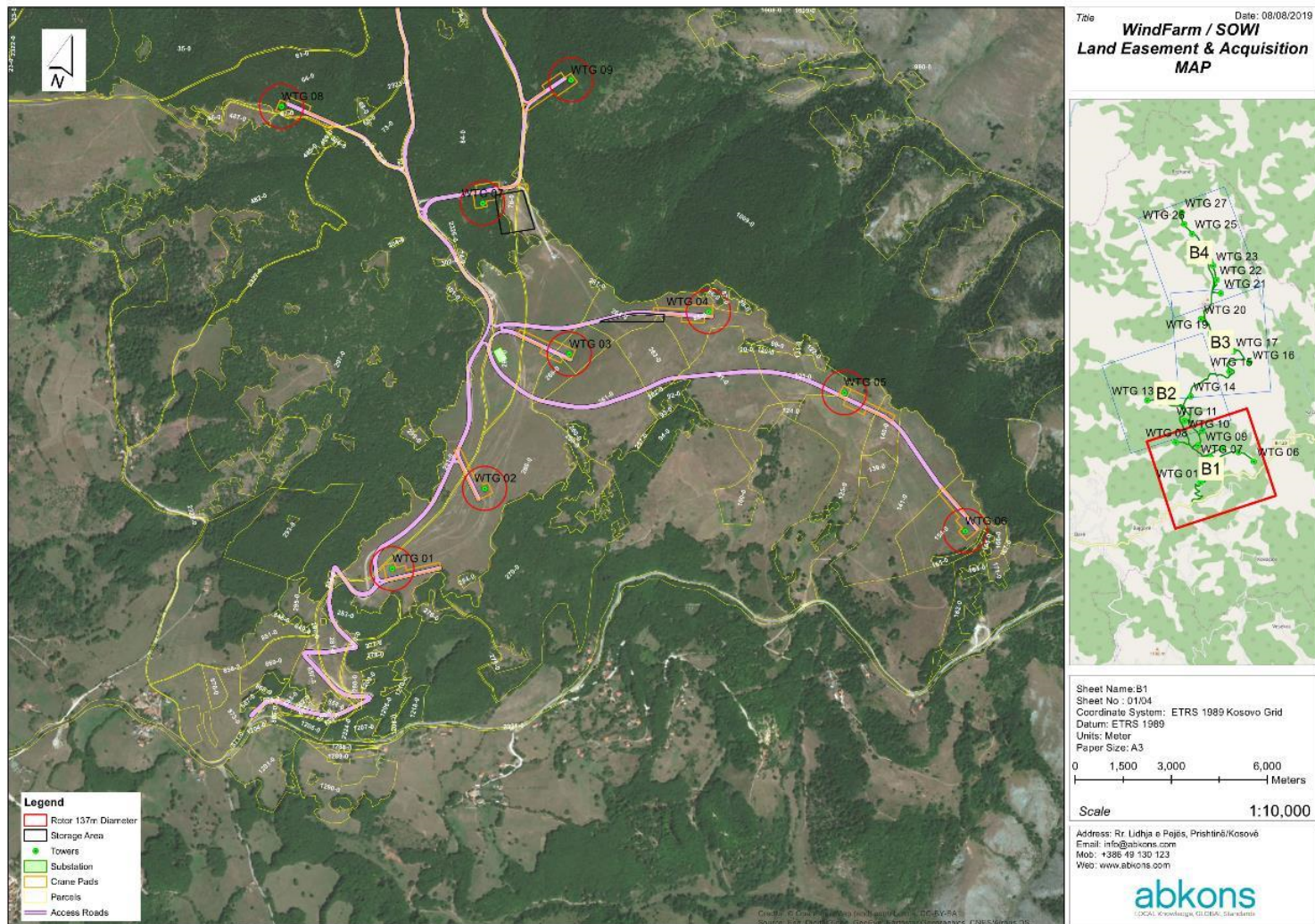
2.1.3 Marrja e tokës dhe ndikimet përcjellëse të fermës së erës dhe stabilimenteve përcjellëse të saj

Toka për FE-në është siguruar në mënyrë vullnetare. Natyra vullnetare e marrjes së tokës konfirmohet me një deklaratë nga SOWI. Me nënshkrimin e Drejtorit Menaxhues të SOWI Kosova, toka e marrë për ndërtimin e FE-së është siguruar përmes një marrëveshjeje plotësisht të lirë dhe të vullnetshme ndërmjet pronarëve të tokave dhe SOWI Kosova Sh.P.K, pa rrezikuar interesin individual të pronarëve, si dhe të drejtat e tyre mbi pronë. Implikimi këtij është që KP 5 i BERZH-it nuk zbatohet në këtë drejtim. Ju lutemi referojuni 0 për deklaratën nga SOWI. Këto toka janë marrë deri më sot për FE-në:

Tabela 1: Toka e marrë për FE

Komponenti i projektit	Gjithsej toka e marrë (m ²)	Kohëzgjatja	Llojet e ndikimit
Rrugët e qasjes	446,698	E përhershme	Të drejtat
Bazat e kranit	348,068	Të përziera marrje e përhershme dhe e përkohshme	Blerje dhe qira
Themelet e GJTE-së	8,255	E përhershme	Blerje

Toka për stabilimentet përcjellëse ende nuk është siguruar. Numri i parcelave dhe pronarëve të prekur është ende i paqartë. SOWI do ta sigurojë këtë tokë me qasjen blerës me vullnet/shitës me vullnet. Në bazë të llogaritjeve të kryera deri tash, pritët që rreth 65,200m² do të nevojiten për depot e ndryshme, ndërsa 205,000m² për zonat e depozitimit.

Figur1 2: Ferma e erës - GJTE 1 deri në GJTE 9

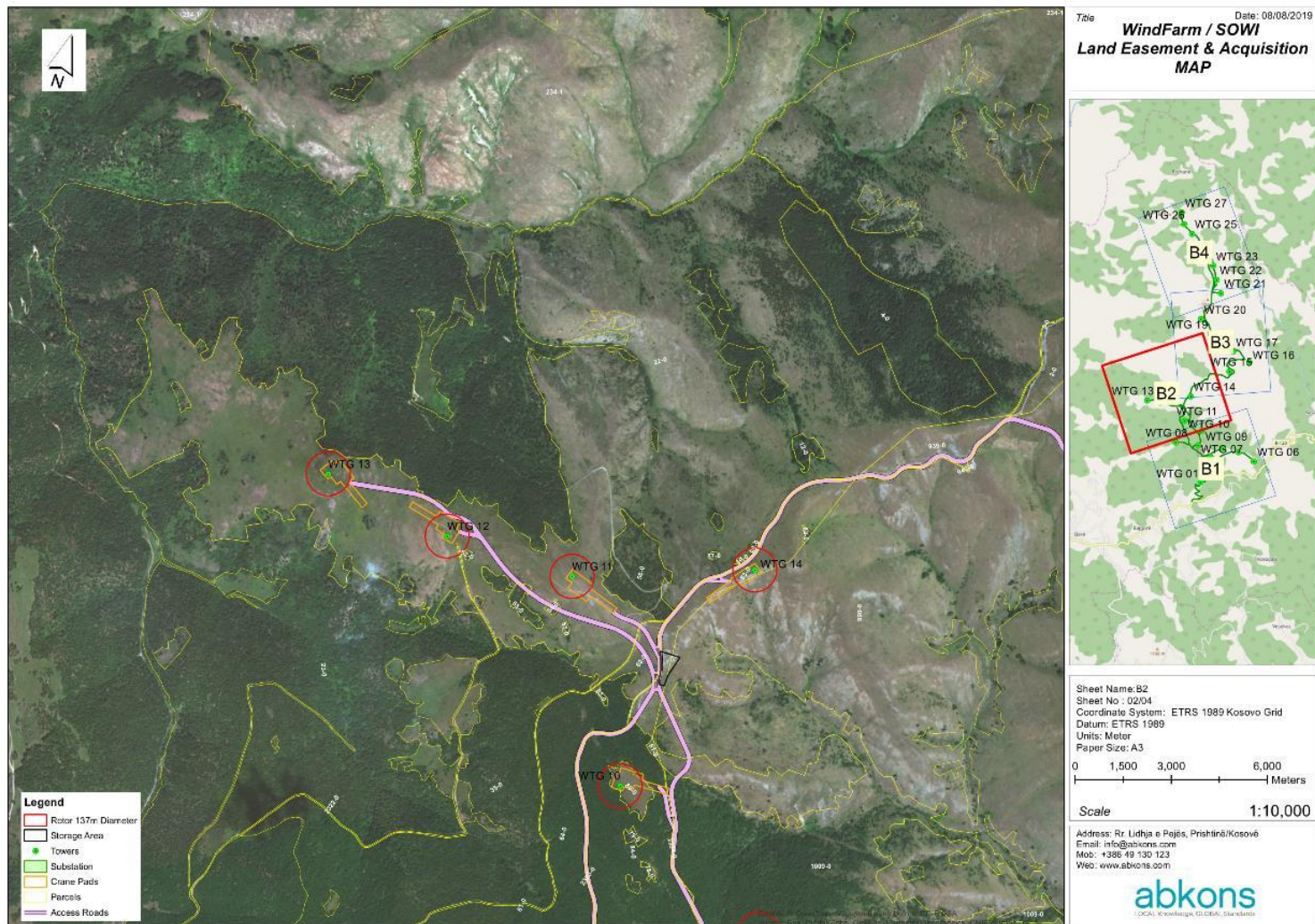

Figura 3: Ferma e Erës – WTG 10 to WTG 14

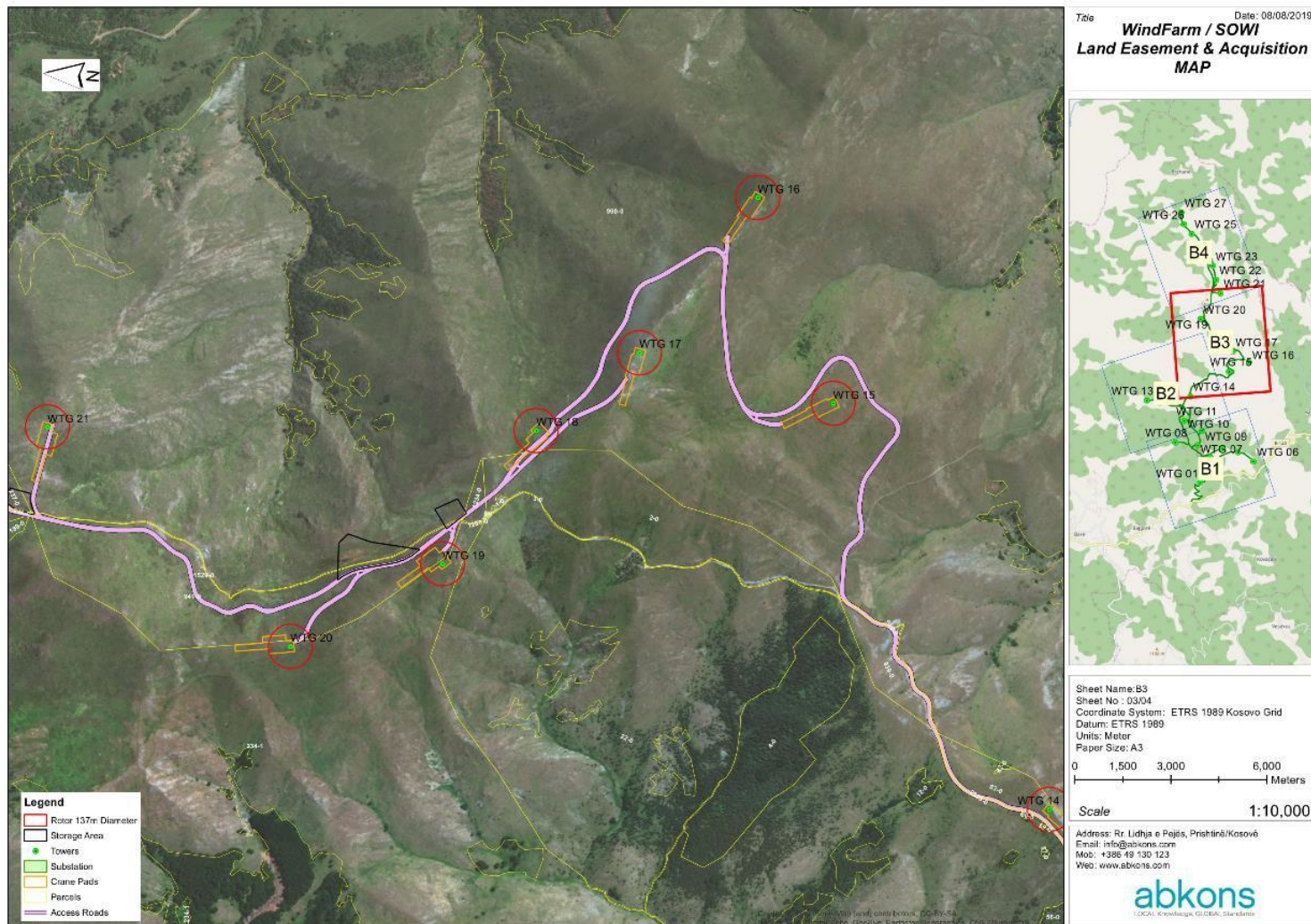

Figura 4: Ferma e erës - GJTE 1 deri në GJTE 21

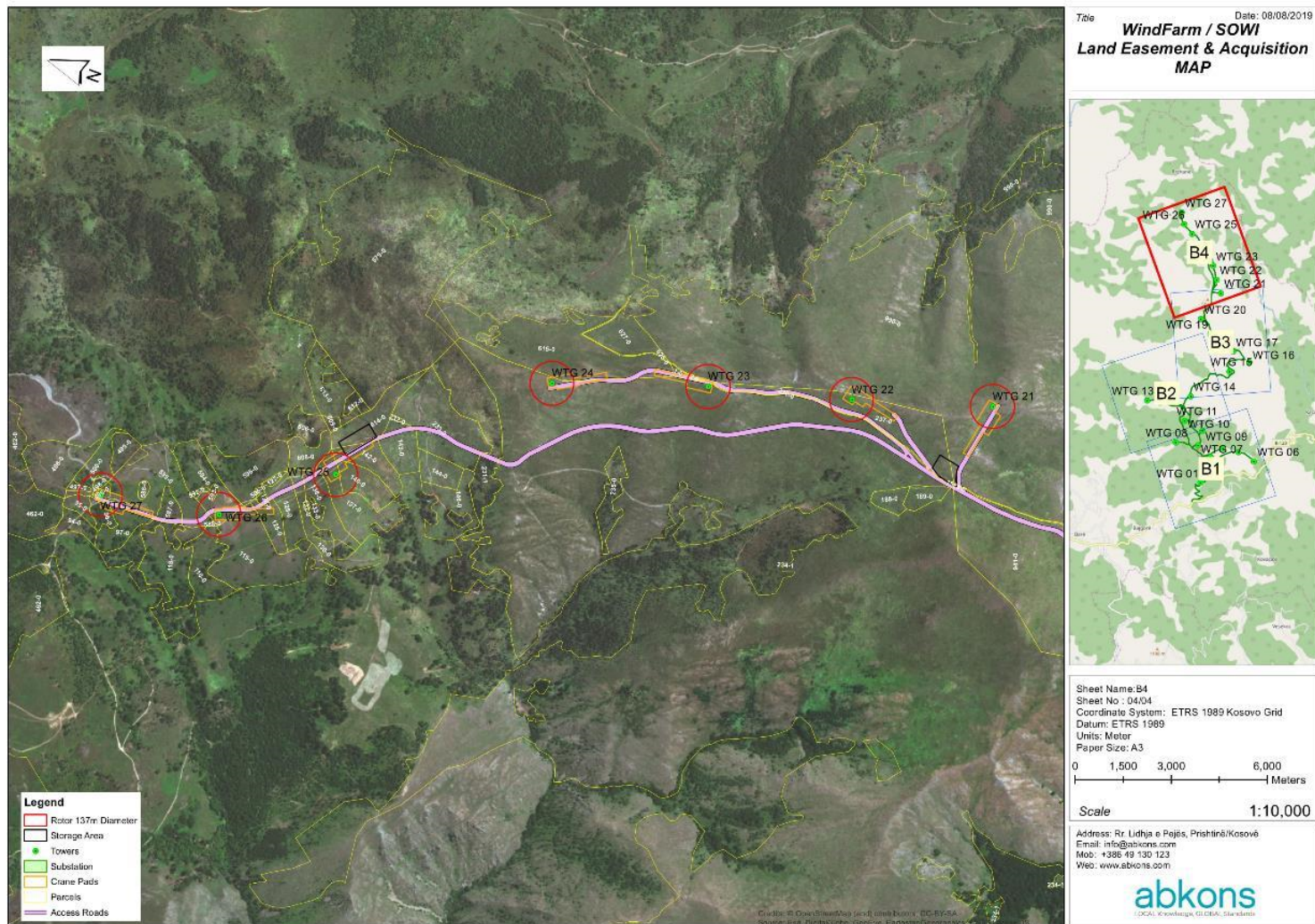

Figure 5: Ferma e erës - GJTJTE 21 deri në GJTE 27

2.2 Linja ajrore dhe stabilimentet e saj përcjellëse

2.2.1 Traseja

Kyçja në rrjet nga ferma e erës deri tek rrjeti i distribucionit 110 kV të KOSTT-it bëhet përmes një linje ajrore 110kV me gjatësi afro 19.6 km. Linja ajrore lidh nënstacionin Selac me nënstacionin Vushtri. Ju lutem referojuni Figura 6, Figura 7, Figura 8, Figura 9, Figura 10 dhe Figura 11 për të parë trasenë e planifikuar të linjës ajrore.

2.2.2 Përshkrimi teknik i linjës ajrore dhe stabilimenteve përcjellëse të saj

Aspektet kryesore të komponentit të linjës ajrore janë:

- Nënstacioni Selac 33/110 kV.
- Linja ajrore 110 kV që lidh nënstacionin Selac me nënstacionin Vushtri 1.
- Zgjerimi dhe adaptimi i nënstacionit Vushtri 1.

Pika e kyçjes gjendet në nënstacionin ekzistues Vushtri 1 ndërsa pika e orëmatësit do të vendoset në nënstacionin Selac.²

Stabilimentet përcjellëse, të nevojshme gjatë aktiviteteve ndërtimore, janë si vijon:

- Punimet në shtegun e transportit.
- Zonat e depozitimit.
- Rrugët alternative të qasjes.
- Shtyllat e matësve (tashmë në veprim)
- Infrastruktura tjetër (impianti i përkohshëm i betonit, sipërfaqe të përkohshme të depove, etj.)

2.2.3 Marrja e tokës dhe ndikimet përcjellëse të komponentit të linjës ajrore dhe stabilimenteve përcjellëse të tij

Parashihet që pilonat (shtyllat) për komponentin e linjës ajrore do të kërkojnë 10,100 m² tokë. Procesi i sigurimit të tokës do të zbatohet nga KOSTT-i, bashkë me Ministrinë e Planifikimit të Mjedisit në përputhje me Ligjin e Kosovës për Shpronësim, siç përshkruhet më tej më poshtë. Ky proces i blerjes së tokës është nën KP5 të BERZH-it.

Tutje, toka do të nevojitet edhe për ndërtimin e rrugëve të qasjes deri tek pilonat e KLA; pritet që afro 1,600 m² të nevojiten për t'u siguruar. Procesi i blerjes së tokës për këto zona do të kryhet nga SOWI, përmes marrëveshjeve vullnetare të përdorura tashmë për sigurimin e sipërfaqeve të FE-së dhe përshkruar në raport.

² "Asetet e reja të transmisionit", siç definohen në Marrëveshjen e Kyçjes në Rrjet.

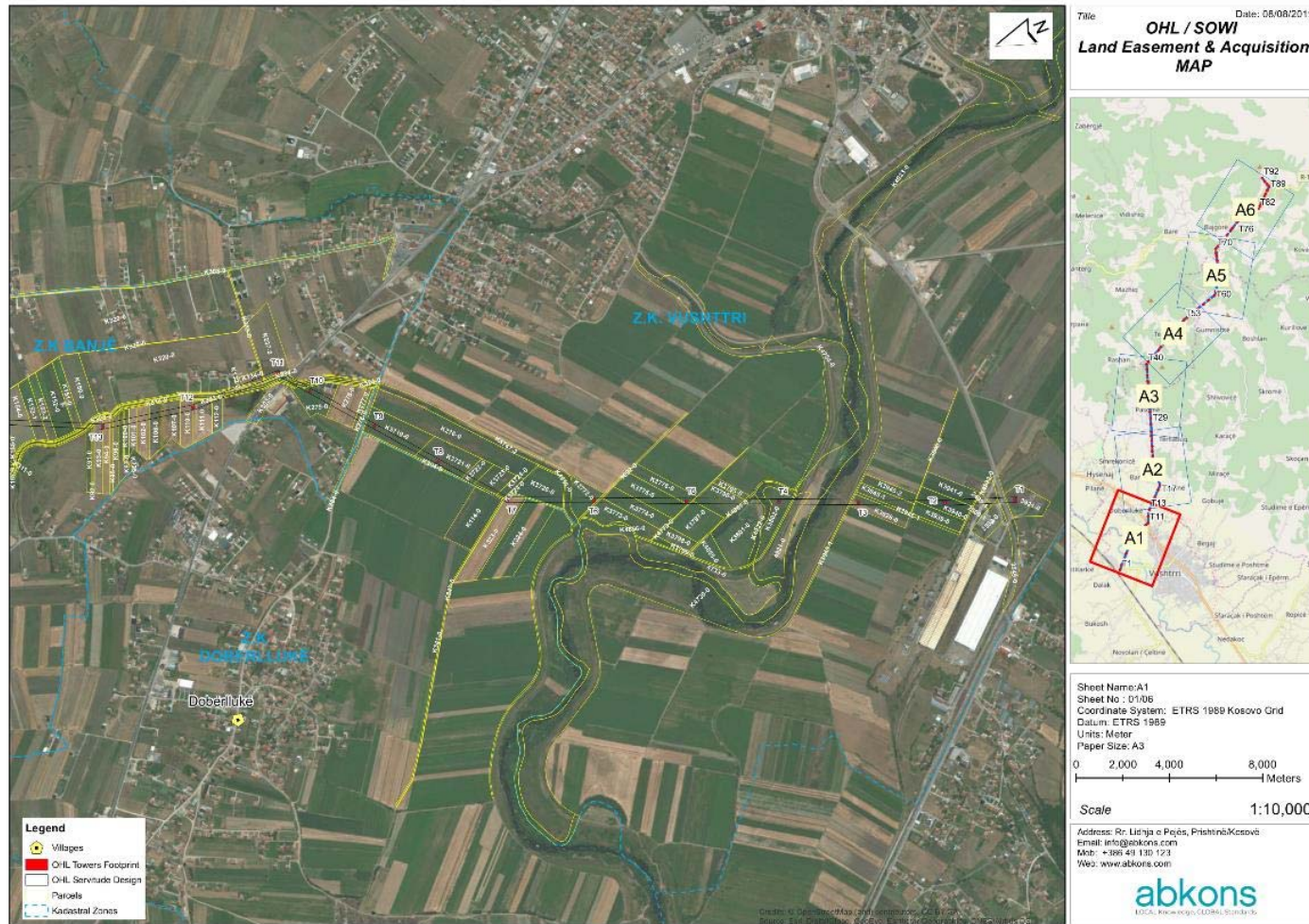

Figura 6: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 1)

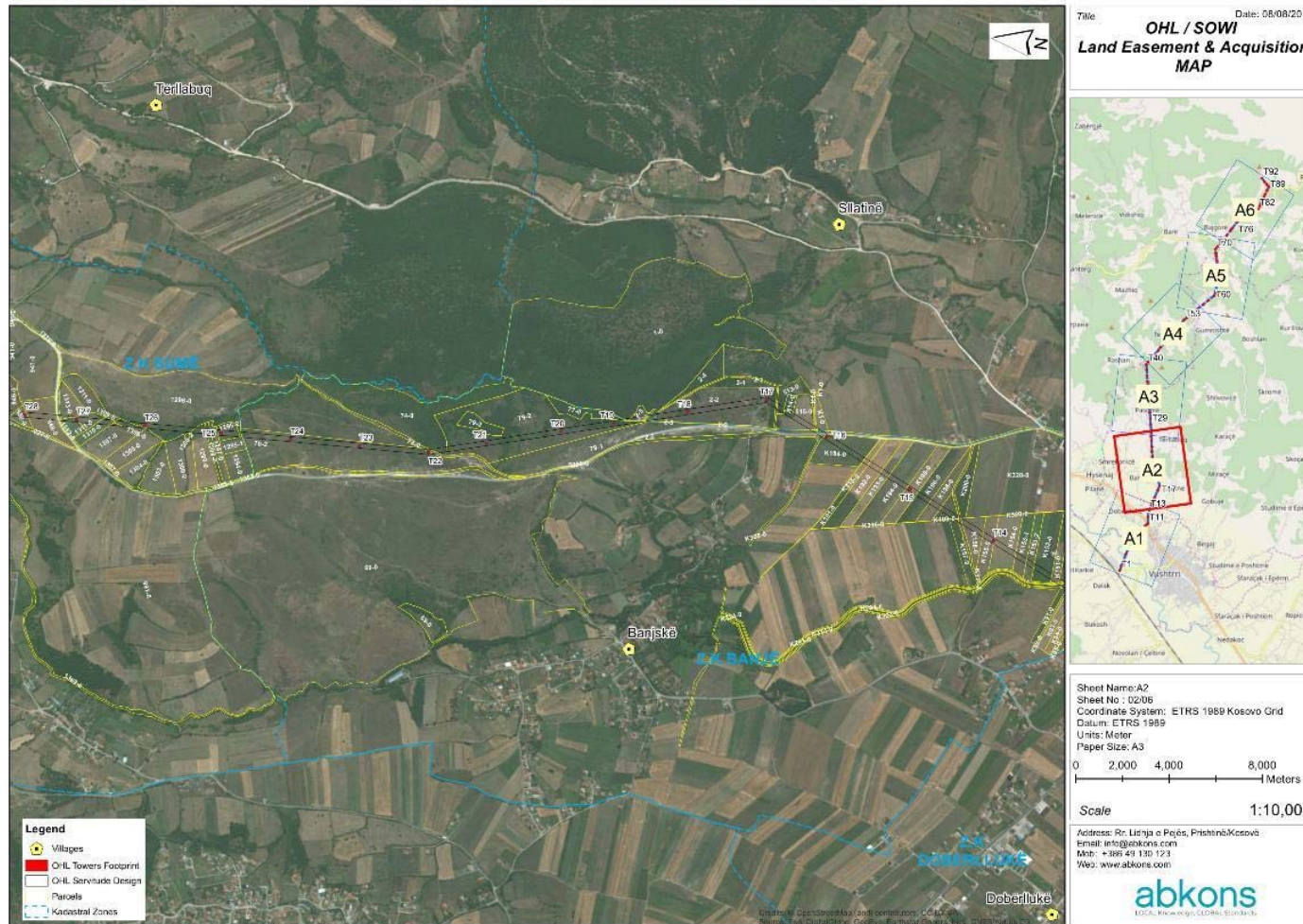

Figure 7: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 2)

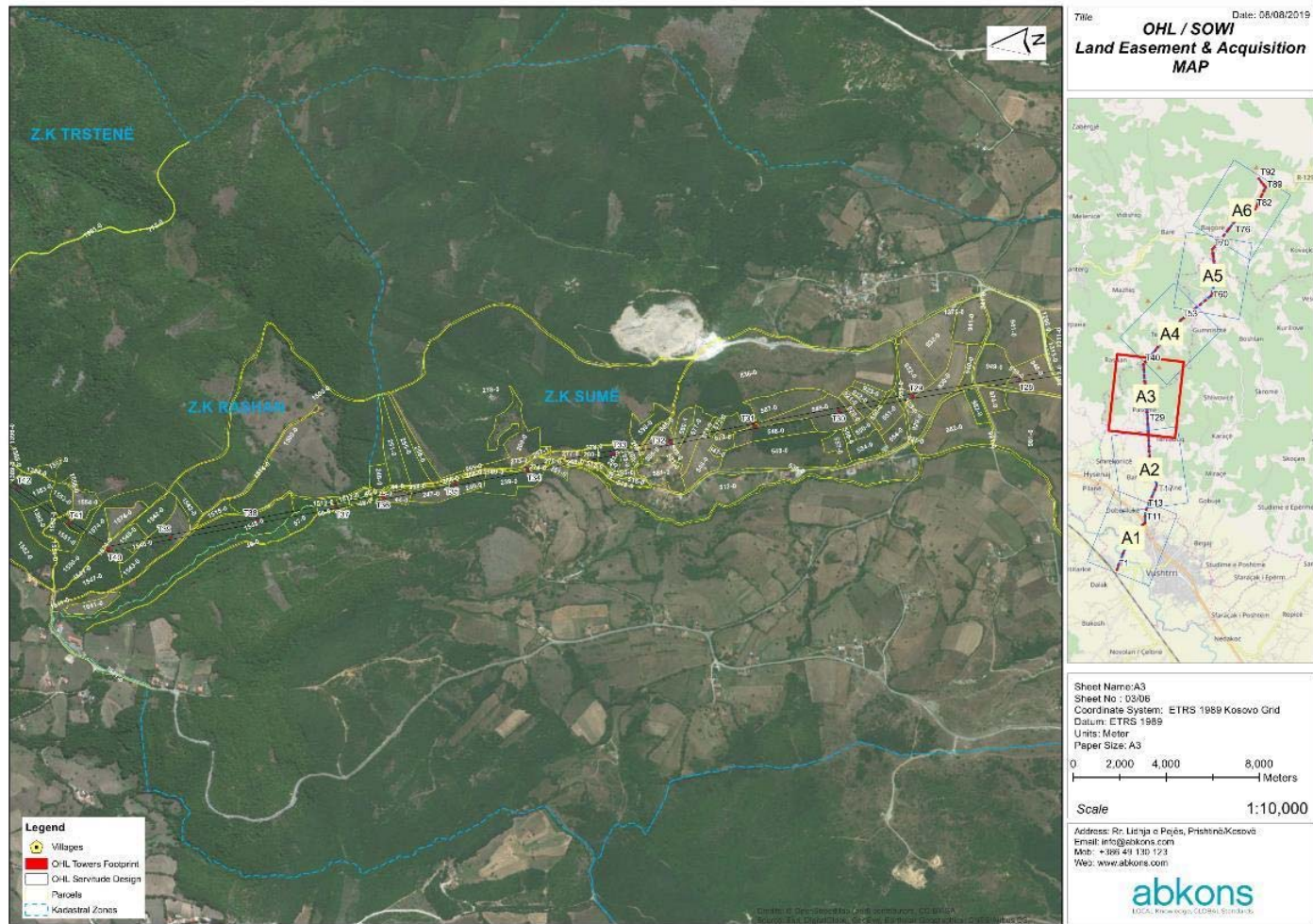

Figura 8: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 3)

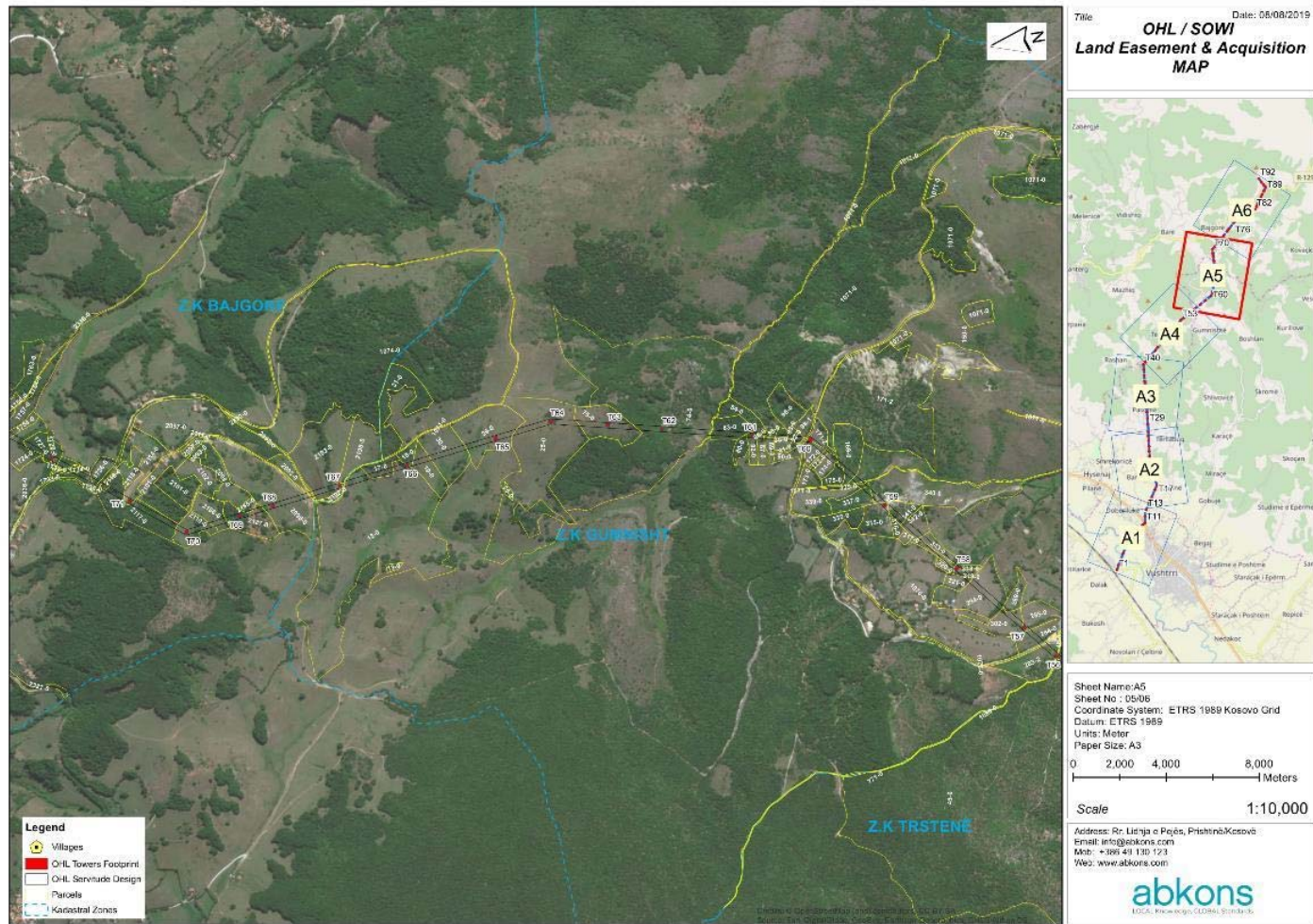

Figura 10: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 5)

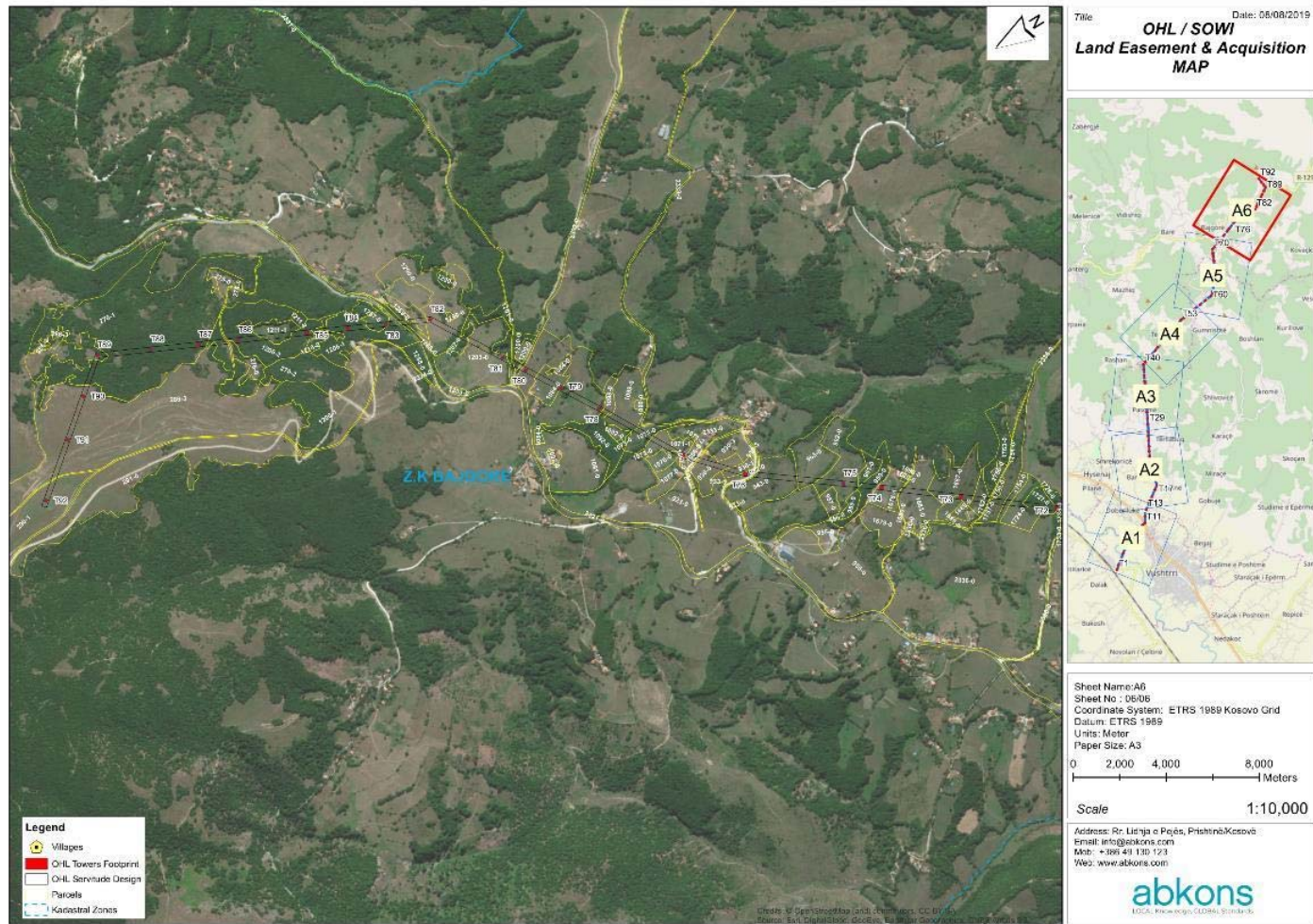

Figura 11: Linja Ajrore për Projektin e Erës Bajgora (pjesa 6)

3.0 KORNIZA LIGJORE DHE INSTITUCIONALE LIDHUR ME MARRJEN E TOKËS

Marrja e tokës do të jetë në përputhje me legjislacionin vendor të Kosovës, si dhe me KP5 të BERZH-it dhe të tjera që janë në fuqi. Kjo LALRF do të marrë parasysh edhe kriteret tjera ndërkombëtare, si ato të Institucioneve Financiare të Parimeve të Ekuatorit (EPFI) si dhe IFC-së.

3.1 Korniza rregullative e Kosovës

3.1.1 Kushtetuta e Kosovës

Kushtetuta e Republikës së Kosovës, që ka hyrë në fuqi më 15 qershor 2008, paraqet aktin më të lartë shtetëror. Kushtetuta përcakton parimet themelore të funksionimit të shtetit të Kosovës, si dhe parimet kryesore për mbrojtjen e të drejtave themelore të njeriut. Gjitha ligjet dhe rregulloret tjera duhet të jenë në përputhje me të.

Kushtetuta e Republikës së Kosovës garanton të drejtat pronësore si të drejta themelore. E drejta e pronësisë dhe shfrytëzimit të pronës është faktor i rëndësishëm për fuqizimin ekonomik të vendit dhe banorëve të tij.

Të drejtat pronësore janë të parapara me nenin 46 të Kushtetutës. Neni 46 parasheh që

- 1) E drejta e pronës është e garantuar.
- 2) Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në pajtim me interesin publik.
- 3) Askush nuk do të privohet në mënyrë arbitrare nga prona.
- 4) Republika e Kosovës ose autoriteti publik i Republikës së Kosovës mund të bëjë ekspropriimin e pronës nëse ky ekspropriim është i autorizuar me ligj, është i nevojshëm ose i përshtatshëm për arritjen e qëllimit publik ose përkrahjen e interesit publik, dhe pasohet me sigurimin e kompensimit të menjëhershëm dhe adekuat për personin ose personat prona e të cilave ekspropriohehet.
- 5) Kontestet që lindin nga akti i Republikës së Kosovës ose autoritetit publik të Republikës së Kosovës për të cilat pretendohet se përbëjnë ekspropriimin, do të zgjidhen nga gjykata kompetente.
- 6) Prona intelektuale mbrohet me ligj..

Siç parashihet me Kushtetutë, përveç garantimit të të drejtave pronësore, Kushtetuta e Republikës ka parashikuar marrjen apo kufizimin e këtyre të drejtave për qëllime të interesit të përgjithshëm, përmes procedurave ligjore, ndërsa këto dispozita të Kushtetutës i japin rëndësi të posaçme dy aspekteve:

Qeveria e Kosovës, në masë të madhe, ka përafruar standardet lokale, shtetërore dhe ato ndërkombëtare. Derisa e drejta në pronë është e drejtë e patjetërsueshme dhe e pamohueshme, për qëllime të interesit të përgjithshëm ekzistojnë edhe mjetet ligjore për kufizimin e të drejtave të pronës dhe marrjen e pronës për këto qëllime.

3.1.2 Ligji 03/L-205 për plotësimin dhe ndryshimin e Ligjit nr. 03/L-139 për kufizimin e të drejtave pronësore dhe përvetësimin e pronave për qëllime të interesit publik në Republikën e Kosovës.

Baza ligjore për marrjen e pavullnetshme të pronës së paluajtshme, për qëllime të interesit të përgjithshëm, është Ligji për shpronësim. Ky ligj përcakton rregullat dhe kushtet me të cilat Qeveria e Kosovës, por edhe komuna, mund të shpronësojnë prona të paluajtshme.

Në gati të njëjtat fjalë si tek Kushtetuta, Deklarata për mbrojtjen e të drejtave njerëzore të qytetarëve po ashtu e thotë në nenin 17, E drejta në pronë, që "Prona përfaqëson një të drejtë të shenjtë dhe të pacenueshme, si

dhe nuk mund t'i mohohet askujt, përveç për ndonjë nevojë legjitime publike, si dhe me zhdëmtimin e drejtë paraprak të saj.”

3.1.3 Ligji Nr. 03/L-139 për Shpronësimin e Pronës së Paluajtshme

Ligji Nr. 03/L-139 për Shpronësimin e pronës së Paluajtshme përbën bazën ligjore për blerjen e pavullnetshme të pronave të paluajtshme për çështje të interesit të përgjithshëm. Ky ligj përcakton rregullat dhe kushtet me të cilat Qeveria e Kosovës, por edhe komuna, mund të shpronësojnë prona të paluajtshme.

Vijimisht, ekzistojnë dy autoritete kompetente që mund të vendosin për shpronësim:

- **Komuna**, për të gjitha projektet e niveleve komunale dhe lokale që lidhen me arritjen e qëllimeve publike, në pajtim me nenin 2.4
- **Qeveria e Kosovës**, në pajtim me nenin 3.

Sipas procedurave të Ligjit të shpronësimit, procesi i shpronësimit kalon në fazat kryesore vijuese.

- Punimet përgatitore.
- Fillimi i procedurës së shpronësimit.
- Nxjerrja e vendimit preliminar.
- Vendimi përfundimtar për shpronësimin.
- Përcaktimi i vlerës reale të kompensimit.
- Data Zero

Ju lutem referojuni SHTOJCES E, ku këto faza diskutohen më në detaje

3.1.4 Ligji nr. 04/-L-013 për Kadastrin dhe ndryshimet kadastrale

Ky ligj rregullon kadastrin e palujtshmërive, matjet shtetërore dhe kadastrale, punët gjeodezike dhe kadastrale si dhe përfitimin, regjistrimin, ruajtjen, mirëmbajtjen dhe shfrytëzimin e të dhënave kadastrale. Secila komunë e vendit ka një Zyrë Kadastrale Komunale. 10 nenet që janë me rëndësi për projektin janë si më poshtë:

- Neni 7 - Dispozitat e përgjithshme mbi përmbytjen e kadastrit
- Neni 8 - Ndarja e parcelave
- Neni 9 - Ndarja e ndërtesave
- Neni 10 - Ndarja e pjesëve të ndërtesave
- Neni 11 - Ndarja e përçojave
- Neni 12 - Matjet Kadastrale për regjistrim në kadastër
- Neni 13 - Dispozitat e përgjithshme mbi regjistrimin në kadastër
- Neni 14 - Regjistrimi i parcelës
- Neni 15 - Regjistrimi i ndërtesave dhe pjesëve të ndërtesës
- Neni 16 - Regjistrimi i përçojës

Ju lutem referojuni APPENDIX B për më shumë informacion mbi këta nene.

3.1.5 Kodi Civil i Republikës së Kosovës, (2008)

Kodi civil parasheh të drejtat ligjore që lidhen me pronën e paluajtshme. Këto të drejta përfshijnë pronësinë, servitutën, uzufruktin, lënieën e posedimit, e kështu me radhë.

3.1.6 Akte nënligjore relevante

3.1.6.1 Udhëzimi Administrativ Nr. 02/2015d:

Qëllimi i këtij Udhëzimi Administrativ është të përcaktojë metodat, rregullat dhe kriteret që përdoren për llogaritjen e kompensimit për pronat e shpronësuara dhe dëmtimet nga shpronësimi. Këto metoda, rregulla dhe kriteret përqendrohen te palët e interesuara, sidomos pronarët që do të ndikohen nga procesi i shpronësimit.

Gjatë vlerësimit të pronave të paluajtshme të ndikuara nga procesi i shpronësimit, Zyra e Vlerësimit të Pronave të Paluajtshme përdor një ose më shumë metoda të vlerësimit, si më poshtë, në pajtim me kriteret e parapara me Udhëzimin Administrativ: Tabela 2 Ofron një përmbledhje të metodave të vlerësimit të kompensimit.

Tabela 2: Metodatat e vlerësimit të kompensimit sipas Udhëzimit Administrativ Nr. 02/2015

Metoda e shitjeve krahasuese;	Metoda e kostos; dhe	Metoda e të ardhurave.
<p>Metoda e shitjes krahasuese është metoda parësore për vlerësimin e pronave të paluajtshme, nëse ekzistojnë të dhëna të mjaftueshme, brenda një periudhe të caktuar kohe, për shitblerjet që kanë ndodhur në një rajon të caktuar ku parashikohet të ndodhë shpronësimi për interes publik, si dhe të dhëna për studimin e tregut.</p> <p>Zyra për Vlerësimin e Pronës së Paluajtshme, është e detyruar të marrë të dhënat e nevojshme nga institucionet e listuara në nenin 16, paragrafi 2 i këtij Udhëzimi Administrativ. Kur mungojnë treguesit e shitblerjes, apo ka të dhëna të besueshme se këta tregues janë abuzivë dhe jo real, Zyra për Vlerësimin e Pronës së Paluajtshme merr të dhëna të nevojshme shtesë nga agjencitë e paluajtshmërive, avokatët, noterët, matjet apo intervistat me qytetarë dhe ndërmarrje ndërtimore.</p> <p>Gjatë procesit të vlerësimit të pronës së paluajtshme merren parasysh vetëm ata tregues shitblerjeje apo të dhëna të tjera reale, që kanë ndodhur brenda</p>	<p>Për ato ndërtesa, pjesë ndërtesash apo pjesë aksesore, për të cilat informacioni i tregut ose treguesit e shitblerjeve është i kufizuar apo nuk ekziston, Vlerësimi bëhet përmes përdorimit të metodës së kostos, duke përdorur si bazë çmimin ose koston e zëvendësimit, duke e marrë nga 3 kompani ndërtimore që do të sigurojnë koston e vlerës për ndërtesa, pjesë ndërtesash apo pjesë aksesore.</p> <p>Kosto e zëvendësimit mund të shprehet si vlerë për të gjithë objektin ose për m². Amortizimi i cili përfshin përkeqësime fizike, vjetërsinë funksionale dhe ekonomike të objektit, i zbritet koston së zëvendësimit të objektit.</p> <p>Në përcaktimin e amortizimit të ndërtesës, pjesëve të ndërtesave apo pjesëve aksesore merret në konsideratë jetëgjatësia e mbetur e objektit. Me qëllim përcaktimin e vlerës së përgjithshme të pronës, koston së ndërtesave, pjesëve të ndërtesave apo pjesëve aksesore,</p>	<p>Metoda e vlerësimit në bazë të të ardhurave përdoret për pronën e cila në mënyrë tipike është dhënë me qira ose nënkupton të ardhura nga prona në mënyrë të rregullt.</p> <p>Metoda e të ardhurave përdoret për kompensimin e kostove të rritura ose të ulura të të ardhurave nga një njësi pronësore për shkak të shpronësimit. Vlerësimi në bazë të të ardhurave i "kapitalizon" të ardhurat të cilat pronari i merr për të arritur vlerën e tregut të pronës.</p> <p>Kapitalizimi arrihet duke pjesëtuar të ardhurat nga prona me normën e përshtatshme të tregut ose duke shumëzuar të ardhurat me një faktor kapitalizimi të përshtatshëm.</p> <p>Mund të përdoren kapitalizimi neto apo kapitalizimi bruto. Nëse koston përkatëse për arritjen e të ardhurave neto nuk mund të përcaktohen, të ardhurat bruto përdoren për përcaktimin e kompensimit.</p> <p>Informacioni i nevojshëm në lidhje me qiratë, mirëmbajtjen, koston operative dhe të dhëna të tjera të</p>

Metoda e shitjeve krahasuese;	Metoda e kostos; dhe	Metoda e të ardhurave.
periudhës 3 vjeçare, e cila i paraprin datës së miratimit të vendimit për autorizimin e kryerjes së punëve përgatitore apo datës së paraqitjes fillestare të kërkesës për shpronësim.	i shtohet vlera e tokës, nëse ka të këtillë.	nevojshme merren nga Zyra për Vlerësimin e Pronës së Paluajtshme, nga subjektet e listuar në nenin 16, paragrafi 2 dhe 3 i këtij Udhëzimi Administrativ. Zyrat Kadastrale Komunale; Gjykatat; Agjencia Kosovare e Pronës; Agjencia Kadastrale e Kosovës; Departamenti i Tatimit në Pronë, në Ministrinë e Financave; Komunitet; Ministrinë; dhe çdo institucion tjetër shtetëror apo autoritet tjetër publik i cili ka në administrim pronën objekt shqyrtimi apo mund të japë informacion për të.

3.1.6.2 Udhëzimi Administrativ, Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MMPH), nr. 18/2015:

Ky Udhëzim Administrativ synon të rregullojë procedurën e regjistrimit të pronave të shpronësuara dhe regjistrimin e shpronësimit të pronave të paluajtshme në Sistemin Informativ Kadastral të Tokave të Kosovës (KCLIS), sipas vendimit përfundimtar bazuar në studimin teknik të pronave të shpronësuara të paluajtshme, ku organet shpronësuese janë institucione publike, në pajtim me nenin 12 të Ligjit Nr. 03/L-139 për Shpronësimin e Pronës të Paluajtshme. Organi shpronësues është i obliguar të paraqesë kërkesën për regjistrimin e pronave të shpronësuara, në emër të shpronësuesit me dokumentacionin e kompletuar.

Institucioni kompetent për regjistrimin e të drejtave pronësore në Republikën e Kosovës është Zyra Komunale Kadastrale ku është prona e paluajtshme, e cila është e obliguar të regjistrojë të drejtën e pronës së paluajtshme në bazë të vendimit përfundimtar dhe gjithë elaboratit teknik të pranuar nga shpronësuesi. Zyra Komunale Kadastrale gjithashtu regjistron të gjitha të drejtat e shfrytëzimit ose administrimit të pronave të paluajtshme të dhëna me qira ose qirambajtje për 99 vite. Bartja e të drejtave të pronës së paluajtshme bëhet pas vendimit përfundimtar të pronës së shpronësuar dhe regjistrohet në emër të organit shpronësues.

Zyrat Kadastrale Komunale janë përgjegjëse për shqyrtimin e dokumenteve të dorëzuara për regjistrimin e pronave të shpronësuara. Dokumentacioni i nevojshëm për regjistrimin e pronave të shpronësuara është si vijon:

- Vendimi përfundimtar i shpronësimit.
- Studimi i shpronësimit.
- Regjistri i krijimit të pronave, me paraqitjen e të gjitha parcelave të cilat janë të përfshira në shpronësim. Regjistri duhet të përmbajë gjendjen para shpronësimit dhe gjendjen pas shpronësimit.
- Harta e pronave të përfshira në procesin e shpronësimit në përputhje me regjistrin e krijimit të pronave.

- Të gjitha t[ë] dhënat tekstuale të jenë të dorëzuara në format csv ose excel, ndërsa të dhënat grafike të dorëzuara me studim të shpronësimit duhet të jenë edhe në formë digjitale, si dhe në sistemin koordinativ Kosovaref.
- Lista e koordinatave të pikave të kufijve të njësive të shpronësuara në sistemin koordinativ Kosovaref01. (Në rast kur te dhënat janë në sistemin e vjetër Gauss Krueger, ato duhet paraprakisht të transformohen në sistemin koordinativ Kosovaref01).

Pala e pakënaqur me regjistrimin e pronës së paluajtshme të shpronësuar dhe të regjistruar në Zyrën Kadastrale Komunale (ZKK), ka të drejtë të ushtrojë ankesë në AKK vetëm në aspektin teknik apo material lidhur me zbatimin e Vendimit përfundimtar, në afat ligjor prej tridhjetë (30) ditësh.

3.2 Korniza institucionale shtetërore e Kosovës

Ky kapitull ofron një përmbledhje të partive institucionale që kanë një rol të caktuar në procesin e marrjes së tokës. Sipas Ligjit të Shpronësimit të Kosovës, institucioni përgjegjës është organi administrativ. Bazuar në këtë ligj, vendimmarrja administrative për këtë çështje bëhet në dy nivele, komunale dhe qendrore. Niveli komunal është kompetent për zbatimin e procedurave të shpronësimit për çështje që lidhen me projektet komunale, ndërsa aspektet që lidhen me sektorin e energjisë, si në rastin e këtij projekti, janë mandat i Qeverisë së Kosovës përmes Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MMPH), e cila vepron si organ shpronësimi në emër të Qeverisë.

3.2.1 Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor

Roli i MMPH-së rregullohet me Rregulloret e UNMIK-ut nr. 2002/5 dhe 2005/15. Rregulloret dhe përgjegjësitë kanë të bëjnë me hartimin dhe zbatimin e legjislacionit për menaxhimin e përgjithshëm në fushat e mjedisit, ujit, planifikimit hapësinor dhe ndërtimit e banimit.

MMPH ka një rol kyç në aktivitetet e zhvendosjes për projekte të energjisë. Përmes Departamentit të Shpronësimit, MMPH-ja është përgjegjëse për kryerjen e aktiviteteve të shpronësimit.

Departamenti i Shpronësimit gjithashtu ka mandat të komunikojë me palët e interesuara dhe komunat e prekura, për të siguruar që procesi kryhet mirëfilli.

3.2.2 Ministria e Financave

Ministria e Financave e Republikës së Kosovës është Ministria që merret me aspektet financiare në nivel kombëtar, duke përfshirë menaxhimin e shpenzimeve të buxhetit shtetëror dhe rezervave për funksionimin e institucioneve shtetërore dhe financimin e projekteve qeveritare. Mes departamenteve më të rëndësishme të kësaj Ministrie, angazhuar në zbatimin e Ligjit për Shpronësim dhe Kompensimin e Pronës është Zyra për Vlerësimin e Pronës të Paluajtshme, e cila vepron në kuadër të Departamentit të Tatimit.

Komisioni i Vlerësimit të Pronës së Paluajtshme brenda Ministrisë së Financave është autoriteti i vetëm publik kompetent për vlerësimin e secilës pronë të paluajtshme që merret me shpronësim nga cilido organ shpronësues (komunë ose qeveri). Zyra e vlerësimit vlerëson pasuritë sipas Udhëzimit Administrativ nr. 02/2015 për: "miratimin e metodave dhe kriterëve teknike të vlerësimit për përllogaritjen e shumës së kompensimit për pronën e paluajtshme që shpronësohet, dhe dëmeve që kanë të bëjnë me shpronësimin", miratuar nga Ministria e Financave më 2015.

Sipas këtij Udhëzimi Administrativ, kompensimi bazohet në vlerën e tregut të pronës, duke përfshirë pjesët përcjellëse dhe frutat e saj, plus çdo dëm të dukshëm të drejtpërdrejtë të shkaktuar nga shpronësimi.

3.2.3 Njësitë e Qeverisjes Lokale

Komunat Vushtri dhe Mitrovicë kanë për mandat të sigurojnë komunikim të mirë me komunitetet e prekura. Qëllimi është të ofrohen informata për publikun lidhur me aktivitetet e Projektit; pakot e kompensimit apo çështje të ngjashme. Komunat kanë mandat të monitorojnë dhe zbatojnë kufizimet që rrjedhin nga ligje dhe rregullore të tjera e që rregullojnë fushën e interesit të veçantë ekonomik.

3.2.4 Zyrat shtetërore dhe lokale të kadastrit

Agjencia Kadastrale e Kosovës (AKK), në kuadër të MMPH-së, është autoriteti më i lartë i fushave të kadastrit, gjeodezisë dhe hartografisë në Kosovë. AKK-ja është përgjegjëse për administrimin e përgjithshëm të regjistrimit kompjuterik të të drejtave të pronës së paluajtshme në Kosovë. AKK-ja është autoriteti qendror përgjegjës për mirëmbajtjen e databazës kadastrale, regjistrave të pronës, hartografinë dhe GIS-in. Është po ashtu autoriteti qendror për infrastrukturën e të dhënave gjeo-hapësinore.

3.2.5 Operatori i Sistemit të Transmisionit dhe Tregut Sh.A. (KOSTT)

KOSTT është kompani publike me 100% aksione të shtetit, si dhe është udhëheqësi i Operatorit të Sistemit të Transmisionit dhe Tregut të Energjisë Elektrike të Kosovës. Sipas ligjit për Energjinë Elektrike Nr. 05/L-085, miratuar më 2016, të drejtat e aksionarit ushtrohen përmes Parlamentit të Republikës së Kosovës. KOSTT operon në bazë të dy licencave të lëshuara nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë; licencën e operatorit të sistemit të Transmisionit, si dhe licencën e Operatorit të Tregut të Energjisë elektrike. Aktivitetet kryesore që kryhen nga KOSTT janë:

- Planifikimi, operimi, mirëmbajtja dhe zhvillimi i sistemit të transmisionit të energjisë elektrike.
- Operimi efikas, ekonomik dhe i koordinuar i sistemit të transmisionit, duke përfshirë rrjedhat ndërkufitare.
- Balancimi i sistemit.
- Sigurimi i qasjes jodiskriminuese për shfrytëzuesit e sistemit të transmisionit.
- Promovimi i konkurrencës efektive për prodhimin dhe furnizimin me energji elektrike.
- Organ kërkues për shpronësimin e pronave për shkak të ndërtimit të linjave të reja të energjisë.
- Pronar i linjave të energjisë.

Siç është përmendur më parë, në kontekstin e këtij projekti, KOSTT-i është përfutuesi i procesit të shpronësimit të kryer nga MMPH-ja.

3.3 Korniza ligjore shtetërore për marrjen e tokës dhe shpronësimin

SOWI ka përgatitur një studim për Vlerat e kompensimit të tokës në përputhje me KP5 të BERZH-it, për të paraparë vlerat e duhura të kompensimit për tokat dhe të lashtat. Në rastin e FE-së, nuk ka pasur shpronësim, pasi që është siguruar me qasjen blerës i vullnetshëm / shitës i vullnetshëm, zbatuar nga SOWI. Edhe pse procesi për sigurimin e stabilimenteve përcjellëse është ende në vazhdim, ky do të jetë prapë proces vullnetar i shitësit dhe blerësit me vullnet.

Procesi i vlerësimit të tokës për linjën ajrore ende nuk është përfunduar. Toka e kërkuar për linjën ajrore do të shpronësohet.

3.4 Vlerësimi i tokës

Ky kapitull ofron një përmbledhje të shkurtër të procesit të zbatuar në vlerësimin e tokës, në bazë të të cilit janë llogaritur vlerat e kompensimit për tokën, të lashtat, kullosat, pyjet dhe aspektet tjera për qëllimet e FE-së. Një proces i ngjashëm do të ndiqet për procesin e vlerësimit të tokës për LA.

Ju lutem referojuni 8.0 për detaje mbi aspektet e vlerësimit të tokës, qasjet dhe trajtimet.

3.4.1 Zgjedhja e metodës së vlerësimit

Ekzistojnë tri metoda të vlerësimit të tokës, gjegjësisht shitja krahasuese, metodat e kostos dhe të ardhurave. Metoda e kostos është përdorur për vlerësimin e pasurive dhe infrastrukturës tjetër. Metoda e të hyrave është përdorur për vlerësimin e tokës bujqësore (me kullosa e pyje). Vlerësimi në bazë të të ardhurave i "kapitalizon" të ardhurat të cilat pronari i merr për të arritur vlerën e tregut të pronës.

Metoda e shitjes krahasuese bazon vlerësimin e tokës në vlerën e tregut të pronës, kur ka informata të mjaftueshme të tregut për një periudhë prej të paktën 5 vjet përgjatë korridorit të prekur. edhe pse kjo është zakonisht metoda kryesore për të përcaktuar vlerën e tokës, nuk është përdorur për qëllime të FE-së, pasi të dhënat e disponueshme nuk ishin të mjaftueshme.

3.4.2 Hapat e vlerësimit të tokës

Hapat vijues janë zbatuar në procesin e vlerësimit të tokës:

- Procesi i vlerësimit të tokës u inicua me mbledhjen e të dhënave kadastrale nga Agjencia Kadastrale e Kosovës për të ndihmuar me kalkulimin e kompensimit për parcelat e prekura.
- Pas kësaj, është kryer një inventarizim për të nxjerrë informatat mbi kulturat bujqësore, dheun dhe kushtet klimatike, por edhe informata mbi kulturat kryesore të mbjella, gjendjen e tokës, topografinë, tipin dhe bonitetin e dheut, kategorinë e dheut, e kështu me radhë. Këto informata janë përdorur për të ndihmuar në procesin e vlerësimit të tokës.
- Vlera neto e të mbjellave është kalkuluar në bazë të kostos së prodhimit, çmimeve mesatare të shitjes dhe rendimentit. Në këtë përcaktim është përdorur qasja e strukturuar, duke marrë parasysh statistikën zyrtare agro-ekonomike dhe të prodhimit, informatat për rendimentin mesatar të siguar nga komunitetet përkatëse, lidhur me cilësinë e dheut. Përveç këtyre, rendimenti mesatar maksimal në tre nga dhjetë vite është marrë parasysh në vlerën potenciale prodhuese të llojeve specifike të tokës së punueshme. Rendimenti potencial i të mbjellave që del pastaj është vënë në korelacion me Universitetin e Prishtinës, në bazë të vërtetimit të tyre eksperimentale afatgjata në kushte të ngjashme.
- Pastaj edhe një studim terreni është kryer. Qëllimi ka qenë të merren informata mbi bimësinë, strukturën e kulturave, teknologjinë bujqësore dhe kategorinë e kulturave shumëvjeçare, tiparet e dheut, praninë e gurëve, thellësinë e dheut, erozionit të dheut, pjerrtësinë, kullimin dhe ujëtimin, nivelin e intensifikimit, infrastrukturën bujqësore (ujëtim, mekanizimi).

Informatat si më sipër janë përdorur për të llogaritur vlerat e tokës, pyjeve dhe kullotave siç kërkohet nga Udhëzimi Administrativ MMPH - Nr. 02/2015. Edhe përtej procesit të vlerësimit të tokës, informatat e nxjerra këtu mund të kontribuojnë edhe në hartimin e planit të rivendosjes së Jetesës.

3.4.3 Aspektet e trajtuara në procesin e vlerësimit të tokës

Procesi i vlerësimit të tokës ka marrë parasysh shumë aspekte e variabla. Në këtë drejtim:

- Është marrë parasysh nëse toka është private apo komunale si dhe nëse toka kërkohet përkohësisht apo përgjithmonë, me bazë qiraje apo me të drejta mbi të. Secili prej këtyre faktorëve ka ndikim në procesin e vlerësimit.
- Toka është kategorizuar sipas një morie aspektesh (cilësia e dheut, topografia, ujëtim dhe kështu me radhë). Këto informata janë përdorur për përcaktimin e përshtatshmërisë së tokave bujqësore (SAL), kapacitetit të dheut dhe për kategorizimin e tokës bujqësore për sa i përket tokës ku nuk ka ose ka pak kufizime që e kufizojnë përdorimin e saj, si dhe tokës që ka kufizime të mëdha bujqësore.

- Procesi i vlerësimit të tokës përcakton nëse kërkohet përgjithmonë, në formë të të drejtave apo si tokë e braktisur.³ Marrja e përhershme e tokësi jep SOWI-t të drejta të plota për të ndërtuar e operuar stabilimentet e planifikuara. Në rastin e të drejtave, SOWI nuk do të zotërojë tokën që mbulohet me ato të drejta, por merr përsipër të drejtat e përdorimit me marrëveshje me pronarët fillestarë. Në rastin e tokave “jetime”, parimet e njëjta të vlerësimit zbatohen për tokën e lënë si për pjesën kryesore të tokës së prekur. Për shembull: Vlerësimi i tokës së lënë do të jetë i njëjtë si toka kryesore e marrë, nëse pjesa e tokës lihet anash përgjithmonë. I njëjti parim vlen edhe për tokën e shfrytëzuar përkohësisht nëse pjesa e tokës lihet “jetime” përkohësisht.
- Shfrytëzimi i tokave të përkatëse po ashtu është marrë parasysh si pjesë e procesit të vlerësimit të tokës. Janë konsideruar dy kategori të gjera të shfrytëzimit, gjegjësisht destinimi bujqësor dhe toka për pyje e kullota.
  - Në rastin e destinimit bujqësor, vlerësimi ka trajtuar vlerën e tokës, por edhe vlerën zëvendësuese të të mbjellave. Vlerësimi i të mbjellave është bazuar në vlerën e plotë të zëvendësimit të kulturave vjetore dhe shumëvjeçare. Në rastin e të drejtave mbi tokën, vlera e asaj toke mund të konsiderohet e zvogëluar për deri në 30% të vlerës së tokës.⁴
  - Vlera e drejtpërdrejtë e pyjeve është ngushtë e lidhur me kategorinë dhe klasën moshore, vëllimin dhe vlerën e drurit, qasjen në infrastrukturë dhe transport, por edhe nivelin e investimeve në pyll. Sipas Ligjit Nr. 8991 (23.01.2003), neni 63, zhvilluesi duhet të paguajë për dëmet e shkaktuara në zonat pyjore duke investuar në pyllëzim në sipërfaqe të tjera të zhveshura duke mbjellë tre herë më shumë trungje sesa që prehen. Normalisht, vlera e tokës pyjore përbën 50% të vlerës potenciale të tokës bujqësore në sipërfaqe të ngjashme. Vlera e kullosave ose livadheve janë normalisht ekuivalente me çmimin e tokës bujqësore me cilësi të lartë.

3.5 Banka Evropiane për Rindërtim e Zhvillim

Projektet e financuara nga BERZH priten të hartohen dhe zbatohen në pajtim me praktikën e mira ndërkombëtare në lidhje me zhvillimin e qëndrueshëm. BERZH-i ka hartuar Politikën Mjedisore dhe Sociale më 2014⁵. Politika detajon angazhimin e Bankës për të promovuar “zhvillim të shëndoshë dhe të qëndrueshëm mjedisor” në gjitha aktivitetet. Në këtë politikë, BERZH ka vendosur dhjetë KP që mbulojnë fushat kryesore të aspekteve mjedisore dhe sociale (EBRD, 2014a).

KP-të e BERZH-it janë si më poshtë:

- KP 1: Vlerësimi i ndikimit mjedisor dhe social.
- KP 2: Fuqia punëtore dhe kushtet e punës
- KP 3: Efikasiteti i resurseve dhe Parandalimi e kontrollimi i ndotjes
- KP 4: Shëndeti e siguria.
- KP 5: Marrja e tokës, zhvendosja e pavullnetshme dhe zhvendosja ekonomike
- KP 6: Konservimi i biodiversitetit dhe menaxhimi i qëndrueshëm i resurseve natyrore.
- KP 7: Komunitetet indigjene.

³ Pjesë të ndara të tokës mund të jenë tejet të vogla për ta bërë kultivimin të ketë vlerë ekonomike.

⁴ “Për miratimin e metodave dhe kritereve të vlerësimit teknik për llogaritjen e shumës së kompensimit për pasuritë e paluajtshme të shpronësuara, dhe dëmet që lidhen me shpronësimin”.

⁵ Në plotësim gjatë vitit 2019.

- KP 8: Trashëgimia kulturore
- KP 9: Ndërmjetësuesit financiarë. dhe
- KP 10: Zbulimi i informatave dhe angazhimi i palëve.

Pasi që Projekti i Erës Bajgora po financohet nga BERZH, ai duhet të jetë në përputhje me KP5 dhe KP 10, në lidhje me këtë LALRF. Ju lutem referojuni SHTOJCES H për më shumë informata mbi fokusin e qëndrueshmërisë së BERZH-it dhe fushëveprimin e KP5, respektivisht KP10.

3.6 Standardet e institucioneve të tjera ndërkombëtare financiare

Projektet e mëdha infrastrukturore dhe industriale shpesh financohen nga institucionet Ndërkombëtare të Financave (IFI). Huadhënësit ndërkombëtarë punojnë në partneritet me klientët e tyre, për të identifikuar, vlerësuar dhe menaxhuar rreziqet dhe ndikimet mjedisore dhe sociale në mënyrë të strukturuar, në baza të vazhdueshme. Bashkëpunimi i tillë nxit performancë të qëndrueshme mjedisore dhe sociale, si dhe mund të çojë në rezultate më të mira financiare, mjedisore dhe sociale. Një përshkrim i shkurtër i IFC-së dhe Parimet e Ekuatorit, si IFN, është dhënë në këtë kapitull.

3.6.1 Korporata Financiare Ndërkombëtare (IFC)

Si BERZH-i, IFC është e angazhuar për zhvillimin e qëndrueshëm. IFC-ja, anëtare e Grupit të Bankës Botërore dhe një organizatë simotër e Bankës Botërore, ka hartuar një Kornizë Qëndrueshmërie, që promovon praktika të shëndosha mjedisore dhe sociale, inkurajon transparencën dhe llogaridhënien, si dhe kontribuon në ndikime pozitive të zhvillimit.

Korniza e Qëndrueshmërisë së IFC-së ka paraparë Standardet e Performancës për Qëndrueshmërinë Mjedisore dhe Sociale, që janë miratuar më 1 janar 2012. (International Finance Corporation, 2012c) Këto standarde të performancës (PS) janë renditur më poshtë:

- SP 1: Vlerësimi dhe menaxhimi i rreziqeve dhe ndikimeve mjedisore dhe sociale.
- SP 2: Fuqia punëtore dhe kushtet e punës
- SP 3: Efikasiteti në resurse dhe parandalimi i ndotjes.
- SP 4: Shëndeti, siguria dhe rendi në komunitet.
- SP 5: Përvetësimi i tokës dhe zhvendosja e pavullnetshme.
- SP 6: Konservimi i biodiversitetit dhe menaxhimi i qëndrueshëm i resurseve natyrore.
- SP 7: Komunitetet indigjene.
- SP 8: Trashëgimia kulturore.

Si tek KP5 dhe KP10 të BERZH-it, SP1 dhe SP5 të IFC-së po ashtu gjejnë zbatim në këtë LALRF.

3.6.2 Parimet e Ekuatorit

Institucionet financiare të Parimeve të Ekuatorit kanë miratuar ato parime për të siguruar që projektet që ato financojnë dhe këshillojnë janë zhvilluar në një mënyrë që është e përgjegjshme në kuptimin social, si dhe pasqyron praktika të shëndosha të menaxhimit mjedisor. Parimet e Ekuatorit shërbejnë si një bazë dhe kornizë e përbashkët në implementimin e Parimeve të Ekuatorit në politikat e tyre të brendshme mjedisore dhe sociale, procedurat, si dhe standardet për financimin e projekteve.

Parimet e Ekuatorit kategorizojnë projektet në kategoritë A⁶, B⁷ dhe C⁸ varësisht nga projekti. Nevojiten aspekte të ndryshme mjedisore dhe sociale, duke përfshirë nevojën për sisteme të menaxhimit mjedisor e social (ESMS) si dhe plane, konsultim e pjesëmarrje të informuar të palëve të interesit, mekanizma të ankesave, shqyrtim të pavarur mjedisor e social, si dhe raportim e transparencë publike (Equator Principles, 2013) .

3.7 Analiza e mangësive

Ligji i shpronësimit, përveç avantazheve që ai ka për të arritur qëllimin e fitimit të pronësisë / pronësisë së pasurive të paluajtshme për qëllime të interesit publik, ka edhe disa dobësi, të cilat autoriteti kërkues duhet t'i ketë parasysh:

- Afatet e arritjes së qëllimit janë të rrepta dhe ndikojnë në vonesën në arritjen e qëllimit për shkak të ankesave të mundshme të palëve në proces.
- Procedurat sipas ligjit të shpronësimit nuk janë në përputhje të plotë me standardet ndërkombëtare për blerjen e pasurive të paluajtshme nga IFC, EBRD dhe Banka Botërore.
- Procedurat sipas ligjit të shpronësimit marrin në konsideratë vetëm aspektin e kompensimit ekonomik për palët dhe nuk marrin parasysh aspektet e tjera të ndikimit dhe kufizimit.
- Procedurat sipas këtij ligji nuk konsiderojnë ruajtjen e standardit jetësor dhe ekonomik të palëve në procedurë dhe nuk merren me rivendosjen.
- Kompensimi i realizuar sipas procedurave të shpronësimit në lidhje me kompensimin e vlerës së vërtetë të pasurisë së shpronësuar nuk është kompensimi i vetëm që mund të paguhet sepse pala mban të drejtën e komentit përmes gjykatës edhe për çdo dëm të shkaktuar si rezultat i kufizimeve të pronës dhe dëmet e shkaktuara nga zhvlerësimi i pasurisë së mbetur.
- Procedurat sipas ligjit të shpronësimit nuk kanë ndonjë mekanizëm të brendshëm ankesash që do të ishte në dispozicion të palëve të prekura.

Sipas standardeve ndërkombëtare, propozuesit e projekteve duhet të ofrojnë kompensimin e personave dhe komuniteteve të zhvendosura për humbjen e pasurisë me kosto të zëvendësimit të plotë, si dhe ndihmë tjetër për të përmirësuar, ose së paku rivendosur, standardet e jetesës së tyre. Këtu kemi një hendek midis legjislacionit kombëtar dhe standardeve të kërkuara ndërkombëtare. Legjislacioni vendor në fuqi përfshin edhe kërkesën për të kompensuar pronat e paluajtshme me vlerë të tregut, si dhe nuk merr parasysh çështje të tjera ekonomike apo sociale. Sipas legjislacionit në fuqi, palët e prekura në proces, nuk paraqiten si palë aktive në procedurë, derisa sipas standardeve ndërkombëtare palët e prekura kanë role të rëndësishme në të gjitha fazat e procedurës, deri në arritjen e marrëveshjeve përfundimtare, si dhe zhvendosjen në lokacionin e ri.

Procedurat sipas ligjeve në fuqi nuk merren me vlerësimin e rrezikut, si dhe nuk trajtojnë ruajtjen dhe rivendosjen e jetesës pas kryerjes së procedurave të shpronësimit, derisa ky aspekt është një nga aspektet kryesore që kërkohen me standarde ndërkombëtare.

Për këtë arsye, në Kosovë dhe vendet e tjera, procedurat e ligjit të shpronësimit zbatohen kryesisht në rastet kur organi kërkues është një organ qeveritar i Republikës së Kosovës, qoftë ai lokal apo qendror, organ shpronësimi apo kontraktor i tij, si dhe vlejnë sidomos për projekte të infrastrukturës, lidhur me ndërtimin e rrugëve, si dhe projekte të tjera që pjesërisht ose plotësisht e ndikojnë pronën e paluajtshme të palëve në procedurë.

⁶ Projektet me ndikime potencialisht të konsiderueshme negative mjedisore dhe sociale, si dhe ndikime që janë të ndryshme, të pakthyeshme dhe pa precedent.

⁷ Projektet me pak rreziqe dhe ndikime të kufizuara mjedisore dhe sociale, kryesisht të lidhura me lokacionin, përgjithësisht të kthyeshme, si dhe lehtësisht të adresuara me masat lehtësuese.

⁸ Projekte me rreziqe e ndikime minimale mjedisore e sociale apo pa to fare.

Ne kemi ndërmarrë një analizë të mangësive të ligjeve, akteve nënligjore dhe procesit rregullator në krahasim me kriteret e BERZH-it. Janë gjetur një numër mangësish. Ju lutemi të shihni Tabela 3 për rezultatet e kësaj analize.

Tabela 3: Analiza e mangësive

Çështja	Dispozitat e Ligjit të Kosovës për shpronësimin e pronave të paluajtshme	Kriteri i BERZH-it	Masat e ndërmarra për të eliminuar mangësitë
Shmangia ose minimizimi i zhvendosjes	Nuk ka dispozita për të shmangur ose minimizuar zhvendosjen.	Shqyrtimi i dizajneve alternative të projektit për të shmangur ose të paktën për të minimizuar zhvendosjen fizike dhe/ose ekonomike, derisa baraspeshohen kostot dhe përfitimet mjedisore, sociale dhe financiare.	Projekti do të mundësojë marrjen në shqyrtim të mikro-përshtatjeve, për të shmangur marrjen e tokës kudo që është e mundur, në përputhje me Parimet kryesore të Blerjes/Kompensimit të tokës të parapara në këtë LALRF.
Planifikimi dhe implementimi i zhvendosjes.	Kërkon jo vetëm studimin e shpronësimit si regjistër i gjendjes bazë, nuk ka kriteret të shprehura lidhur me studimet socio-ekonomike apo hartimin e planeve të zhvendosjes.	Regjistrimi dhe vlerësimi i gjendjes bazë socio-ekonomike duhet të bëhen për të identifikuar personat që do të zhvendosen, si dhe të përcaktohet kush do të kualifikohet për kompensim e ndihmë, ndërsa duhet të hartohet e zbatohet edhe plani i veprimit të zhvendosjes.	Është kryer hulumtimi socio-ekonomik. Një proces i regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive do të bëhet sipas përshkrimit tek Kapitulli Error! Reference source not found. të kësaj LALRF. Rezultatet e këtyre aktiviteteve do të jepen në LALRP.
Marrëveshjet e negociuara.	Nuk kërkon e as nuk inkurajon marrëveshjet e negociuara.	Duhet inkurajuar marrëveshjet e negociuara për të shmangur shpronësimet dhe për të eliminuar nevojën e përdorimit të autoritetit qeveritar për të larguar njerëzit me forcë.	Përvetësimi i tokës do të bëhet përmes shpronësimit nga një subjekt publik në pajtim me ligjet e Kosovës, pra negociimi nuk mund të bëhet nga SOWI paraprakisht, për të shmangur shpronësimet.
Kualifikimi dhe formalizimi.	Shpronësimi bëhet vetëm për pronat e paluajtshme dhe strukturat e ndërtuara mbi prona të paluajtshme. Procesi vlen vetëm për strukturat që janë të legalizuara ose mund të legalizohen sipas ligjeve	Mungesa e dokumentacionit të pronësisë nuk diskualifikon nga ndihma asnjë bartës prone kontestues apo pretendues, pa marrë	Prona e paluajtshme do të kompensohet nga SOWI, pa marrë parasysh statusin e formalitetit. Megjithatë, nuk ka objekte të pranishme në shputën e projektit.

Çështja	Dispozitat e Ligjit të Kosovës për shpronësimin e pronave të paluajtshme	Kriteri i BERZH-it	Masat e ndërmarra për të eliminuar mangësitë
	në fuqi në Kosovë në datën e lëshimit të vendimit përfundimtar për shpronësimin.	parasysh statusin e tyre formal.	
Shfrytëzuesit joformalë të tokës dhe të drejtat mbi të.	Shfrytëzuesit joformalë të tokës nuk janë të njohur. Nuk ka dispozita për të drejtat e kësaj kategorie të personave.	Kompensimi që sigurohet për përmirësime të tokës dhe humbjen e pasurive tjera përveç tokës dhe ndihmës për zhvendosje që i ofrohet shfrytëzuesve joformalë të tokës me kosto të plotë të zëvendësimit.	Shfrytëzuesit joformalë të tokës që ndikohen nga humbja e pasurive dhe të lashtave, pyjeve, kullotave, do të marrin kompensim në përputhje me indikacionet e matricës së të drejtave të prezantuar tek Kapitulli 6.0 i LALRF-së. Shfrytëzuesit joformalë të tokës do të identifikohen përmes Regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive.
Ofrimi i kompensimit në vlerën e zëvendësimit.	Kompensimi paguhet në bazë të vlerës së tregut të pronës.	Kompensimi që ofrohet me koston e plotë të zëvendësimit, zakonisht llogaritet si vlera e tregut të pasurisë, plus transaksionin. Kostot që lidhen me rivendosjen e pasurive të tilla (regjistrimi dhe taksat e bartjes).	Njerëzit e ndikuar nga humbja e përhershme e parcelave të tokës do të marrin kompensim në vlerën e plotë të zëvendësimit, në pajtim me indikacionet e matricës së të drejtave të paraqitura tek Kapitulli 11.0 i LALRF-së.
Rivendosja e jetesës.	Nuk ka udhëzime specifike në rastet kur nevojitet rivendosja e jetesës. Nuk ka dispozita lidhur me konsultimet për rivendosjen e jetesës ose monitorimin e saj. Akti nënligjor Udhëzimi Administrativ MF nr. 02/2015 [1] trajton humbjen e të ardhurave dhe rritjen e kostove për pronën e shpronësuar dhe	Masat e rivendosjes së jetesës duhet të zbatohen për të siguruar që personat e prekur të rivendosin, ose sipas mundësisë, të përmirësojnë standardet e tyre para projektit, jetesën apo aktivitetet e punësimit. Masat që mund të bazohen në tokë, resurse, paga dhe/ose aktivitete biznesi. Kompensimi do të sigurohet para zhvendosjes ose	Masat e rivendosjes së jetesës, praktikatat e kompensimit dhe monitorimit do të zbatohen nga SOWI, si dhe parashihen me Kapitullin 8.0 të LALRF-së.

Çështja	Dispozitat e Ligjit të Kosovës për shpronësimin e pronave të paluajtshme	Kriteri i BERZH-it	Masat e ndërmarra për të eliminuar mangësitë
	<p>i konsideron ato si dëm (neni 14).</p> <p>Humbja e të ardhurave deri në rivendosjen e biznesit në një lokacion tjetër kompensohet në bazë të të ardhurave 6 mujore si dhe paguhet gjatë periudhës 6 mujore. Pagat për punëtorët e prekur paguhen gjatë një periudhe 6-mujore.</p>	<p>vendosjes së kufizimeve të qasjes.</p> <p>Konsultimi me njerëzit e prekur është qenësor për të kuptuar pikëpamjet e tyre se si mund të rivendoset jetesa e tyre.</p>	
Data Zero.	Parasheh dispozitat për datën e prerjes (zero), por nuk kërkon që data e tillë të dokumentohet apo shpërndahe në zonën e projektit.	<p>Individët që vendosen në zonën e prekur nga projekti pas datës zero nuk do të kenë të drejtë për kompensim dhe lloje tjera të ndihmës.</p> <p>Informatat në lidhje me datën e ndërprerjes duhen dokumentuar e shpërndarë në gjithë zonën e projektit.</p>	Data zero e Regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive do të shpalojë dhe shpërndahe publikisht nga SOWI në media dhe takime publike me komunitetet e prekura në fjalë, në përputhje me Parimet kryesore të Përvetësimit/Kompensimit të parapara në këtë LALRF.
Individët dhe grupet e cenueshme.	Nuk ka masa të posaçme lidhur me grupet e cenueshme.	Vëmendje e veçantë duhet t'u kushtohet grupeve të cenueshme.	<p>Personat e cenueshëm do të identifikohen gjatë hulumtimit dhe regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive.</p> <p>Masat përkatëse janë integruar në këtë LALRF tek Kapitulli Error! Reference source not found. si dhe do të zbatohen nga SOWI.</p>
Mekanizmi i Ankesave.	Pronarët apo bartësit e interesave kanë të drejtë të paraqesin ankesa në faza të ndryshme të procesit dhe të parashtrajnë komente me shkrim tek autoriteti shpronësues gjatë procesit të konsultimit, por	Një mekanizëm i posaçëm i ankesave për projektin duhet të krijohet sa më shpejt të jetë e mundur në proces, për të pranuar e trajtuar me kohë brengat specifike lidhur me kompensimin dhe zhvendosjen që	Mekanizmi i Ankesave është krijuar dhe përshkruhet në Kapitullin Error! Reference source not found. të LALRF-së, do të zbatohet nga SOWI.

Çështja	Dispozitat e Ligjit të Kosovës për shpronësimin e pronave të paluajtshme	Kriteri i BERZH-it	Masat e ndërmarra për të eliminuar mangësitë
	nuk ka dispozitë për mekanizmin e ankesave specifik për projektin.	parashtrohen nga personat e zhvendosur dhe/ose pjesëtarët e komuniteteve pritëse.	
Konsultimet dhe ofrimi i informatave.	<p>Organi Shpronësues organizon shpalosjen e informatave vijuese: njofton bartësin e pronës për kërkesën e paraqitur për shpronësim, publikon Vendimin për miratimin e Kërkesës, mban dëgjime publike në komunën ku gjenden pronat, njofton pronarët/bartësit e prekur me të drejtat e tyre për të parashtuar ankesë në gjykatën kompetente për kundërshtimin e Vendimit, publikon Vendimin Përfundimtar për pranimin ose refuzimin e kërkesës.</p> <p>Nuk ka dispozita për pronarët që nuk gjenden në pronë gjatë procesit të shpronësimit, pra nuk ka masa për sigurimin e të drejtave të pronarëve të tillë, që të informohen mirëfilli dhe me kohë për veprimet administrative të ndërmarra kundrejt pronës së tyre, si dhe për mjetet juridike efektive.</p> <p>Nuk ka dispozita për shpalosjen e informacionit ose konsultimet me palët e tjera të interesuara, që nuk identifikohen në Kërkesën për shpronësim (p.sh. Shfrytëzuesit joformalë).</p>	<p>Informatat e përmbajtura në LALRF (dhe dokumentet e tjera të shpalosjes, si PAP) duhen shpalosur publikisht për të siguruar që personat e prekur të kuptojnë procedurat e kompensimit dhe të dinë se çfarë të presin në faza të ndryshme të projektit. Konsultimet me të gjithë personat e prekur do të vazhdojnë gjatë gjithë ciklit jetësor të projektit, në përputhje me LALRP, pra do të bëhen gjatë implementimit të proceseve të kompensimit, monitorimit dhe vlerësimit të pagesës së kompensimit.</p>	<p>LALRF-ja do të shpaloset publikisht nga 4 tetori 2019 deri më 4 dhjetor 2019, siç parashihet më tutje me PAP. Gjatë periudhës së shpalosjes, SOWI do të ndërmarrë aktivitete specifike të angazhimit, për të informuar palët e interesit për rezultatet e VNMS-së dhe për procesin LALR që do të pasojë.</p> <p>Sa i përket pronarëve të munguar të pronave, SOWI është zotuar të bëjë përpjekje të arsyeshme për të identifikuar dhe lokalizuar pronarët e pasurive që mungojnë për të siguruar ofrim adekuat dhe me kohë të informatave, si dhe konsultime në përputhje me LALRF.</p>

Çështja	Dispozitat e Ligjit të Kosovës për shpronësimin e pronave të paluajtshme	Kriteri i BERZH-it	Masat e ndërmarra për të eliminuar mangësitë
Monitorimi i zbatimit të rivendosjes.	Nuk ka dispozita.	Rregullimet për monitorimin e rivendosjes duhet të përcaktohen me planin e rivendosjes.	Monitorimi do të bëhet nga SOWI, sipas përkufizimit në LALRF

4.0 STATUSI I PROCESIT TË MARRJES/PËRVETËSIMIT TË TOKËS

Toka që merret përgjithmonë përfshin tokën e nevojshme për instalimin e 27 (njëzet e shtatë) Turbinave të Erës, 72 (shtatëdhjetë e dy) shtyllave për linja ajrore, 1 (një) nënstacion në Selac, si stabilimente kryesore, por edhe kërkesat për të gjitha rrugët qasëse dhe deponitë e nevojshme të përhershme. Tabela vijuese paraqet treguesit kryesorë numerikë që përshkruajnë ndikimin sasior të përhershëm mbi tokë.

Tabela 4: Nevoja për tokë të përhershme

Stabilimenti	Kërkesa për tokë	Sipërfaqja (m ²)
Rotori 137 m – diametër ⁹	Përvetësim	398,003
Rotori me diametër 19.8 m	Përvetësim	8,313
Rrugët e qasjes	Përvetësim	113,692
Rrugët e qasjes (Alternative)	Përvetësim	15,713
Shputa e pilonave të linjës ajrore	Përvetësim	8,539
Linja ajrore nënstacioni Selac	Përvetësim	1,400
Rrugët e qasjes për linjën ajrore ¹⁰	Përvetësim	Të definohet

Servituti, ose kufizimet afatgjate, të tokës janë specifike për stabilimentet e linjave energjetike, duke përfshirë kabllojt ajrore dhe tokësore. Tabela vijuese paraqet treguesit kryesorë numerikë që përshkruajnë ndikimin sasior të përhershëm me servitutin e tokës.

⁹ Rotori me diametër 137 m dhe Rotori me diametër 19.8 m kalkulohej si sipërfaqe të ndara, por në fakt këto sipërfaqe janë të mbivendosura, pasi që zona e rotorit të vogël (diametër 19.8 m) është brenda zonës së rotorit të madh (diametër 137 m). Ky rast trajtohet duke siguruar sipërfaqen e madhe, duke mos paguar dy herë për sipërfaqet e mbivendosura. Nëse kompania blen sipërfaqen për rotorin e madh, nuk ka nevojë të blejë sipërfaqen për rotorin e vogël, pasi që sipërfaqja e dytë përfshihet brenda sipërfaqes së parë, e cila duhet të blehet/sigurohet. Kjo vlen edhe në rastet tjera kur kemi të bëjmë me sipërfaqe të tilla të ndërthurura.

¹⁰ Shtrirja e shtigjeve të qasjes për linjën ajrore nuk është përfunduar në kohën e shkrimit të këtij LALRP-je.

Tabela 5: Nevoja për tokë me servitut

Objekti	Kërkesa për tokë	Sipërfaqja (m ²)
korridori i servitutit të linjës ajrore	Servitut	278,814
kabllimi i brendshëm i fermës së erës	Servitut	18,215

Kufizimet afatshkurtra në përdorimin e tokës mund të shkaktohen nga të gjitha stabilimentet, ferma e erës dhe linja ajrore, bashkë me stabilimentet tjera. Përvetësimi i tokës për kufizime afatshkurtra bëhet përmes qiramarrjes. Nuk ka sipërfaqe të përcaktuara për këtë tokë që kërkohet me qira, por është e rëndësishme të theksohet se procesi i përvetësimit të tokës për fermën e erës Selac do të jetë një rast i vullnetit të ndërsjellë shitës/blerës. Për linjën ajrore, vlen KP5

Tabela 6: Nevoja për tokë me qira

Stabilimenti	Kërkesa për tokë	Sipërfaqja (m ²)
Zona e depos (ferma e erës)	Qira	51 971
Baza e kranit (ferma e erës)	Qira	154 839
Sipërfaqja e depos për linjën ajrore	Qira	*Të definohet
Stabilimente tjera të përkohshme për linjën ajrore	Qira	*Të definohet

4.1 Procesi deri më sot

4.1.1 Përvetësimi i tokës për komponentin FE

4.1.1.1 Fushëveprimi i marrjes së tokës për FE

Procesi i blerjes së tokës për vetë FE-në ka filluar më 2016, si dhe ka përfunduar në shtator të vitit 2019. Në total, janë 138 ngastra e parcela dhe 34 pronarë të prekur, të gjitha në Komunën e Mitrovicës. tridhjetë e nëntë kontrata të ndryshme janë nënshkruar me qasjen e vullnetit të ndërsjellë të shitësve e blerësve (disa pronarë kanë pasur anekse bashkë me kontratat e posaçme). Ju lutem referojuni 0 për listën e parcelave të prekura nga FE.

Siç tregohet në kapitullin □, procesi i përvetësimit të tokës për FE ka qenë vullnetar, bazuar në qasjen e vullnetit të ndërsjellë të shitësit dhe blerësit. Kështu, KP5 i BERZH-it nuk vlen për këtë aspekt.

Siç është theksuar më parë, përvetësimi i tokës për stabilimentet përcjellëse nuk është kryer, si dhe nuk ka ende informata të hollësishme. SOWI do të zbatojë qasjen e vullnetit të ndërsjellë shitës/blerës edhe në këtë drejtim.

4.1.1.2 Qasja e marrjes së tokës për FE

Komponenti i fermës së erës është pjesa më thelbësore e projektit. Si i tillë, SOWI është angazhuar në mënyrë aktive që nga faza fillestare, për të vendosur kontaktet, për t'i njoftuar palët e interesit me projektin, si dhe për t'i konsultuar për aspektet e ndryshme, e të tjera. Konsultimi ka ndodhur në periudhën ndërmjet dhjetorit 2016 dhe shkurtit 2017.

Për shkak të natyrës së procesit të sigurimit të tokës, lokacioni specifik i komponentëve të ndryshëm të FE-së nuk ka qenë gjithmonë i qartë në fazën fillestare të konsultimit. Ky skenar ndodhi për shkak të natyrës vullnetare

të procesit të blerjes së tokës, pasi që lokacioni i fermës së erës do të varej nga vullneti i pronarëve për ta vënë tokën e tyre në dispozicion.

Ekipi i SOWI-t për sigurimin e tokës zgjodhi një Zyrtar Ndërlidhës të Komunitetit (ZNK) për të vepruar si ndërlidhës ndërmjet palëve në komunitet dhe SOWI-t. ZNK-ja është banor i zonës, që gëzon besimin dhe respektin e pjesëmarrësve. Me emërimin e ZNK-së dhe krijimin e ekipit të sigurimit të tokës, SOWI filloi procesin e angazhimit me banorët dhe palët e interesit në zonë.

Përgjegjësia kryesore e ZNK-së ishte të organizojë procesin e konsultimeve, si dhe të ofronte informata për palët e interesit mbi procesin e marrjes së tokës, si dhe të komunikonte përditë me banorët për problemet, kërkesat apo ankesat që këta të fundit mund të kenë. Informatat e ndara përfshinin detajet e projektit, informatat për SOWI-n, çfarë do të ndërtohej dhe si do të bëhej. Nevoja për tokë dhe aktivitetet që do të realizoheshin po ashtu janë shpjeguar.

Këto takime dhe konsultimet vijuese kanë qenë të hapura për secilin banor apo palë pjesëmarrëse në zonë, që mund të merre pjesë apo kishte interes për projektin. Në përgjithësi, konsultimi u karakterizua nga një ndërveprim i mirë me banorët e zonës. Kohë pas kohe, disa banorë ishin skeptikë, pasi që shumë kompani kishin provuar më parë të zhvillonin projekte në zonë, pa përfunduar me sukses projektet.

SOWI kishte iniciuar procesin përmes njoftimeve publike dhe diskutimeve me banorë e palë interesi, në bazë të një projekti paraprak. Pas kësaj, SOWI dhe ekipi i blerjes së tokës inicuan procesin e kontaktimit të banorëve që kishin vullnetin për ta vënë në dispozicion tokën, apo ta japin tokën.

SOWI shfrytëzoi certifikatat e pronësisë të dhëna nga palët e interesuara, të cilat përmbajnë të dhëna në lidhje me kategoritë e tokës. SOWI po ashtu ka shqyrtuar informatat e marra nga Drejtoria e Bujqësisë në Komunë në lidhje me kategoritë e tokës. Duke marrë parasysh të gjitha informacionet e marra, SOWI përgatiti një bazë të dhënash për të gjitha parcelat. SOWI ishte gati për të vazhduar me një ofertë financiare për secilin person të prekur.

Derisa SOWI po përgatitej të zhvillonte diskutime me pronarët potencialisht të prekur, ishte kryer edhe një vlerësim i vlerave të tregut, duke marrë parasysh informacionin mbi transaksionet tokësore në zonë. Ky vlerësim i vlerës së tregut gjithashtu merr parasysh të dhënat gjeografike, gjeologjike, mjedisore dhe kategorive të tokës. Përmes këtij studimi SOWI përcaktoi një vlerë referente të tregut. Kjo vlerë, që ishte më e lartë se ajo e përdorur më parë në zonë, u përdor për të filluar negociatat me pronarët. ZNK-ja ka pasur rol të rëndësishëm në këtë drejtim.

Gjatë procesit të vlerësimit të vlerës së tregut, janë bërë edhe vizita në terren për të caktuar kriteret për vlerësimin e pasurive. Me rëndësi është që gjatë këtyre vizitave fillestare, nuk janë identifikuar të mbjella (përveç pyjeve në këto zona) ose struktura të ndërtuara.

Ekipi i sigurimit të tokës, mbështetur nga ZNK, u angazhuar me banorët e prekur dhe pronarët jo-banues të pronave në takime ballë për ballë. Ekipi i sigurimit të tokës tregoi metodologjinë e kërkuar, cilat toka do të prekeshin, si dhe dokumentet e nevojshme për të përfunduar marrëveshjet. Duke qenë që çmimi referent ishte më i lartë se ai i përdorur më parë në zonë, shumë pak pronarë kërkuar çmime më të larta. Negociata të ndara u bënë me ata pronarë që kërkuar një çmim më të lartë sesa u ofrua fillimisht.

Deri tani, gjitha negociatat për blerjen e tokës kanë qenë të suksesshme, si dhe kanë ilustruar qasjen e vullnetit të ndërsjellë të shitsit dhe blerësit. Me marrëveshjen për ofertën financiare, u përgatitën dhe u nënshkruan kontratat në gjuhën shqipe dhe angleze. Deri më sot nuk është pranuar asnjë pretendim apo ankesë në lidhje me negociatat për tokën dhe kontratat.

SOWI ka zgjedhur noterët lokalë që të ndihmojnë në procesin e nënshkrimit të kontakteve dhe regjistrimit të kontratave në Zyrën Kadastrale të Komunës. Ekipi i zyrtarëve të kontratave në SOWI përgatiti kontrata për të

gjithë pronarët e tokave dhe ato kontrata u dorëzuan tek Zyrtari Ligjor i SOWI-t për nënshkrim nga palët përkatëse në takime ballë për ballë në prani të noterit. Shpenzimet e transaksioneve (kostoja e regjistrimit dhe taksat, tarifrat, të drejtat potenciale të subvencionimit që mund të humben si pasojë e ndryshimit në destinim) janë të rimbursueshme nga projekti. Toka e blerë ishte regjistruar nën pronësinë e SOWI-t. Procesi i ndjekur për marrjen e kompensimit nga kontraktorët është shpjeguar dhe filluar.

Në lidhje me pyjet në pronësi të Agjencisë Pyjore, ndërveprimi me ta ka qenë i ngjashëm me pronarët e tokave. Agjencia e Pyjeve është trajtuar si palë kyçe e interesit, duke kryer gjitha aktivitetet e nevojshme për informim, negociim dhe miratim të blerjes së tokave. Për këto asete, respektivisht për tri turbinat e instaluar në këto toka, çmimi referent është zyrtar dhe i vendosur nga qeveria. Për këto parcela, SOWI dhe Agjencia Pyjore finalizuan një kontratë në formë të qirasë vjetore. E njëjta procedurë qasjeje është ndjekur dhe ndiqet për të gjitha stabilimentet që projekti mund të ketë, si shtigjet e qasjes, kampet, depot apo njësi të tjera. Në të gjitha rastet ku puna ka vazhduar me ndërtim, qasja në tokë është siguruar si fillim dhe nuk ka pasur raste të hyrjes në tokë pa marrëveshje me pronarin e tokës.

4.1.2 Përvetësimi i tokës për linjën ajrore dhe infrastrukturën përkatëse

4.1.2.1 Fushëveprimi i blerjes së tokës për linjën ajrore energjetike dhe infrastrukturën përkatëse

The Pronari përgjegjës / përfundimtar i linjës ajrore do të jetë Operatori i Sistemit të Transmisionit dhe Tregut (KOSTT). Në këtë kuptim, gjitha procedurat e procesit të marrjes së tokës kryhen nga MMPH (autoriteti i shpronësimit) në emër të KOSTT-it. SOWI do të ndihmojë duke adresuar hendeqet ndërmjet legjislacionit vendor dhe KP5 të BERZH-it. Ju lutem referojuni Tabela 3.

Ka indikacione që linja energjetike ajrore do të prekë gjithsej 325 parcela dhe ngastra toke. Prej këtyre, 193 do të jenë në Komunën e Vushtrisë dhe 132 në Komunën e Mitrovicës, për linjën ajrore energjetike. Ju lutem referojuni SHTOJCES D për listën e parcelave të prekura nga linjën energjetike ajrore.

4.1.2.2 Kategoritë e palëve të prekura nga projekti

Kategoritë kryesore të palëve të prekura nga projekti klasifikohen në grupe të tilla si:

- **Pronarët** përkufizohen si individë që kanë pronësi të ligjshme zyrtare të tokës, të regjistruar në Agjencinë e Kadastrës. Sidoqoftë, mund të ketë raste kur individët janë në të vërtetë pronarë, por ata nuk disponojnë dokumentacionin e duhur të pronësisë për të qenë në gjendje të dëshmojnë statusin e tyre të pronësisë dhe si pasojë të nënshkruajnë kontratat e kompensimit.
- **Përdoruesit e tokës** mund të ndahen në përdorues zyrtarë dhe informalë. Përdoruesit zyrtarë mund të kenë kontrata ligjore që u lejojnë atyre të përdorin tokë private ose publike (p.sh. qiraja e tokës). Përdoruesit joformal mund të përdorin tokë pa lejen e pronarit (p.sh. nëse pronari është jashtë vendit dhe nuk është duke përdorur tokën) ose duke përdorur tokë publike.
- **Individë** ose grupe të rrezikuara që mund të konsiderohen më të ndikuara se shumica e popullatës dhe mund të kërkojnë ndihmë të veçantë.

4.1.2.3 Qasja e përvetësimit të tokës për linjën ajrore energjetike dhe infrastrukturën përkatëse

Tabela më poshtë përshkruan hapat e ndjekur nga KOSTT-i dhe MMPH-ja, si dhe masat dhe ndihma shtesë që do të ofrohen nga SOWI për të siguruar pajtueshmërinë me KP5.

Tabela 7: Aktivitetet e shpronësimit për linjën ajrore si dhe masat plotësuese që do të zbatohen për pajtueshmëri me KP5.

Aspekti	Kryer/do të kryhet	Masat plotësuese dhe ndihma e ofruar nga SOWI në përputhje me KP5
Kërkesa për iniciimin e procedurës së shpronësimit	Kryer nga KOSTT	NA
Pranimi i kërkesës për shpronësim	Vendimi i Qeverisë për shpronësim, më 26.02.2019	NA
Dorëzimi i materialit tek organi i vlerësimit.	Kryer më 20.03.2019.	NA
Dorëzimi i kërkesës dhe dokumenteve palëve në proces.	Kryer. Kërkesa për shpronësim dhe dokumentet shoqëruese i dorëzohen palëve të interesuara të nivelit qeveritar për të marrë mendimet e tyre. Brenda 10 ditësh, secila palë e përfshirë jep komente me shkrim për organin e shpronësimit. Të gjitha palët e përfshira gjatë kësaj faze, bashkë me kërkesën për shpronësim dhe dokumentet përcjellëse, kanë pranuar edhe njoftimet për dëgjimin publik.	Na
Mbajtja e dëgjimit publik.	Kryer nga MMPH më 10.04.2019. Dëgjimi publik, me palët e interesit të nivelit qeveritar si dhe popullatës së prekur mbahet nga organi i shpronësimit brenda 15 ditëve nga marrja e komenteve nga palët e përfshira në proces.	Gjatë diskutimeve publike, është e rëndësishme të jepen informata për të gjitha aktivitetet që do të kryhen. Data Zero, të drejtat, tokat, si dhe vlerat e pasurive etj., duhen prezantuar e shpalosur. SOWI do të mbajë dëgjime të tjera publike para fillimit të Regjistrimit dhe Inventarizimit të pasurive, për të siguruar pajtueshmëri me KP5.
Nxjerrja e vendimit preliminar.	Kryer nga MMPH më 18.04.2019. Publikimi në gazetë më 07.05.2019.	NA
Komisioni për vlerësimin e pronës që i nënshtrohet shpronësimit.	Duhet të kryhet. Ky komision duhet të themelohet nga Drejtoria e tatimit në pronë në Ministrinë e Financave. Ky	Para vlerësimit të pasurisë, është e nevojshme, të bëhet inventarizimi i pasurive për secilën parcelë të prekur, ashtu që të identifikohet çdo aset i mundshëm që mund të kualifikohet për

Aspekti	Kryer/do të kryhet	Masat plotësuese dhe ndihma e ofruar nga SOWI në përputhje me KP5
	komision vlerëson pronën dhe pasuritë e përfshira në procedurën e shpronësimit. Metodologjia e vlerësimit bazohet në Udhëzimin Administrativ Nr. 02/2015. Gjatë këtij procesi, komisioni do të kryejë inventarin e pasurisë, që do të jetë baza për kompensimin.	<p>kompensim. Sipas ligjit, kjo duhet të bëhet nga MF, por në fakt, vlera e kompensimit të shpronësimit është vetëm për tokën, ndërsa MF nuk bën inventarë të pasurive.</p> <p>Rastet kur ka kompensim shtesë mund të jenë edhe ato ku vlera e tokës nuk i përgjigjet vlerësimit të nxjerrë nga studimi i vlerave të kompensimit.</p> <p>Për të arritur vlerën e zëvendësimit, SOWI do të bëjë një regjistrim dhe inventarizim të pasurive në parcelat tokësore të prekura.</p> <p>Nëse ka ndonjë dallim negativ, pronarit/shfrytëzuesit të prekur i duhet dhënë kompensim plotësues.</p> <p>Do të bëhet nga SOWI, për pajtueshmëri me KP5.</p>
Nxjerrja e vendimit përfundimtar.	Duhet të kryhet.	Vendimi përfundimtar i shpronësimit do të përshkruajë qartë të drejtat përkatëse (pronësia, të drejtat, qiraja, qasja e përkohshme, e të tjera)
Shpallja në Gazetën Zyrtare të Kosovës dhe gazetën ditore.	Duhet të kryhet.	<p>Paralelisht me shpalljen e vendimit përfundimtar në gazetën zyrtare dhe gazetën ditore, Organi i Shpronësimit njofton çdo person / familje të prekur me përmbajtjen e vendimit përfundimtar. Personat e prekur që nuk kanë qasje në gazetën zyrtare do të marrin njoftimin për vendimin përfundimtar nga SOWI. Kriter minimal për këtë lloj njoftimi është përshkrimi i shkurtër i të drejtave të kufizuara në secilën pronë specifike; vlera e kompensimit e ndarë në pjesë (qira, servitut, blerje, kufizime tjera, vlera e të mbjellave, instalime tjera apo vlera e strukturave, etj.).</p> <p>Këto kërkesa që nuk parashihen me ligjin e shpronësimit do të zbatohen direkt nga SOWI në mënyrë që të arrihet pajtueshmëria me KP5 dhe KP10 (për angazhimin e palëve të interesuara).</p>

Aspekti	Kryer/do të kryhet	Masat plotësuese dhe ndihma e ofruar nga SOWI në përputhje me KP5
Kompensimi i palëve apo llogaria e mirëbesimit.	Duhet të kryhet.	<p>Pas vendimit përfundimtar, secila palë e prekur e emëruar në vendimin përfundimtar si e kualifikuar për shumë të caktuar kompensimi duhet të dorëzojë dokumentet tek Organi i Shpronësimit në mënyrë që të marrë kompensim të plotë.</p> <p>Në këtë situatë, SOWI do të ndihmojë në raste specifike kur përgatitja e dokumenteve të nevojshme për kompensim kërkon shpenzime të veçanta (noteri, zyrat kadastrale komunale, etj.) Mbështetja e këtyre kategorive të personave të prekur në marrjen e vlerës së kompensimit plotëson kriteret minimale të përmendura nga KP5. Këto lloj shpenzimesh klasifikohen si kosto të transaksionit.</p> <p>Do të bëhet nga SOWI, për pajtueshmëri me KP5 dhe KP10.</p>
Hyrja në posedim të pronës së shpronësuar.	<p>Duhet të kryhet.</p> <p>Asnjë ndryshim në pronësi ose qasje në pronë sipas vendimit përfundimtar nuk mund të bëhet për deri në 20 ditë pas kompensimit të pronarit të pronës, sipas Aktit të Vlerësimit të Pronës Banesore, si dhe 10 ditëve kalendarike për prona të tjera.</p>	NA

4.2 Aktivitetet e planifikuara të përvetësimit të tokës

4.2.1 Aktivitetet e planifikuara për FE

Përvetësimi i tokës për disa stabilimente ndihmëse të FE-së nuk është bërë ende. Kjo do të bëhet nga SOWI si pjesë e një procesi vullnetar të ndërsjellë mes shitësit dhe blerësit.

4.2.2 Aktivitetet e planifikuara për linjë ajrore - KOSTT

Siç është thënë më parë tek Tabela 7, SOWI do të bëjë përpjekje plotësuese dhe masa për të arritur pajtueshmërinë me KP5, siç përshkruhet në pjesën vijuese.

4.2.2.1 Regjistrimi dhe inventarizimi i pasurive

RIP do të ndërmerret nga Ekipi i SOWI-t për të arritur pajtueshmërinë me kërkesat e KP5. Data e këtij aktiviteti nuk është vendosur ende, por me gjasë do të kryhet gjatë TM4/2019-TM1/2020.

Komisioni për vlerësimin e pronave që i nënshtrohen shpronësimit nuk bën drejtpërdrejt RIP. Komisioni vetëm llogarit kompensimin bazuar në metodat e Udhëzimit Administrativ 02/2015.

Ekipi i sigurimit të tokës në SOWI, pajisur me informatat dhe dokumentet e domosdoshme do të vizitojë çdo pronë të prekur dhe do të zhvillojë procesin me secilën palë të prekur. Në fund të procesit, informatat dhe inventari i asetëve i dorëzohen ekspertëve të kompensimit për të llogaritur kompensimin për secilën pronë; aset; të mbjellë apo çkado tjetër që identifikohet gjatë inventarizimit të pasurisë.

4.2.2.2 Kalkulimi i kompensimeve plotësuese

Ky hap do të ndërmerret për të gjitha rastet (banorët dhe mërgimtarët) që do të identifikohen në rastet kur vlera e kompensimit sipas ligjit të shpronësimit është më e ulët sesa vlera që duhet të paguhet në arritjen e vlerës së zëvendësimit dhe për të gjitha pasuritë që nuk vlerësohen / kompensohen nga shpronësimi, në përputhje me KP5.

Kompensimi plotësues do të llogaritet nga eksperti i kompensimit sipas matricës së të drejtave dhe inventarit të pasurive të kryer nga ekipi i SOWI-t për përvetësimin e tokës. Lista e llogarisë së kompensimeve të reja, si dhe ofertat financiare, do të përgatiten sipas kompensimit shtesë për të gjitha rastet e personave të prekur.

Për të shmangur gabimet e mundshme, do të ketë edhe kontroll e sigurim të cilësisë për vlerat e kompensimit plotësues të llogaritura.

4.2.2.3 Negocimi i ofertës

Pasi të jetë llogaritur kompensimi shtesë nga eksperti i kompensimit, do të bëhet njoftimi i palëve të prekura. Forma e njoftimit do të përgatitet në gjuhën shqipe, serbe dhe angleze. Të gjitha palët e prekura do të njoftohen nga ZNK-ja dhe ekipi i projektit për takime dhe prezantime të kompensimeve plotësuese që llogariten në bazë të inventarit të pasurisë dhe matricës së të drejtave. Oferta financiare do të përfshijë të gjithë informacionin përkatës për vlerën e kompensimit sipas shpronësimit dhe kalkulimit të kompensimit plotësues, kohën për shqyrtimin e ofertës, shpjegimet apo informatat shtesë, apo mënyrat për gjetjen e këshillave juridike.

Dy javë pas negociatave të para, palët e prekura do të vizitohen për herë të dytë. ZNK-ja shoqëron ekipin e sigurimit të tokës që është i pranishëm gjatë nënshkrimit të Ofertës Financiare dhe Letrës së Qëllimit në një takim ballë për ballë me palën e prekur. Nëse pala refuzon të nënshkruajë ofertën financiare, do të nënshkruhet edhe Shënimi i Mospajtimit (MoD) nga përfaqësuesi i projektit, ZNK-ja dhe Pala. Përkundër përpjekjeve të projektit, nëse pala e prekur nuk pajtohet me ofertën financiare, Shënimi i Mospajtimit nënshkruhet, procedura e negociimit konsiderohet e pasuksesshme. Në këtë rast, rasti shkon për vlerësim tek ekipi i menaxhimit të ankesave dhe oferta mbetet e hapur deri në marrjen e vendimit përfundimtar.

Projekti do t'i kushtojë vëmendje të veçantë grupeve të cënueshme, por edhe mërgimtarëve. Për mërgimtarët, procesi do të organizohet në bashkëpunim të ngushtë me ZNK-në për të gjitha rastet e identifikuar ku duhet të sigurohet kompensimi plotësues.

4.2.2.4 Përgatitja e PAP për kontratë (PPC)

Pas nënshkrimit të Ofertës Financiare dhe Letrës së Qëllimit nga pala e prekur, ZNK-ja do të ofrojë përkrahje të plotë për palët e prekura në sigurimin e të gjitha dokumenteve të munguara e të kërkuara me ligj, ose për fondin e shpronësimit, si: Certifikata e pronësisë, kartela e pronës së paluajtshme, Harta e kompensimit, numri identifikues, Pasqyra e Llogarisë Bankare e të tjera. Pasi që pala duhet të jetë i pranishëm kur akti nënshkruhet nga noteri, do të zgjedhet një noter lokal për të mbështetur palët në dorëzimin e dokumenteve të nevojshme dhe nënshkrimin e kontratës.

4.2.2.5 *Përgatitja e kontratës dhe nënshkrimi për kompensim plotësues*

Pas përfundimit të dokumenteve të kërkuara ligjore, do të krijohen dosje për secilën palë. Në këtë fazë, procesi vazhdon me përgatitjen e kontratave. Ekipet e zyrtarëve për kontrata do të përgatisin kontratat e reja për kompensim plotësues për të gjitha rastet / palët e identifikuar (banorë dhe migrantë) dhe dorëzohen tek ZNK-ja për nënshkrim nga palët në prani të noterit. Do të ketë edhe sigurim dhe kontroll të cilësisë për të shmangur ndonjë gabim që mund të krijojë keqkuptime nga ana e palëve. ZNK-ja do të organizojë takime ballë për ballë për nënshkrimin e kontratave.

Gjitha kostot e transaksionit dhe shpenzimet e noterisë do të rimbursohen nga SOWI. Pas nënshkrimit dhe noterizimit të kontratës, një kopje i dorëzohet palës dhe kopja tjetër i dorëzohet SOWI-t për të vazhduar tutje me ekzekutimin e pagesës.

4.2.2.6 *Mbështetja pas shpronësimit*

Për të plotësuar standardet e KP5, nevojiten disa aktivitete plotësuese. Sipas kërkesave ligjore bazuar në Ligjin Nr. 03/L-139 “për shpronësimin e pronave të paluajtshme”, neni 16 “Pagesa e Kompensimit” citon: Shuma e kompensimit të shpronësimit e përcaktuar në Vendimin Përfundimtar paguhet plotësisht brenda dy (2) viteve nga data e hyrjes në fuqi të vendimit. Nëse kompensimi nuk paguhet brenda kësaj kohe, Personi i cili është dashur të pranojë kompensimin mund të paraqesë ankesë pranë gjykatës kompetente për të kërkuar nxjerrjen e një urdhri për revokimin ose anulimin e këtij vendimi”. Sipas kësaj kërkesë, projekti do të përgatisë një dokument që përshkruan gjitha procedurat që duhet të ndiqen për të ndihmuar palët e shpronësuara në përgatitjen e dosjes së dokumenteve të nevojshme për pranimin e kompensimit për të arritur pajtueshmërinë me standardin KP5, kriteret ligjore, si dhe për të shmangur ankesat në gjykatë. Ky aktivitet do të përqendrohet në të gjitha palët e shpronësuara sipas Vendimit të miratuar të Qeverisë për Shpronësim.

Disa prej aktiviteteve kryesore që duhen ndërmarrë në këtë fazë janë si më poshtë:

- Pas regjistrimit të Vendimit përfundimtar të shpronësimit në AKK, si dhe pranimin të dokumenteve ligjore nga AKK-ja (Certifikata e të drejtave, kartela e pronës/harta kadastrale, etj.)
- Mbështetja e palëve në kompletimin e dokumenteve ligjore të nevojshme të pronësisë
- Mbështetja, ndihma dhe monitorimi i KOSTT-it në përgatitje, dorëzim, nënshkrim dhe pagesë të kompensimit sipas Vendimit të miratuar të Qeverisë për Shpronësim.
- Pranimi, menaxhimi dhe sigurimi i zgjidhjeve për ankesat dhe kërkesat e marra nga palët..

4.2.2.7 *Hyrja në tokë dhe rrethimi*

Pas përfundimit të sigurimit të tokës, fillon procesi i hyrjes dhe rrethimit të tokave. secila palë e përfshirë (pronarët e tokave private dhe shfrytëzuesit e tokave private apo publike) do të informohen me kontakt të drejtpërdrejtë nga zyra pritëse ose me telefon (në raste specifike kur është e pamundur të arrihet kontakti direkt) para fillimit të fazës së ndërtimit. Ky njoftim do të jepet të paktën 2 (dy) javë përpara fillimit të ndërtimit në ngastrën përkatëse. Kjo i jep pronarit të tokës kohën e duhur për të liruar tokën ashtu që të lejohen aktivitetet ndërtimore.

Po ashtu, gjatë hyrjes në tokë, pronari do të informohet për kufizimet e përdorimit të tokës gjatë zbatimit të projektit dhe kufizimet në zonën e të drejtave të kalimit. Gjatë protokollimit të hyrjes në tokë, ekipi i sigurimit të tokës do të nënshkruajë Formularin Njoftues të Hyrjes në Tokë, si dhe do të pranojë çdo shqetësim nga palët e prekura në lidhje me ndërtimin, kompensimin, shëndetin dhe sigurinë, etj. Këto shqetësime do të dorëzohen në Mekanizmin e Ankesave dhe të adresohen nga njësia përkatëse e atij Mekanizmi.

Pas përfundimit të protokollit të hyrjes në tokë, fillon periudha e rrethimit. Ekipi i rrethimit do të përbëhet nga eksperti i topografisë dhe eksperti i kompensimit, që do të ketë të gjitha të dhënat lidhur me kompensimin e

secilës ngastër dhe zonës së saj të prekur. Nëse ka ndonjë dallim negativ midis vlerës së kompensimit të dhënë dhe kompensimit të saktë që del gjatë rrethimit (sipërfaqja, numri i trungjeve apo strukturave, etj.), këto menjëherë adresohen për kompensim shtesë. Nëse dallimet ndërmjet vlerës së kompensimit të dhënë dhe kompensimit të saktë të identifikuar gjatë rrethimit janë pozitive, kompania e projektit nuk do të kërkojë kthimin e këtij dallimi nga palët. E njëjta qasje do të ndiqet dhe në rastet e pronarëve (të paidentifikuar) dhe përdoruesve të rinj të tokës. Gjatë procesit të rrethimit, një ekip i përzier do të shënojë zonat e punës ku do të zbatohet projekti.

Protokolli i rrethimit do të përmbyllet me një formular që përmban informatat për zonën e prekur, të mbjellat e kompensuara, kompensimet plotësuese sipas nevojës, si dhe nënshkruhet nga përfaqësuesi i kompanisë së projektit dhe nga pala, ose përfaqësuesi i tij ligjor.

4.2.2.8 Marrëveshja për dalje nga toka dhe kthimi i saj

Pas përfundimit të ndërtimit dhe rehabilitimit të tokës së zënë, ZNK-ja do të kryejë një inspektim dalës me ish-pronarët e mëparshëm të tokave që janë përdorur gjatë periudhës së ndërtimit.

Qëllimi i këtij inspektimi është të sigurojë që toka që është lënë në gjendje të përshtatshme ku aktivitetet e mëparshme bujqësore mund të rifillojnë në tokë, duke respektuar kufizimet e përdorimit të përmendura më lart.

- Marrëveshja e daljes nga toka nënshkruhet duke përfshirë informatat e tokës, si dhe nënshkruhet nga personi përgjegjës i projektit dhe pronari apo shfrytëzuesi i tokës në fjalë, si dhe nga SOWI si dëshmitar. Kjo marrëveshje do të konfirmojë që pronari apo shfrytëzuesi i tokës është i kënaqur me cilësinë e rehabilitimit të tokës. Çdo kërkesë që lind nga rehabilitimi potencialisht i pakënaqshëm do të menaxhohet përmes mekanizmit të ankesave të paraparë në Kapitullin 14.
- Gjatë inspektimit dalës, pronari/shfrytëzuesi i tokës gjithashtu do të pajiset me gjitha informatat e nevojshme në lidhje me aktivitetet e lejueshme dhe të kufizuara në tokë, me shkrim e me gojë, si dhe detajet e kontaktit të ekipit përgjegjës për monitorimin e projektit gjatë operimit.
- Përmbajtja e Deklaratës/Marrëveshjes së Shpronësimit të tokës të Drejtave mbi tokën do të shpjegohet sërish para pronarit, bashkë me kufizimet e shfrytëzimit të tokës.

5.0 PARIMET KYÇE TË LALRF

Blerja e tokës dhe të drejtat e qasjes në pronë janë aspektet kryesore për këtë LALRF. SOWI do të sigurojë pajtueshmëri të plotë me të gjitha kërkesat PR 5 të BERZH dhe do të tejkalojë hendejë midis legjislacionit të Kosovës dhe kërkesave PR 5 të BERZH, siç përcaktohet në Seksionin **Error! Reference source not found..**

SOWI është i përkushtuar në parimet e mëposhtme (EBRD, 2014c)

- Blerja e tokës do të bëhet në përputhje me këtë Kornizë dhe LARLP që do të zhvillohet për projektin.
- Do të bëhen përpjekje maksimale për të siguruar zgjidhje vullnetare të lidhura me tokën me palët e interesit në korridorin e OHL në mënyrë që të shmangët shpronësimi.
- Të gjithë personat e prekur do të informohen, konsultohen dhe inkurajohen të marrin pjesë në të gjithë procesin e blerjes së tokës, në përputhje me informacionet dhe kërkesat e konsultimit të përcaktuara në Seksionin 9.3 të këtij LALRF.
- Një plan i detajuar i blerjes së tokës do të zhvillohet për Projektin e Erës Bajgora. Për blerjen e mbetur të tokës për komponentët ndihmës të WF, do të ndiqet në mënyrë strikte një qasje vullnetare blerës i gatshëm/shitës i gatshëm. Për blerjen e komponentëve të linjës ajrore, do të ndiqen kërkesat PR 5 të BERZH.

- Plani i blerjes së tokës do të përfshijë një regjistrim dhe anketë socio-ekonomike për të identifikuar përdoruesit e prekur të tokës, si dhe personat dhe amvisëritë e cënueshme, dhe për të vlerësuar madhësinë e ndikimeve që vijnë nga blerja e tokës në lidhje me projektin.
- Data e ndërprerjes do të jetë data e përfundimit të regjistrimit dhe inventarit të aseteve që do të publikohet nga SOWI në një gazetë lokale duke njoftuar të gjithë pronarët dhe përdoruesit për fillimin e procesit të shpronësimit, datën e ndërprerjes dhe personat e kontaktit të cilët mund të kontaktohen nga personat e prekur për informacione të mëtejshme. Data e ndërprerjes do të publikohet në tabela në komunitetet lokale dhe komunat, si dhe në takimet këshilluese me shpjegime mbështetëse.
- Personat që janë vendosur në zonën e projektit pas datës së ndërprerjes nuk do të kenë të drejtë për kompensim, por ata do të njoftohen për këtë në kohën e duhur dhe do t'u kërkohet të largohen nga zona dhe të çmontojnë strukturat e mundshme përpara zbatimit të projektit. Materialet nga strukturat e tyre të çmontuara nuk do të sekuestrohen dhe nuk do të gjobiten dhe shqiptohen sanksione.
- Të gjithë personave nga kategoritë e listuara në Matricën e të Drejtave (Seksioni 6.0 i këtij dokumenti) do t'u ofrohet kompensim dhe ndihmë. Kompensimi do të sigurohet gjithmonë para se përfituesi i shpronësimit të fitojë qasje në tokë.
- Standardet e jetesës dhe mjetet e jetesës së personave të prekur do të përmirësohen ose të paktën do të rikthehen në nivelet e para-zhvendosjes në periudhën më të shkurtër. Do të identifikohet nevoja për ndihmë për rivendosjen e mjeteve të jetesës (në bazë të anketës socio-ekonomike), dhe një ndihmë e tillë mund të përfshijë ndihmë në identifikimin dhe qasjen në aktivitete të tjera të mjeteve të jetesës, ndihmë për qasje në trajnime, zhvillim të aftësive, mundësi punësimi, mbështetje në zhvillimin e veprimtarive bujqësore, etj.
- Ndihma për personat dhe amvisëritë e cënueshme do të ofrohet në përputhje me nevojat dhe kërkesat specifike të personave dhe familjeve të tilla.
- Zbatimi i blerjes së tokës do të monitorohet dhe vlerësohet siç përcaktohet në Kapitullin 11.0 të kësaj Kornize.
- Do të vendoset një mekanizëm efikas i ankesave për ankesat në mënyrën e përshkruar në Kapitull **Error! Reference source not found.** të kësaj Kornize.

6.0 TË DREJTAT E KOMPENSIMIT (MATRICA E TË DREJTAVE)

Matrica e të drejtave në Tabela përcakton parimet e kompensimit për grupet e pranueshme të personave në zonën e projektit. Kjo matricë do t'i përshtatet më tej projektit pasi të jetë përfunduar regjistrimi dhe inventari socio-ekonomik dhe i aseteve. Çdo ndikim i paidentifikuar do të zbutet në përputhje me parimet dhe objektivat e kësaj Kornize.

Tabela 8: Matrica e të drejtave

Lloji i ndikimit	Kategoria e PAP	E drejta
HUMBJE TË PËRHERSHME		
Humbja e përhershme e tokës (përfshirë humbjen e qasjes në tokë në pronësi private ose tokë / burime publike) për shkak të objekteve të linjës ajrore.	Pronar i tokës.	Kompensim në para të gatshme me koston e plotë të zëvendësimit.
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	Informacion në lidhje me blerjen e tokës së paku tre muaj përpara hyrjes në posedim të tokës, për t'i mundësuar qiramarrësit të gjejë tokë tjetër me qira.

Lloji i ndikimit	Kategoria e PAP	E drejta
	Përdorues joformal i tokës.	Asistencë për të identifikuar tokën/burimet zëvendësuese për përdorim, përpara hyrjes në posedim të tokës.
Humbje e përhershme e aseteve për shkak të objekteve të linjës ajrore.	Pronar i tokës.	Kompensim në para të gatshme me koston e plotë të zëvendësimit.
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	Kompensim në para të gatshme me koston e plotë të zëvendësimit.
	Përdorues joformal i tokës.	Kompensim në para të gatshme me koston e plotë të zëvendësimit.
Humbje e përhershme e kulturave për shkak të objekteve të linjës ajrore.	Pronar i tokës	<ul style="list-style-type: none"> ■ E drejta për të korrur kulturat ose, nëse korrja nuk është e mundur, kompensimi për të korrat vjetore në shkallën vjetor të të korrave të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit). ■ E drejta për të mbledhur çdo frutë, perime, etj., dhe kompensim për kulturat/pemishtet shumëvjeçare në shkallën shumëvjeçare të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	<ul style="list-style-type: none"> ■ E drejta për të korrur kulturat ose, nëse korrja nuk është e mundur, kompensimi për të korrat vjetore në shkallën vjetor të të korrave të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit). ■ E drejta për të mbledhur çdo frutë, perime, etj., dhe kompensim për kulturat/pemishtet shumëvjeçare në shkallën shumëvjeçare të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
	Përdorues joformal i tokës.	<ul style="list-style-type: none"> ■ E drejta për të korrur kulturat ose, nëse korrja nuk është e mundur, kompensimi për të korrat vjetore në shkallën vjetor të të korrave të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).

Lloji i ndikimit	Kategoria e PAP	E drejta
		<ul style="list-style-type: none"> E drejta për të mbledhur çdo frutë, perime, etj., dhe kompensim për kulturat/pemishtet shumëvjeçare në shkallën shumëvjeçare të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
Humbje e përhershme e kullotës për shkak të objekteve të linjës ajrore.	Pronar i tokës.	<ul style="list-style-type: none"> Kompensim për kullotat vjetore në shkallën e kullotave vjetore të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	<ul style="list-style-type: none"> Kompensim për kullotat vjetore në shkallën e kullotave vjetore të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
	Përdorues joformal i tokës.	Kompensim për kullotat vjetore në shkallën e kullotave vjetore të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
Humbje e përhershme e pyllit për shkak të objekteve të linjës ajrore.	Pronar i tokës.	Kompensim për pyjet vjetore në shkallën e pyjeve vjetore të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	Kompensim për pyjet vjetore në shkallën e pyjeve vjetore të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
	Përdorues joformal i tokës.	Kompensim për pyjet vjetore në shkallën e pyjeve vjetore të projektit (ekuivalent me vlerën e plotë të zëvendësimit).
HUMBJE TË PËRKOHSHME		
Humbja e përkohshme e tokës për shkak të aktiviteteve të ndërtimit të linjës mbitokësore.	Pronar i tokës.	<ul style="list-style-type: none"> Kompensim për marrjen me qira të tokës në shkallën e qirasë së tokës së projektit (15% e nivelit të blerjes së tokës së projektit për periudhën e ndërtimit; dhe në 10% të shkallës së blerjes së tokës për çdo kohë shtesë të nevojshme për ndërtimin). <p style="text-align: center;">DHE</p>

Lloji i ndikimit	Kategoria e PAP	E drejta
		<ul style="list-style-type: none"> Rivendosja e tokës dhe infrastrukturës së prekur në kushtet e para-projektit, DHE Kompensimi në para të gatshme për çdo aset të humbur/dëmtuar (p.sh. strukturat, gardhet, kasollet) me koston e zëvendësimit.
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	<ul style="list-style-type: none"> Kompensim për marrjen me qira të tokës në shkallën e qirasë së tokës së projektit (15% e nivelit të blerjes së tokës së projektit për periudhën e ndërtimit; dhe në 10% të shkallës së blerjes së tokës për çdo kohë shtesë të nevojshme për ndërtimin). DHE Rivendosja e tokës dhe infrastrukturës së prekur në kushtet e para-projektit, DHE Kompensimi në para të gatshme për çdo aset të humbur/dëmtuar (p.sh. strukturat, gardhet, kasollet) me koston e zëvendësimit.
	Përdorues joformal i tokës.	Asistencë për të identifikuar tokën/burimet zëvendësuese për përdorim, përpara hyrjes në posedim të tokës.
Humbja e përkohshme e qiramarrësve dhe humbja e të ardhurave nga qiramarrësit për shkak të aktiviteteve të ndërtimit të linjës mbitokësore.	Pronar i tokës.	Kompensim në para të gatshme për të ardhurat neto të humbura (ose të ardhurat e vlerësuara joformale dhe/ose humbjen e jetesës) gjatë periudhës së ndërprerjes.
KUFIZIMET PËR SHKAK TË IZMENTIT		
Izment afatgjatë në zonën e kufizimit (tokë private dhe publike).	Pronar i tokës.	<ul style="list-style-type: none"> Në tokën bujqësore 30% e vlerës së tokës. Në tokën kullota vlera e tokës kullotë për servitut ndryshon nga 2,25 në 2,34 EUR/m², për Komunat Mitrovicë dhe Vushtri. Mali/Pylli: vlera a malit/pyllit dhe tokës tjetër për servitut ndryshon nga 1,87 në

Lloji i ndikimit	Kategoria e PAP	E drejta
		1,95 EUR/m ² , për Komunën Mitrovicë dhe Vushtri.
	Përdoruesi formal i tokës (qiramarrësi).	<ul style="list-style-type: none"> Në toka bujqësore: 30% e vlerës së tokës. Në tokën kullota : vlera e tokës kullotë për servitut ndryshon nga 2,25 në 2,34 EUR/m², për Komunitat Mitrovicë dhe Vushtri. Mali/Pylli: Vlera a malit/pyllit dhe tokës tjetër për servitut ndryshon nga 1,87 në 1,95 EUR/m², për Komunën Mitrovicë dhe Vushtri.
	Përdorues joformal i tokës.	Asistencë për të identifikuar tokën/burimet zëvendësuese për përdorim, përpara hyrjes në posedim të tokës.

7.0 ASISTENCA PËR PERSONAT E CENUESHËM

Për të kuptuar më mirë çështjet e cenueshmërisë dhe për të përfunduar kriteret e cenueshmërisë në kontekstin e projektit, do të bëhet një regjistrim dhe anketim socio-ekonomik dhe i aseteve për projektin.

Kategoritë e personave të cenueshëm mund të përfshijnë:

- Personat e varfër ose të papunë
- Personat me aftësi të kufizuara ose sëmundje kronike
- Refugjatët dhe personat e zhvendosur brenda vendit
- Personat e moshuar dhe pensionistët
- Amvisëritë me kryefamiljare grua
- Pakica etnike
- Personat pa tokë ose personat pa të drejtën e përdorimit sipas legjislacionit kombëtar

Takime individuale do të zhvillohen me secilin person të cenueshëm për të shpjeguar kriteret që do të merren parasysh për ndihmë dhe të drejta dhe për të identifikuar nevojat e tyre në lidhje me blerjen e tokës, si dhe për të gjetur një mënyrë si të plotësohen nevojat e identifikuar. Personat e cenueshëm do të këshillohen për llojin e ndihmës që u duhet, dhe do t'u ofrohet ndihmë e përshtatshme për nevojat e tyre.

Asistenca e tillë mund të përfshijë:

- Vizitat direkte në shtëpitë e personave / familjeve të cenueshme (në veçanti për të moshuarit dhe njerëzit me sëmundje kronike)

- Ndihmë për të ushtruar të drejtën për të përfituar përfitime nga njerëzit e cenueshëm, të parashikuara në legjislacionin kombëtar, siç është e zbatueshme
- Ndihma gjatë procesit të pagesës, d.m.th sigurimi se dokumentet e kompensimit dhe procesi i pagesës janë kuptuar mirë (veçanërisht për njerëzit e moshuar)
- Ndihmë në legalizim ose pronë, sipas rastit, për persona pa tokë ose persona pa të drejtë përdorimi në përputhje me legjislacionin kombëtar
- Ndihmë për identifikimin dhe blerjen e pronave të reja
- Ndihmë për lëvizje (masa të veçanta transporti për personat me aftësi të kufizuara fizike, etj.)
- Ndihmë gjatë periudhës pas pagesës (p.sh. ndihmë në gjetjen e kurseve të trajnimit për të përmirësuar punësueshmërinë dhe për t'i dhënë përparësi punësimit, kur është e mundur, veçanërisht për njerëzit e varfër dhe/ose të papunë; ndihmë për sigurimin e parave të kompensimit dhe zvogëlimin e rreziqeve të keqpërdorimit ose plaçkitjes).

8.0 RIVENDOSJA E MJETEVE TË JETESËS

PR 5 i BERZH përcakton që kur një projekt shkakton humbje të përkohshme ose të përhershme të të ardhurave ose të mjeteve të jetesës ¹¹ përmes (p.sh. ndërprerjes ose eliminimit të qasjes së një personi në punësimin ose asetet e tij/saj prodhuese) projekti do të sigurojë si më poshtë në përpjekjet e kompensimit:

- Ndihma për mjetet e jetesës (për shembull, instrumentet e kredisë, trajnimet ose mundësitë e punës) për të rivendosur, dhe ku është e mundur, të përmirësojë aftësinë për gjenerim të të ardhurave, nivelet e prodhimit dhe standardin e jetesës të personave të prekur, dhe;
- Ndihma kalimtare për personat e zhvendosur ekonomikisht, sipas nevojës, bazuar në një vlerësim të arsyeshëm të kohës së nevojshme për të rikthyer aftësinë e tyre për të fituar të ardhura, nivelet e prodhimit dhe standardet e jetesës.

Seksioni vijues përshkruan planin e SOWI për të siguruar që njerëzit e prekur nga projekti janë në gjendje të rivendosin dhe ku është e mundur të përmirësojnë jetesën e tyre përmes një programi të restaurimit të jetesës.

8.1 Objektivat e ndihmës për mjetet e jetesës

Objektivat e procesit të ndihmës për mjetet e jetesës tregohen në Figura 12 më poshtë.

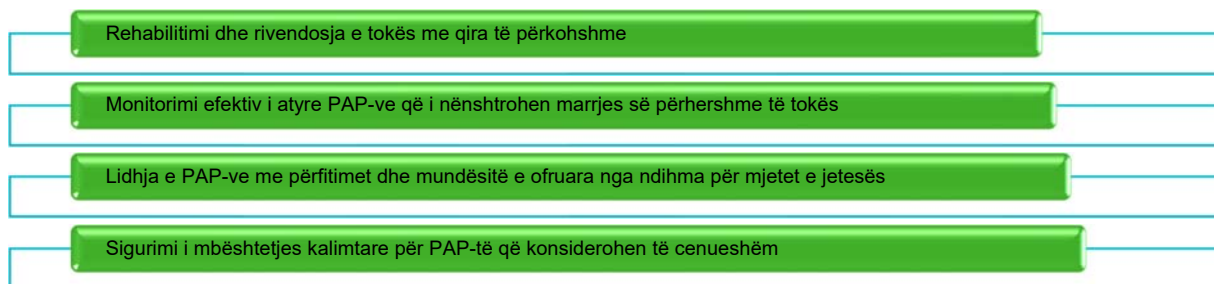

Figura 12 - Objektivat e ndihmës për mjetet e jetesës

¹¹ Termi "mjete jetese" i referohet të gjitha mjeteve që individët, familjet dhe komunitetet përdorin për të siguruar jetesën, siç janë të ardhurat nga paga, bujqësia, peshkimi, foragjere, mjete të tjera jetese të bazuara në burime natyrore, tregtia e vogël dhe shkëmbimi (International Finance Corporation, 2012b).

Qëllimi i procesit të ndihmës për mjetet e jetesës është të sigurojë restaurimin realist të mjeteve të jetesës dhe përmirësimet e lidhura..

8.1.1 Rehabilitimi dhe rivendosja e tokës me qira të përkohshme

Për të arritur këtë objektiv, SOWI do të krijojë një ekip të strukturuar të Menaxhimit të Mjedisit dhe Social (ESM) i cili do të koordinojë me ekipin e blerjes së tokës. Ky ekip do të përbëhet nga ekspertë socialë dhe mjedisorë të cilët do të monitorojnë dhe adresojnë situatat që lidhen, por pa u kufizuar në, rehabilitimin dhe rikthimin e tokës. Planet e zbatimit mjedisor dhe social të kontraktuesit do të shqyrtohen dhe monitorohen nga ekipi i ESM. Këto plane përfshijnë procedurat për:

- Sigurimin që produktiviteti dhe rendimenti i tokës së prekur të mund të rikthehet në statusin para-projektit në një mënyrë që të sigurojë qëndrueshmëri afatgjatë.
- Shmangien e ndikimeve të pafavorshme pas ndërtimit që mund të ndikojnë në tokën fqinje. Këto ndikime mund të përfshijnë, por nuk janë të kufizuara në funksionimin e parregullt të sistemeve të ujitjes së rivendosur që mund të shkaktojnë përmbytje, kullimin e rrjedhjes dhe kështu me radhë në tokën ngjitur.

8.1.2 Monitorimi efektiv i atyre PAP-ve që i nënshtrohen marrjes së përhershme të tokës

PVP-të e ndikuar nga marrja e përhershme e tokës përfaqësojnë një kategori të veçantë, sepse mjetet e jetesës dhe burimet e tyre të të ardhurave mund të ndikohen në mënyrë të pakthyeshme në varësi të madhësisë së tokës së marrë në formë të përhershme. Për të përmbushur kërkesat e PR 5, SOWI do të ndërmarrë programe të ndryshme për të mbështetur këtë kategori për të arritur nivelet e para-projektin ose nivele të përmirësuara të mjeteve të jetesës; mundësitë e tokës së zëvendësueshme; toka e mbetur për përdorim bujqësor, etj.

8.1.3 Lidhja e PAP-ve me përfitimet dhe mundësitë e ofruara nga programet e ndihmës për mjetet e jetesës

Programet e ndihmës për mjetet e jetesës dhe përkrahjen kalimtare duhet të përqendrohen në ata PAP që kërkojnë një mbështetje të tillë. Këto programe duhet të sigurojnë një lidhje të drejtpërdrejtë midis programeve të përmendura të mbështetjes, dhe atyre që synojnë të përfitojnë prej tij. Një qasje e tillë do të sigurojë që masat mbështetëse të zbatohen aty ku është më e nevojshme.

8.1.4 Sigurimi i mbështetjes së tranzicionit për PAP-të e cenueshëm

Amvisëritë e cenueshme dhe personat e cenueshëm mund të përballen me ndikime më sfiduese të lidhura me projektet në krahasim me PAP-të jo të cenueshëm. Për të lehtësuar këto ndikime, në planin e restaurimit të mjeteve të jetesës jepet një plan masash të lidhura me këtë kategori.

8.2 Opsionet e restaurimit të mjeteve të jetesës

Të drejtat e kompensimit janë krijuar për të kompensuar në mënyrë të drejtë efektet e izmentit dhe blerjes së tokës. Këto ndikime përfshijnë humbje të përkohshme dhe të përhershme ose ndërprerje të të ardhurave dhe qasjes në asetet e prodhimit nga PAP-të.

Këto të drejta nuk do të sigurojnë domosdoshmërisht rivendosjen e standardit të jetesës për të gjitha familjet e prekura nga projekti. Ndiham plotësuese për mjetet e jetesës dhe masat mbështetëse kalimtare do të jepen për të siguruar që të gjithë personat e prekur, veçanërisht ata që përballen me një sfidë të jashtëzakonshme ose joproporcionale si rezultat i blerjes së tokës së projektit, janë në gjendje të rivendosin rrjedhën e të ardhurave të tyre në nivelet para-projektit dhe ku është e mundur t'i përmirësojnë ato.

Këto mundësi do të diskutohen më tej me PAP-të gjatë gjithë aktiviteteve të ardhshme të angazhimit dhe këshillimit, për të siguruar që ato konsiderohen adekuate.

8.3 Pranueshmëria për rivendosjen e mjeteve të jetesës

Programi i rivendosjes së mjeteve të jetesës ka një përqendrim të fortë në identifikimin e ndikimeve të mundshme të projektit dhe masat zbatuese për të shmangur ose zbutur këto ndikime. Për më tepër, LRP do të përcaktojë edhe kriteret e pranueshmërisë për PAP për të përfituar nga këto programe.

Në varësi të ndikimeve të mundshme të projektit, pranueshmëria për ndihmë për mjetet e jetesës mund të ndahet në tre kategori:

- **Kategoria A:** Zonat me risk të madh ku PAP-të mund të përballen me humbjen e përhershme të një pjese të konsiderueshme të tokës prodhuese (mbi 25% të tokës totale në pronësi). Këto raste do të synohen me një shkallë të lartë të inputeve dhe PAP-të do të monitorohen më nga afër për të siguruar që të rivendosen mjetet e jetesës dhe nuk se kërcënohet siguria ushqimore.
- **Kategoria B:** Zonat me risk të moderuar ku PAP-të preken në një shkallë më të vogël se kategoria A (më pak se 25% e tokës totale në pronësi) ose PAP-të përballen me kufizime të izmentit në përdorimin e tokës.

Kategoria C: Zonat me risk të ulët ku PAP-të përballen me kufizime afatshkurtra të tokës për qëllime projekti.

8.3.1 Mbështetja kalimtare

Përkufizimet e BERZH-it për amvisëritë dhe kategoritë e cenueshme janë dhënë në Kapitullin 8. Për të kuptuar më mirë çështjet e cenueshmërisë dhe për të përfunduar kriteret e cenueshmërisë në kontekstin e projektit, do të ndërmerren konsultime me personat e prekur nga projekti dhe informatorët kyç, veçanërisht në Zonat e Riskut të Rëndë si pjesë e regjistrimit dhe anketimit socio-ekonomik dhe të aseteve.

Informacioni do të mbledhet edhe për të kuptuar më mirë format e mbështetjes sociale për grupet e cenueshme që aktualisht ekzistojnë në Kosovë përmes qeverisjes lokale dhe rajonale dhe grupeve jofitimprurëse, dhe kriteret e përdorura për pranueshmërinë.

Mbështetja kalimtare për këto kategori të PAP-ve mund të pasojë ndihmën e përmendur në Kapitullin 8, e tillë si:

- Mbështetje e specializuar juridike ose logjistike gjatë procesit të blerjes së tokës (sigurimi i akomodimit të veçantë për PAP-të me aftësi të kufizuara fizike ose kronike duke sjellë noter në strehimoren e tyre; këshilla dhe ndihmë juridike falas për PAP me aftësi të kufizuara mendore për emërimin e kujdestarit ligjor; përkthyes për pakicat etnike, etj.)
- Vetëdijësimi për përfitimet e mundshme për personat e cenueshëm i siguruar nga qeveria ose institucionet e tjera (kur ata nuk janë në dijeni ose nuk kanë mundësi të përfitojnë prej tyre);

Ndihma e vazhdueshme gjatë një periudhe tranzicioni kur ekziston një risk i lartë për një familje për të përjetuar vështirësi si rezultat i projektit të erës..

8.3.2 Punësimi lokal

Meqenëse punësimi raportohet si një nga çështjet kryesore në zonën e prekur nga projekti, SOWI dhe kontraktorët e tij do të sigurojnë mundësi për punësim lokal. I gjithë rekrutimi dhe punësimi do të ndërmerren në përputhje me kushtet e ligjit në fuqi të Kosovës për punësimin. Kërkesat e projektit për fuqi punëtore do të përqendrohen në burimet lokale në varësi të aftësive dhe kualifikimeve të nevojshme. Lokale u referohet komuniteteve brenda komunave ku ndodhet projekti. Punësimi lokal kryesisht do të përqendrohet më shumë në fazën e ndërtimit, pasi mirëmbajtja dhe funksionimi mund të kërkojnë fuqi punëtore të kualifikuara. Për rekrutimin e fuqisë punëtore lokale, do të konsiderohen hapat e mëposhtëm:

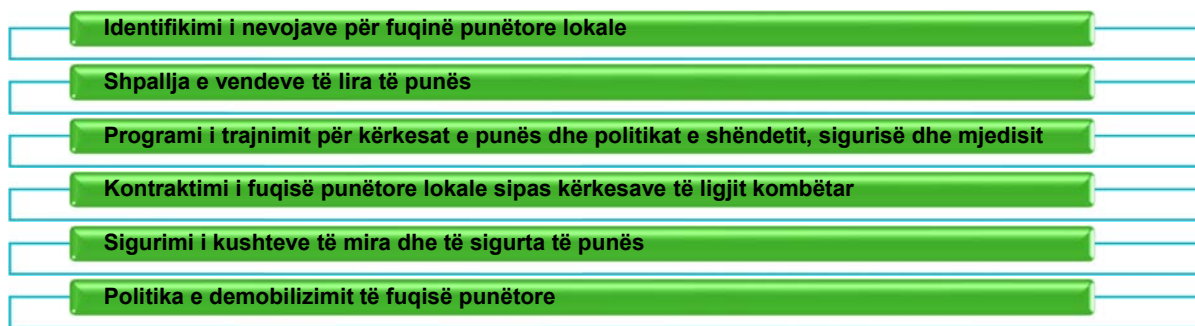

Figura 13 - Rekrutimi i fuqisë punëtore lokale

8.3.3 Projektet bujqësore

Humbja e aseteve të tokës bujqësore dhe aftësia për të zhvilluar sisteme alternative të qëndrueshme të prodhimit për të zëvendësuar humbjet paraqesin sfidën kryesore. Përveç që është një nga sektorët më të rëndësishëm të ekonomisë, bujqësia siguron edhe një rrjet të sigurisë shoqërore për shumë njerëz të varfër dhe të moshuar që varen nga bujqësia për jetesën e tyre. Teksa partneri kryesor në zhvillimin e opsioneve të bujqësisë do të ishin vetë PAP-të, Departamenti i bujqësisë në komuna do të ishte homologët idealë për të ofruar mbështetje shtesë dhe asistencë teknike, si dhe për të marrë kapacitete shtesë. Disa nga këto aspekte përfshijnë:

Iniciativat që mbështesin dhe forcojnë produktivitetin bujqësor: përmirësojnë praktikat bujqësore, përmirësimin e inputeve, ujitjen dhe kullimin. Kjo iniciativë duhet të përfshijë të gjitha kategoritë e shpjeguara më lart. Zonat e prekura të projektit shtrihen në një zonë kodrinore/malore, e karakterizuar nga toka me cilësi të ulët. Kostoja e lartë e ujitjes dhe mungesa e investimeve të fundit nga Qeveria e Kosovës kanë çuar në degradimin e të gjitha skemave ekzistuese të ujitjes në zonë gjatë dekadës së fundit. Aktivitetet kryesore për ujitje do të përfshijnë:

- Përmirësimet e infrastrukturës së ujitjes.
- Ndihma në zgjidhjet individuale të ujitjes për njerëzit e prekur nga projekti, kur zgjidhjet komunitare nuk janë të realizueshme.
- Sigurimi i një standardi të përmirësuar të shërbimit të ujitjes në zonën e ndikimit.
- Monitorimi i funksionimit dhe mirëmbajtjes së ujitjes.
- Ndihmë për organizatat e ujitjes me asistencë teknike.
- Rritja e numrit të hektarëve shtesë nën ujitje.

Aktivitetet e Monitorimit të Rivendosjes; SOWI nuk do të blejë tokën e kërkuar në mënyrë të përkohshme për objektet e lidhura me ndërtimin, por do të lidhë marrëveshje qiraje me ata pronarë të tokave për kohëzgjatjen e ndërtimit. Pas përfundimit të procesit të ndërtimit, SOWI përfundon marrëveshjet e qirasë dhe rehabiliton atë tokë në gjendjen e saj të mëparshme. Kur toka e tillë është bujqësore, SOWI do ta rehabilitojë tokën në një nivel që rikthen potencialin bujqësor të tokës në nivele të para ndërtimit.

Pas përfundimit të ndërtimit dhe rivendosjes së tokës së okupuar përkohësisht, SOWI dhe kontraktorët e ndërtimeve do të kryejnë një inspektim daljeje me pronarin/shfrytëzuesin e mëparshëm të tokës që është përdorur gjatë periudhës së ndërtimit. Gjatë inspektimit të daljes, pronari/shfrytëzuesi i tokës do të pajiset edhe me të gjitha informacionet e kërkuara në lidhje me aktivitetet e lejuara dhe të kufizuara në truallin e tokës, me shkrim dhe me gojë, dhe detajet e kontaktit të ekipit përgjegjës për monitorimin e projektit gjatë operacioneve.

Qasja e partneritetit; ku SOWI do të punojë me organizata të krijuara që tashmë po ofrojnë programe cilësore të ndihmës bujqësore dhe të biznesit në zonën e ndikimit të projektit, për të zgjeruar programin e tyre dhe kriteret e pranueshmërisë për të akomoduar PAP-të e interesuar.

Mikro kredi dhe zhvillim i biznesit të vogël; në shumë raste ka pak shërbime zyrtare financiare siç janë kursimet dhe kreditë të cilat janë në dispozicion të PAP-ve. Përvoja ndërkombëtare ka treguar që këto shërbime janë dëshmuar të jenë një instrument i mirë në aftësimin e individëve për të ndërtuar asete dhe për të rritur të ardhurat, duke siguruar kështu një potencial të gjenerimit të të ardhurave. Në koordinim me një institucion të dëshmuar të mikrofinancës (OJQ, një organizatë ndërkombëtare, një kompani private ose një organizatë qeveritare), ose zhvillimin e kapaciteteve lokale, qëllimi i SOWI është të shkallëzojë qasjen në këto shërbime financiare për PAP-të me kontributin fillestar të kapitalit të bazuar mbi të drejtën për asetet dhe prodhimet e ndikuara. Në parim, çdo aktivitet që krijon të ardhura me një plan biznesi të besueshëm mund të konsiderohet për financim, në përputhje me planin e biznesit.

9.0 SHPALOSJA E INFORMACIONIT DHE KONSULTIMET PUBLIKE

9.1 Angazhimi i palëve të interesit

9.1.1 Parimet e angazhimit të palëve të interesit

Kërkesat për shpalosjen e informacionit përkatës dhe konsultimet publike të Projektit janë përcaktuar në Planin e Angazhimit të Palëve të Interesit (SEP) të përgatitur nga SOWI me qëllim të rritjes së angazhimit të palëve të interesit gjatë gjithë ciklit jetësor të Projektit, dhe kryerjes së angazhimit të palëve të interesit në përputhje me kërkesat e legjislacionit lokal dhe kërkesat e BERZH-it.

Parimet kryesore që do të udhëheqin qasjen e angazhimit të palëve të interesit tregohen në *Tabela 8*

Tabela 8 - Parimet e angazhimit të palëve të interesit

Proaktiv	<ul style="list-style-type: none"> Në mënyrë që të shmangen risqet e mundshme që mund të shfaqen në trajtimin e palëve të interesit.
Transparent	<ul style="list-style-type: none"> Angazhimi me palët e interesit në një proces të hapur, me qëllim, synime, përgjegjësi, pritje dhe kufizime transparente
Në kohën e duhur	<ul style="list-style-type: none"> Angazhim i palëve të interesit në fazat e hershme të vendimmarrjes së Projektit në mënyrë që të lejojë kohën e mjaftueshme për dialog, konsultime dhe modifikime kuptimplote.
Përfshirës	<ul style="list-style-type: none"> Siguron gjithëpërfshirje të angazhimit me palët e interesit në përfaqësimin e pikëpamjeve, përfshirë grupet e cënueshme.
I qasshëm	<ul style="list-style-type: none"> Shpërndan informacionin në mënyra dhe vendndodhje që e bëjnë më të lehtë qasjen e palëve të interesit.
Të lira	<ul style="list-style-type: none"> Angazhimi me palët e interesit pa asnjë lloj manipulimi, frikësimi dhe shtrëngimi.

9.2 Shpalosja e informatave dhe konsultimeve të mbajtura deri më sot

9.2.1 Sfondi

Që prej fillimit të hartimit të projektit, SOWI është angazhuar me autoritetet dhe agjencitë përkatëse qeveritare në nivel shtetëror, komunal e lokal, si dhe me komunitetet brenda zonës së projektit. Për procesin e angazhimit të palëve të interesuara, fokusi ka qenë i trefishtë. Ky fokus ka qenë:

- Angazhimi i përgjithshëm me autoritetet dhe agjencitë në lidhje me Projektin në tërësi.
- Angazhimi i palëve të interesit që ndikojnë ose ndikohen nga komponenti i helikave të erës.
- Angazhimi i palëve të interesit që ndikojnë ose ndikohen nga komponenti i linjave ajrore.

Abkons sh.p.k., konsulencë e pavarur, është kontraktuar nga SOWI për të udhëhequr procesin e angazhimit të palëve dhe grumbullimit të të dhënave të gjendjes bazë sociale për gjithë projektin. Procesi i angazhimit të palëve të interesuara është organizuar në bazë të metodologjisë, mjeteve dhe teknikave të parapara në PAP-në paraprak, hartuar në dhjetor 2017; PAP-ja aktual paraqet një freskim të PAP-së fillestar të vitit 2017. PAP-ja ofron detaje për aktivitetet e angazhimit të palëve që janë mbajtur për projektin.

Për sa i përket konsultimeve publike për shpronësimin e OHL, Ligji i *Shpronësimit i Kosovës* përmban dispozita për dhënien e informacionit dhe konsultime publike me persona, prona e të cilëve është identifikuar për shpronësim:

- Para paraqitjes së propozimit për shpronësim, nga përfituesi i shpronësimit kërkohet të ftojë pronarët e pronave të prekura në një dëgjim publik për të informuar në lidhje me blerjen e pronave;
- Pronarët e prekur do të informohen se është paraqitur propozimi për shpronësim;
- Para marrjes së vendimit për shpronësim, administrata përgjegjëse komunale është e detyruar të dëgjojë personin e prekur në lidhje me rrethanat që i përkasin shpronësimit.

Institucionet e përfshira në procedurat e shpronësimit janë përgjegjëse për shpalosjen e informacionit dhe konsultimeve. Kështu, para fillimit të procedurës së shpronësimit, përfituesi i shpronësimit do të lëshojë një njoftim publik në një gazetë ditore në Kosovë, duke i ftuar pronarët e veçantë që të fillojnë bisedime për zgjidhjet, ndërsa në praktikë njoftimi publik zakonisht shpallet edhe në faqen e internetit të përfituesit të shpronësimit. Pas paraqitjes së njoftimit publik, të gjithë personat e interesuar mund të marrin informacione përkatëse në lidhje me marrëveshjen e mundshme që mund të lidhin në vend të shpronësimit, procedurën e shpronësimit, llojet dhe modalitetet e kompensimit dhe çështjet e tjera që kanë të bëjnë me të drejtat e tyre ligjore nga zyrtari përgjegjës ose zyrtari i marrëdhënieve publike të përfituesit të shpronësimit.

9.2.2 Procesi i përgjithshëm i angazhimit të palëve deri më sot

Procesi i përgjithshëm i angazhimit të palëve është implementuar që nga nëntori 2017 deri në prill 2019 për projektin e përgjithshëm, si dhe komponentët e helikave të erës dhe linjave ajrore.

Përveç këtyre, është organizuar një sondazh në terren për të mbledhur të dhënat sociale të gjendjes bazë. Sondazhi ka angazhuar komunitetin përmes formatit të pyetësorëve Mostra e Sondazhit Socio-Ekonomik¹² (SSES). Metoda e përdorur për studimin në terren dhe rezultatet e nxjerra janë përshkruar në pjesën përkatëse

¹² SSES është një qasje që përcakton të gjitha burimet e të ardhurave dhe lidh të dhënat nga personat e prekur (drejtpërdrejt dhe tërthorë) si dhe shërben për të analizuar ndikimin e parashikuar gjatë fazave të ndërtimit dhe pas ndërtimit. Ky studim mostrues socio-ekonomik është i nevojshëm për të grumbulluar informata sasiore (mbështetur nga ato cilësore) nga linjat e të ardhurave për nivel ekonomie familjare dhe të statusit të jetesës, si dhe të dhënave sociale për të analizuar profilin e zonës së projektit nga një perspektivë e zhvillimit social.

të raportit VNMS për gjendjen bazë sociale. Ky studim është kryer në periudhën ndërmjet janarit 2018 dhe majit 2019.¹³

Palët e interesit në nivele lokale, komunale, rajonale dhe qendrore janë konsultuar tashmë. Qasja e angazhimit të palëve ka qenë kombinim i:

- Takime sy-më-sy me palët e nivelit shtetëror, sidomos autoritetet qeveritare dhe ministritë;
- Takime në nivel lokal, sidomos me kryetarët e vendbanimeve të përfshira gjatë hulumtimit në terren, OJQ-të¹⁴ si dhe organizatat lokale që kanë njohuri të konsiderueshme për komunitetet dhe aspektet lidhur me to;
- Takimet publike në vendbanime për t'i ofruar personave të prekur nga Projekti një mundësi që të bëjnë pyetje dhe të japin kontribute për Projektin e propozuar, por edhe për të grumbulluar çështjet brengosëse dhe për të identifikuar ndikimet e mundshme;
- DGF-të dhe intervistat me grupime apo individë të lidhur me çështje të caktuara, duke përfshirë palët e cenueshme për të diskutuar ndikimin e këtij projekti në jetën dhe aktivitetet e tyre ditore;
- Procesi i anketimit social me ekonomitë familjare në fshatrat dhe komunitetet përkatëse, si pjesë e të dhënave të gjendjes bazë sociale.

Eventet e angazhimit të palëve të interesit ishin të përshtatura për audiencën e synuar. Andaj, të gjitha takimet u mbajtën në ambientet lokale dhe në mjedisin e punës dhe të jetesës së palëve përkatëse të interesit. Kjo qasje gjithëpërfshirëse dhe transparente bëri të mundur që palët e interesit të jenë proaktive dhe të shprehin lirshëm pikëpamjet dhe mendimet e tyre. Aktivitetet specifike të angazhimit të palëve të interesit të kryera për përbërësit e WF dhe OHL janë në APPENDIX D.

9.2.3 Procesi i ndarjes dhe shpalosjes së informatave

Një tërësi e larmishme e informatave dhe materialeve lidhur me projektin është vënë në dispozicion të palëve të ndryshme si pjesë e procesit të ndarjes dhe shpalosjes së informatave. Këto informata kanë qenë

- a) Ftesa zyrtare dhe elektronike për palët.
- b) Posterë/banerë/fletushka për ta vetëdijësuar publikun për procesin e angazhimit të palëve me interes.
- c) Përshkrimi dhe prezantimi i Projektit dhe fazave të tij.
- d) Shtrirja e propozuar kohore e Projektit.
- e) Qëllimi i angazhimit të palëve dhe detajet e mekanizmit të ankesave.
- f) Përmbledhje e ndikimeve të mundshme mjedisore dhe sociale, si dhe shmangies ose lehtësimit të mundshëm gjatë ciklit të projektit.
- g) Informatat për palët e prekura mbi procesin e blerjes së tokës, në rastet kur nevojitet.
- h) Përdorimi i një pyetësori për përgjigje kthyesë, që është teknikë për të marrë perceptimet e palëve të interesuara në lidhje me procesin, informatat dhe qasjet e përdorura gjatë procesit të angazhimit të palëve.

¹³ Anketa për fermën e erës është kryer nga janari deri në shkurt të vitit 2018, derisa sondazhi në lidhje me komponentin OHL është ndërmarrë në periudhën prill-maj 2019.

¹⁴ OJQ-të paraqesin burim të rëndësishëm të njohurive lokale dhe janë platforma reflektimi për dizajnimin dhe masat lehtësuese të Projektit; për këtë arsye, për të kërkuar dhe arritur një marrëdhënie proaktive dhe të hapur me to, është identifikuar një listë e konsiderueshme e organizatave dhe janë ftuar në mënyrë elektronike.

9.3 Shpalosja e planifikuar e informacionit dhe angazhimi i palëve të interesit

Shpalosja e planifikuar e informacionit dhe angazhimi i palëve të interesit gjatë gjithë ciklit jetësor të projektit është detajuar në SEP. Blerja e tokës - konsulta specifike do të përfshijë aktivitetet e përmbledhura më poshtë.

Kjo Kornizë do të postohet në faqen e internetit të SOWI dhe KOSTT.

Pas zhvillimit të planit të blerjes së tokës të specifikuar në Kornizë, drafti i Planit do të postohet në faqet e mësipërme, ndërsa kopjet e shtypura të tij do të vihen në dispozicion në adresat e këtyre institucioneve. Dhjetë ditë pas postimit të tyre, do të organizohet një ditë me dyer të hapura në Komunitat e Mitrovicës dhe Vushtrrisë për të diskutuar projektin e planit me personat e prekur. Takimet do të përqendrohen në sigurimin e informacionit dhe përfshirjen në procesin e konsultimit të individëve dhe familjeve të prekura nga aktivitetet e ndërtimit. Pjesëmarrësit do të jenë në gjendje të shprehin mendimin e tyre dhe të japin komente në lidhje me Projektin, si dhe të propozojnë zgjidhje specifike për çështje që lindin. Të gjitha çështjet që janë ngritur në takime (të zgjidhura dhe të pazgjidhura) do të regjistrohen. Për më tepër, publiku do të ketë dy javë pas datës së takimit për të paraqitur komente me shkrim në lidhje me aktivitetet e planifikuara. Të gjitha komentet dhe propozimet e garantuara do të marrin vëmendjen e duhur.

Në datën e postimit të Draftit, do të postohet një njoftim në tabelat informative të bashkësive lokale përkatëse, duke treguar: i) ku mund të qaset projekt-dokumenti, (ii) data e ditës së dyerve të hapura për konsultim në komunitet, (iii) detajet e kontaktit të personit përgjegjës tek i cili mund të paraqiten pyetje ose komente me shkrim, si dhe afati i fundit për dorëzimin e komenteve. Brenda 7 ditëve nga dita e dyerve të hapura, komentet e marra me shkrim dhe gjatë konsultimeve do të konsiderohen dhe përfshihen në tekst. Plani i fundit do të postohet në faqet e internetit të Drejtorisë dhe Institutit të Ndërtimit.

10.0 IMPLEMENTIMI I KËSAJ KORNIZE TË BLERJES SË TOKËS DHE RIVENDOSJES SË JETESËS

Implementimi i Kornizës dhe pastaj Planit të Blerjes së Tokës dhe Rivendosjes së Jetesës (LALRF, LALRP) do të jetë përgjegjësi e SOWI-t, e cila do të emërojë një Zyrat Ndërlidhës me Komunitetin që udhëheq gjithë procesin. Përveç kësaj, për përkrahje të ZNK-së, do të formohet edhe ekipi Operacional për LALRP. Ky është grup operacional, që fokusohet tek implementimi i veprimeve të ndryshme të nevojshme për LALRP (blerja e tokës, bashkë me kompensimin), por edhe tek veprimet e rivendosjes së jetesës. Ky ekip do të koordinohet nga ZNK-ja, i cili i raporton Menaxhmentit të SOWI-t mbi progresin, çështjet që dalin apo sfidat operationale. Ky grup do të punojë ngushtë me përfaqësuesit e PAP-ve në zona të ndryshme dhe komunitetet me të cilat punojnë.

Përgjegjësitë për të siguruar zbatimin dhe pajtueshmërinë efektive me PR5 të BERZH-it janë paraqitur tek **Error! Not a valid bookmark self-reference..**

Tabela 9: Përgjegjësitë për implementim

Detyra	Subjekti Përgjegjës:	Njësia përgjegjëse dhe aktivitetet shtesë për pajtueshmëri me PR5
Zbatimi i procesit të blerjes së tokave për linjën ajrore.	MMPH	SOWI të sigurojë që procesi është në përputhje me PR5

Detyra	Subjekti Përgjegjës:	Njësia përgjegjëse dhe aktivitetet shtesë për pajtueshmëri me PR5
Pronësia dhe operimi i komponentit të linjave ajrore të Projektit.	KOSTT	
Shpalosja e informacionit për të gjitha palët dhe komunitetet e prekura nga Projekti.	MMPH	SOWI të kryejë aktivitete shtesë të shpalosjes në përputhje me PR5 dhe PR 10.
Regjistrimi dhe inventarizimi i pasurive		SOWI, në mënyrë që të përputhet me PR5
Vlerësimi i pronës.	Ministria e Financave (Zyra e Vlerësimit të Pronave)	SOWI të kryejë llogaritjen e kompensimit shtesë në përputhje me PR5 dhe matricën e të drejtave
Komunikimi i drejtpërdrejtë dhe vizitat te pronarët / poseduesit.	Ministria si përfituese e shpronësimit dhe Komunitet e përfshira si autoritetet e shpronësimit.	SOWI të ndihmojë në përputhje me PR5 dhe PR10.
Pagesa / sigurimi i paketave të kompensimit.	MMPH	SOWI të sigurojë kompensim shtesë nëse është e nevojshme sipas matricës së të drejtave dhe PR5.
Ofrimi i ndihmës për personat/familjet e cënueshme.	MMPH në bashkëpunim me departamentet komunale përgjegjëse për kujdesin shoqëror, personat e zhvendosur dhe refugjatët, dhe ministritë e tjera.	SOWI të ndihmojë për përputhje me PR5 dhe PR10.
Rivendosja e mjeteve të jetesës	SOWI	SOWI, në mënyrë që të përputhet me PR5
Monitorimi dhe raportimi.	SOWI	SOWI, në mënyrë që të përputhet me PR5

Detyra	Subjekti Përgjegjës:	Njësia përgjegjëse dhe aktivitetet shtesë për pajtueshmëri me PR5
Menaxhimi i ankesave.	KOSTT për OHL gjatë fazës së operacionit.	SOWI për WF dhe në koordinim me KOSTT për OHL, pasi të jetë operacional.

10.1 Tabela indikative e afateve për zbatimin e planit

Detyrat	Java 1	Java 2	Java 3	Java 4	Java 5	Java 6	Java 7	Java 8	Java 9	Java 10	Java 11	Java 12	Java 13	Java 14	Java 15	Java 16	Java 17	Java 18	Java 19	Java 20
Situata faktike dhe marrëveshja ndërmjet KOSTT-MESP-SOWI dhe kontraktuesit BOP																				
Përgatitja dhe miratimi i Udhëzimeve për Përvetësimin e Tokës dhe Zbatimin e Kompensimit të Mekanizmit të Ankesave																				
Shpaloja e LARF dhe e aktiviteteve të planifikuara																				
Regjistrimi dhe inventari i aseteve																				
Analiza e hendekeve midis të dhënave të shpronësimit dhe të dhënave të mbledhura përmes Regjistrimit dhe Inventarit të aseteve																				
Integrimi i procesit të blerjes së tokës në përputhje me kërkesat e PR5																				
Pagesa e kompensimit																				
Monitorimi dhe raportimi																				

10.2 Buxheti indikativ për implementimin e Kornizës

SOWI ka ndarë resurset financiare për implementimin e kornizës aktuale. Buxhetet e deritanishme janë preliminare, për shkak të paqartësive në lidhje me procesin e përgjithshëm dhe implikimet ekonomike që ai do të ketë. Në bazë të këtyre aspekteve, deri më sot, SOWI ka siguruar buxhetet e mëposhtme:

- Regjistrimi dhe inventarizimi i pasurive: €100.000
- Zyrtari për Ndërlidhje me Komunitetin për procesin e blerjes së tokës: €60.000/Vit për 3 vjet = €180.000

Me gjasë do të ketë nevojë për resurse plotësuese për implementimin e aktiviteteve të planifikuara e të përshkruara tek pika **Error! Reference source not found.** si dhe për kompensimin plotësues, sipas nevojës, të PAP-ve sipas matricës së të drejtave. Buxheti për këto aktivitete megjithatë nuk mund të përlogaritet në këtë fazë. Për të siguruar buxhetin për të gjitha këto aktivitete si dhe për aktivitetet e ndërtimit në përgjithësi, SOWI ka dorëzuar tashmë garancinë bankare me vlerë prej 1 milion Euro.

11.0 MONITORIMI, AUDITIMI DHE RAPORTIMI

11.1 Monitorimi

11.1.1 Monitorimi i projektit

SOWI do të jetë përgjegjës për monitorimin, mirëmbajtjen dhe përditësimin e rregullt të bazës së të dhënave të blerjes së tokës për pronarët/përdoruesit e pronave të prekura.

SOWI do të përgatisë dhe dorëzojë raporte vjetore mjedisore dhe sociale në BERZH, përfshirë progresin e arritur në zbatimin e këtij LALRF dhe Planit vijues. Për më tepër, në fund të procesit të blerjes së tokës SOWI do të lehtësojë zhvillimin e një Auditimi Përfundimi nga një ekspert i pavarur. Treguesit e Monitorimit

Treguesit që do të merren parasysh gjatë procesit të monitorimit tregohen në Tabela 10.

Tabela 10: Treguesit e Monitorimit

Nr.	Indikatorët	Mjetet e verifikimit	Koha e verifikimit
1)	Numri i ekonomive familjare të prekura.	Të dhënat e mbledhura gjatë procesit të anketës. Të dhënat do të përfshijnë gjininë e pronarit ose poseduesit, kreut të familjes, anëtarëve të familjes, e kështu me radhë.	Para dhe pas implementimit të LALRP-së.
2)	Madhësia dhe sasia e tokës (parcelat) apo pasurive (strukturat) të prekura.	Të dhënat e mbledhura gjatë procesit të anketës.	Para dhe pas implementimit të LALRP-së.
3)	Natyra e kompensimit për të gjithë njerëzit e prekur nga projekti.	Të dhënat e mbledhura gjatë kalkulimit të kompensimeve.	Para dhe pas ndërtimit.
4)	Numri i pronave të prekura.	Të dhënat e mbledhura gjatë procesit të anketës.	Para ndërtimit.

Nr.	Indikatorët	Mjetet e verifikimit	Koha e verifikimit
5)	Masat për përmirësimin e standardeve të jetesës të PAP-ve.	Të dhënat nga procesi i zbatimit dhe monitorimit në vend.	Pas zbatimit të LALRP-së.
6)	Numri i programeve të integritit në komunitet në të cilat janë parashtruar aplikime?	Të dhënat e marra nga SOWI dhe gjatë procesit të anketës.	Para dhe pas implementimit të LALRP-së.
7)	Numri i incidenteve gjatë zbatimit të projektit.	Të dhënat e marra gjatë procesit të monitorimit të lokacionit.	Pas zbatimit të LALRP-së.
8)	Numri i konflikteve midis banorëve.	Të dhënat e marra gjatë procesit të monitorimit të lokacionit.	Pas zbatimit të LALRP-së.
9)	Numri i konflikteve midis banorëve dhe punëtorëve para dhe gjatë procesit.	Të dhënat e marra gjatë procesit të monitorimit të lokacionit.	Pas zbatimit të LALRP-së.
10)	Numri personave të cënueshëm që përballen me dobësimin e standardeve të jetesës.	Të dhënat e marra gjatë sondazhit socio-ekonomik dhe procesit të monitorimit të lokacionit.	Para dhe pas implementimit të LALRP-së.
11)	Numri i ankesave të regjistruara përmes mekanizmit të ankesave.	Të dhënat e pranuar nga SOWI.	Pas zbatimit të LALRP-së.
12)	Numri i rasteve/ankesave të adresuara.	Të dhënat e pranuar nga SOWI.	Pas zbatimit të LALRP-së.
13)	Përqindja e ankesave të mbyllura ku PAP-të shfaqin kënaqshmërinë e tyre me procesin e ankesave.	Sondazhi me PAP-të.	Tremujore.
14)	Numri i personave të angazhuar gjatë zbatimit të projektit, me fokus tek gratë.	Të dhënat e pranuar nga SOWI.	Pas zbatimit të LALRP-së.
15)	Numri i OJQ-ve të përfshira gjatë procesit të zbatimit.	Të dhënat e pranuar nga SOWI.	Pas zbatimit të LALRP-së.
16)	Numri i përfituesve nga programet e përmirësimit të jetesës, me fokus tek gratë.	Të dhënat e pranuar nga SOWI.	Pas zbatimit të LALRP-së.

Nr.	Indikatorët	Mjetet e verifikimit	Koha e verifikimit
17)	Numri i kontratave të nënshkruara.	Të dhënat e pranuar nga SOWI.	Pas zbatimit të LALRP-së.
18)	Numri i personave që kanë marrë kompensim në para brenda periudhës.	Sistemi i menaxhimit të të dhënave.	Mujore.
19)	Përqindja e PAP-ve që raportojnë kënaqshmërinë me procesin e marrjes së tokës.	Sondazhi i familjeve të kompensuara për të vlerësuar nivelin e kënaqshmërisë me procesin e marrjes së tokës.	Post-LA.
20)	Numri i parcelave të rivendosura dhe të dorëzuara.	Sistemi i menaxhimit të të dhënave.	Mujore.

11.2 Auditimi

11.2.1 Auditimi i përfundimit të marrjes së tokës

Në bazë të praktikave të mira ndërkombëtare, fushëveprimi i auditimit të përfundimit të marrjes së tokës duhet të përfshijë detyrat vijuese:

- Përgjithshme:
  - Vlerësimi i pajtueshmërisë së përgjithshme me angazhimet e LALRP.
  - Intervistimi i PAP-ve të prekur për të matur shkallën në të cilën po rivendosen ose edhe avancohen standardet e jetesës së njerëzve të prekur nga Projekti.
  - Të merren mendimet e PAP-ve për kompensimin, dorëzimin, pretendimet dhe ankesat e tyre.
- Procesi i kompensimit:
  - Të shikohet nëse PAP-të kanë marrë të drejtat dhe kompensimet me kohë (siç parashihet me LALRP), si dhe nëse jo, pse dhe nëse ato vonesa janë të arsyeshme.
  - Të vlerësohet nëse kompensimi ka qenë në vlerën zëvendësuese.
- Rivendosja e jetesës:
  - Të vlerësohet për secilin rast nëse jetesa e PAP-ve të prekur është rivendosur apo rikthyer.
  - të verifikohet nëse masat e nevojshme janë duke u zbatuar.
- Monitorimi dhe vlerësimi:
  - Të shikohet dhe vlerësohet nëse procedurat e monitorimit dhe raportimit të brendshëm janë në pajtim me LALRP-në.
  - Të shqyrtohen dosjet e monitorimit të brendshëm dhe të identifikohen mospërputhjet, problemet, grupet potencialisht të pafavorizuara si dhe PAP-të e ndikuar.
- Ankesat:

- Të shqyrtohen dosjet e ankesave për të identifikuar brengat dhe veprimet e nevojshme që duhen ndërmarrë.
- Të vlerësohet nëse mekanizmi i ankesave ka kontribuar në efektshmërinë e kompensimit dhe procesit të restituimit të pronave.
- Të shqyrtohet procesi i menaxhimit të ankesave dhe të identifikohen dështimet, për vëmendje në të ardhmen.
- Personat e cënueshëm:
  - Vlerësimi i performancës së veprimeve dhe politikave të zbatuara në adresimin e rasteve të cënueshme
  - Të vlerësohet nëse veprimet e ndjekura janë në përputhje me LALRP-në.
- Implementimi:
  - Të vlerësohet nëse ka në dispozicion resurse të mjaftueshme për implementimin e projektit.
  - Të shihet nëse ka nevojë ende për aktivitete trajnimi dhe zhvillimi kapacitetesh.
  - Të krahasohet përparimi aktual me oraret fillestare.
  - Të shqyrtohen situatat e mundshme të mashtrimit, korrupsionit apo zhvatjes, si dhe mënyrat e kryerjes së tyre.

Auditimi dhe monitorimi i pajtueshmërisë do të bëhet së paku dy herë në vit gjatë fazës aktive të proceseve të marrjes së tokës si dhe kompensimit të saj.

Auditori i jashtëm duhet të fokusohet tek vizitat në terren, takimet dhe intervistimin e PAP-ve, si dhe tek grumbullimi i informatave themelore sipas agjendës së auditorit, si dhe fushëveprimit të auditimit. Për secilin mision të auditorit, një raport i pavarur do t'i dorëzohet SOWI-t.

11.2.2 1.7.2 Auditimi i përfundimit të planit të rivendosjes së jetesës

SOWI do të kontrakttojë shërbimet e një auditori të jashtëm të pajtueshmërisë ligjore, për të parë nëse LALRP është implementuar plotësisht dhe është në përputhje me PR5 të BERZH-it. Synimi i përgjithshëm i auditimit të përfundimit është të verifikojë nëse zbatimi i planit të marrjes së tokës ka qenë efektiv në rivendosjen e standardit të jetesës të PAP-ve.

Auditimi i përfundimit të planit ka këto objektiva:

- vlerësimi i efektshmërisë së masave në shmangie dhe minimizim të ndikimeve nga zhvendosja. Kjo bëhet duke krahasuar ndikimet aktuale të projektit mbi tokën dhe njerëzit, kundrejt masave të dokumentuara në LALRP.
- Verifikimi që të gjitha të drejtat dhe zotimet e përshkruara në LALRP janë realizuar nga PAP-të e prekur.
- Përkufizimi nëse masat e LALRP-së kanë qenë efektive në rivendosjen ose avancimin e standardeve të jetesës së personave të prekur.
- Kontrollimi dhe verifikimi nëse ka pretendime apo ankesa që nuk janë adresuar.
- Identifikimi i veprimeve të nevojshme korrigjuese për të përmbushur zotimet e LALRP-së.

Fokusi i auditimit të përfundimit të planit është tek rivendosja e jetesës. Metodatat e vlerësimit përfshijnë sondazhet sasiore, rezultatet e të cilave do të krahasohen me të dhënat e gjendjes bazë, për të vlerësuar

progresin. Sondazhi sasior do të bëhet për një mostër të PAP-ve. Vëmendje e veçantë do t'i kushtohet vlerësimit të ndikimit që marrja e tokës ka pasur mbi rrethanat e personave të cënueshëm.

Raporti i auditimit të përfundimit të planit do të prezantojë konstatimet për rivendosjen e jetesës, por edhe masat korigjuese që nevojiten për kompletimin e rehabilitimit të personave të prekur. Ky do të ndërmerret dy vjet pas përfundimit të procesit të blerjes dhe kompensimit të tokës (duke përfshirë rivendosjen dhe dorëzimin e tokës).

12.0 MEKANIZMI I ANKESAVE

Ky mekanizëm ankesash përshkruan qasjen e SOWI-t ndaj pranimi, vlerësimit, zgjidhjes dhe monitorimit të ankesave nga palët e interesit dhe grupeve të tyre mbi aktivitetet e projektit si dhe zbatimit të projektit (duke përfshirë proceset e marrjes së tokës dhe rivendosjes së jetesës). Mekanizmi i ankesave siguron që ankesat dhe brengat të adresohen në mirëbesim dhe përmes një procesi transparent dhe të paanshëm, por që njëkohësisht është i pranueshëm për kulturën lokale. SOWI do të krijojë një mekanizëm të ankesave që është i përshtatshëm dhe i përgjigjet brengave të palëve me interes, si dhe që lehtëson zgjidhjen e ankesave të palëve. Mekanizmi i ankesave do të adresojë shqetësimet shpejt dhe efektivisht, me anë të një procesi të kuptueshëm dhe transparent, që është i përshtatshëm për kulturën, si dhe është i qasshëm për të gjithë segmentet e palëve të prekura, pa kurrfarë shpenzimi dhe pa hakmarrje.

12.1 Parimet kyçe:

Mekanizmi i ankesave është në pajtim me këto parime vijuese kyçe:

- Trajtimi i ankesave, brengave dhe shqetësimeve shpejt, efektivisht dhe me transparencë, në një mënyrë që është e përshtatshme për kulturën dhe e qasshme për të gjitha kategoritë e komuniteteve të prekura, duke marrë parasysh konfidencialitetin dhe kriteret ligjore;
- Trajtimi i ankesave, brengave dhe shqetësimeve në mënyrë diskrete, objektive, të ndjeshme e të përgjegjshme, në mënyrë që të trajtohen nevojat dhe brengat e të gjitha palëve të interesit;
- Nuk parandalon e as nuk pengon qasjen në mjete gjyqësore apo administrative;
- Informon komunitetet e prekura për mekanizmin e ankesave, si dhe raporton rregullisht para publikut për zbatimin e tij;
- Publikimi i mekanizmit të ankesave në kanale të përshtatshme e të qasshme të komunikimit;
- Zhvillon trajnime dhe zbaton procedura të cilat sigurojnë që të gjithë punëtorët dhe kontraktorët e SOWI-t të jenë në pajtim me mekanizmin e ankesave.

Ankesat definojnë si pretendim që ngritet nga një individ apo grup, jetesa, shëndeti e siguria, normat kulturore dhe trashëgimia e të cilit konsiderohen të jenë ndikuar negativisht (dëmtuar) nga një aktivitet projekti, gjë që nëse nuk adresohet efektivisht, mund të përbëjë rrezik për operacionet e SOWI-t (përmes veprimeve nga palët e interesit si bllokimi i rrugëve hyrëse) si dhe për jetesën, mirëqenien apo cilësinë e jetës së pretenduesit(ankuesit) (EBRD, 2014a).

Pasi që projekti është i përbërë nga dy komponentë kryesorë që do të kenë stabilimentet e veta (sipas projektimit), SOWI do të menaxhojë mekanizmin e ankesave në zonën e helikave të erës për të gjitha fazat e projektit (përfshirë para-ndërtimin, ndërtimin dhe operimin), ndërsa në pjesën e linjave ajrore, SOWI do të jetë përgjegjës gjatë fazës së ndërtimit në bashkëpunim me kontraktorin e linjës ajrore. KOSTT do të menaxhojë të gjitha ankesat gjatë fazës operacionale.

Gjatë fazës së operimit, SOWI dhe KOSTT do të komunikojnë mes vete kohë pas kohe për të siguruar që ankesat lidhur me fermën e erës dhe linjën ajrore të zgjidhen me efikasitet. Nëse ankesa lidhur me linjën ajrore

i dërgohet SOWI-t, SOWI do ta dorëzojë tek KOSTT-i, si dhe do ta përcjellë për të siguruar adresimin e saj në përputhje me parimet e mekanizmit vetanak të ankesave. Ngjashëm, SOWI do të kërkojë nga KOSTT që të përcjellë çfarëdo ankesë të pranuar që ka të bëjë me operimin e helikave të erës, për të siguruar zgjidhjen e mirëfilltë të saj. Nëse gjatë fazës së operimit, vërehet që palët e interesit kanë vështirësi të kuptojnë tek kush duhen dorëzuar ankesat, do të ndërmerren aktivitete plotësuese angazhimi për të siguruar qartësi maksimale në këtë drejtim.

Siç theksohet tek Kapitulli Error! Reference source not found., ZNK-ja do të veprojë si menaxheri operacional i mekanizmit të ankesave, që i raporton Koordinatorit të Angazhimit të palëve, që do të jetë përgjegjës për implementimin dhe koordinimin e mekanizmit të ankesave të SOWI-t.

Kontraktorët dhe nën-kontraktorët nuk duhet të zbatojnë mekanizëm të posaçëm të ankesave, por t'i referojnë ankuesit të shfrytëzojnë mekanizmin e ankesave të krijuar nga SOWI.

Mekanizmi i ankesave që SOWI do të zhvillojë do të udhëhiqet nga parimet dhe udhëzimet e kërkesave të BERZH-it për të siguruar që ankesat të menaxhohen e zgjidhen mirëfilli

Për të siguruar që mekanizmi i ankesave të jetë përfshirës dhe i përshtatshëm nga ana kulturore, palët do të kenë metoda të ndryshme të komunikimit për dorëzimin e një ankesë:

Gojarisht: Palët e interesit mund të kontaktojnë me zyrën e SOWI-t në këta numra kontakti:

Tel: +381 38 60 99 60

Me shkrim: Palët mund të paraqesin formular të plotësuar ankesë, që ofrohet në zyrën e vendit, si dhe/ose zyrën lokale, ose edhe më lehtë, mund ta parashtrojnë brengën e tyre me email ose me shkrim në adresën e SOWI-t:

Str. Mujo Ulqinaku No. 10

10000 Prishtina, Kosovo

Email: info@sowikosovo.com

Me anë të formularit të ankesave në internet (anglisht, shqip, serbisht) që mund të gjendet në:

<http://sowikosovo.com>

Personi në fjalë duhet të shënojë në komunikimin e tij/saj nëse dëshiron që emri i tij/saj të mbetet konfidencial.

12.2 Rrjedha e mekanizmit të ankesave

Grafiku më poshtë jep një përshkrim të shkurtër të renditjes së hapave të mekanizmit të ankesave:

Figura 14: Diagrami i mekanizmit të ankesave

Mekanizmi i ankesave do të funksionojë sipas këtyre hapave:

Konfirmimi i pranimit

Për ankesat e pranuar në terren, ZNK-ja verbalisht bën pranimin e ankesës. Për ankesat e marra përmes emailit, postës apo faksit, ZNK-ja nxjerr një shënim pranimi brenda 7 ditëve prej datës së pranimit të ankesës. Kurdo që është e mundur, Koordinator i ankesave thërret prapa palën e brengosur për të kuptuar procesin e ankesës që do të ndiqet.

Regjistrimi i ankesave në bazën e të dhënave të ankesave: ZNK-ja regjistron gjitha ankesat. Secili rast merr një numër unik regjistrimi në bazën e të dhënave për të mundësuar gjurmimin e tyre.

Verifikimi: ZNK-ja verifikon nëse ankesa lidhet me projektin. Nëse ankesa nuk ka lidhje me projektin ose aktivitetet ndërtimore, Koordinator i ankesave i dërgon letër të hedhjes poshtë të ankesës, duke theksuar edhe arsyen. Koordinator i ankesave gjithashtu verifikon gravitetin e ankesës apo brengës, si dhe regjistron atë ankesë apo brengë sipas natyrës së saj.

Kategorizimi: ZNK-ja kategorizon secilën ankesë sipas:

- Dosjes përkatëse të punës për zgjidhjen e ankesës;
- Llojit të palës ankuese (individ, grup, OJQ);
- Lloji i ankesës;
- Frekuenca e ankesës;
- Pesha dhe pasojat e atij rasti.

Ndarja e rasteve në rrjedhat (dosjet) e caktuara të punës: ZNK-ja i dërgon ankesat tek Menaxherët përkatës të Dosjeve të Punës (ose kontraktorët) për hulumtim e zgjidhje të tyre. Menaxherët e Dosjeve të Punës informohen për afatet që vlejné për zgjidhjen e atij lloji ankese, si dhe formatin e përgjigjes zyrtare që nevojitet.

Masat për zgjidhje apo korrigjim: Kurdo që arrihet faza e masës së zgjidhjes apo korrigjimit nga Dosja përkatëse e Punës, Menaxheri i Dosjes së Punës dërgon detajet e masës së zgjidhjes tek ZNK-ja që të regjistrohet në bazën e të dhënave.

ZNK-ja përndryshe duhet që të:

- Diskutojë menjëherë zgjidhjen/korrigjimin e propozuar me palën e interesit, si dhe të pajtohet mbi afatet e procesit të zgjidhjes;
- Dërgojë letrën e refuzimit në rast se ankesa është vlerësuar si e pabazë, nuk ka lidhje me projektin ose kontraktuesit e saj ose është refuzuar për ndonjë bazë tjetër të shëndoshë, duke shpjeguar arsyet e refuzimit;
- Nëse rasti është kompleks dhe zgjidhja do të zgjasë më shumë sesa pritët, të informohet pala për arsyet e vonës dhe të tregohet se kur pritët zgjidhja.

Implementimi i masave korrigjuese: Implementimi i masave korrigjuese do të fillojë menjëherë pasi të jenë konsultuar palët mbi masën e planifikuar të korrigjimit dhe pas arritjes së një pajtimi të gjerë mbi masat që janë të përshtatshme.

Mbyllja e Procesit të Zgjidhjes së ankesës: Kur pala ankuese të ketë pranuar zgjidhjen e propozuar dhe është e kënaqur me masën e korrigjimit të zbatuar, ZNK-ja do t'i kërkojë palëve të interesuara të nënshkruajnë formularin e përmbylljes së ankesës. Ankesa më pastaj shënohet si e zgjidhur/e mbyllur në bazën e të dhënave të ankesave.

12.3 Afatet kohore të mekanizmit të ankesave

Afatet kohore në tabelën më poshtë do të ndiqen në administrimin e procesit të ankesës. Në rast se SOWI nuk arrin të përmbushë afatet e treguara si më poshtë, për arsye praktike, ankuesi duhet të informohet përkatësisht mbi vonesat e mundshme.

Tabela 11: Afatet kohore të ankesave

Veprimi	Afati kohor	Përgjegjës
Pranimi i ankesës	Brenda 7 ditësh	ZNK
Regjistrimi i ankesës	7 ditë	ZNK
Nxjerrja e shkresës për refuzimin apo zgjidhjen e ankesës	10 ditë	ZNK
Nxjerrja e shkresës për zgjidhjen e ankesës	Me pajtimin për veprimin në korrigjim të ankesës	ZNK
Nxjerrja e shkresës për përmbylljen e ankesës	Pas përfundimit të implementimit të zgjidhjes së ankesës	ZNK

12.4 1.11Procesi i zgjidhjes së jashtme

Duke qenë në përputhje me kërkesat ndërkombëtare, SOWI do të duhej të implementonte një mekanizëm të ankesave të tretë, që zbaton kriteret e njohura shtetërore rregullative dhe/ose kulturore, komunitetet specifike dhe shqetësimet publike. Kurdo që është e mundur, ankesat adresohen dhe zgjidhen drejtpërdrejt nga SOWI, sipas rrjedhës së përshkruar më sipër (niveli 1).

Nëse nevojitet konsultimi më i gjerë ose nëse zgjidhja e gjetur nuk konsiderohet e kënaqshme nga ankuesi, ankesat duhen referuar tek pala e tretë. Procesi i jashtëm i zgjidhjes (PJZ) njihet si proces i menaxhimit të ankesave i nivelit 2, si dhe duhet të përkrahet nga SOWI me angazhimin e një eksperti si palë (e tretë), ankuesi dhe vetë SOWI. Kjo përbërje e PJZ-së vendoset në raste të caktuara, varësisht nga natyra e ankesës që kërkon angazhimin e këshilltarëve të jashtëm dhe pranimin nga menaxhmenti i SOWI-t.

Kjo palë e tretë duhet të jetë neutrale, e respektuar, si dhe e dakorduar ndërmjet SOWI-t dhe palëve të prekura. Këta mund të jenë avokatë publikë, këshilltarë ligjorë, OJQ vendore apo ndërkombëtare, apo edhe ekspertë teknikë. Në rastet kur është i nevojshëm arbitrazhi i mëtejshëm, do të kërkohet përfshirja e duhur e qeverisë.

Në çdo kohë, ankuesit mund të ushtrojnë masa të tjera mbrojtëse ligjore në pajtim me kornizën ligjore të Kosovës, duke përfshirë edhe parashtrësas formale gjyqësore.

Një mekanizëm i veçantë i ankesave është në dispozicion për punëtorë.

APPENDIX A

**Pasqyra e afateve
Projekti i Erës Bajgora**

Diagrami Gannt si më poshtë (Figura 15) paraqet skemën e afateve të punës për Projektin e Erës Bajgora.

Bajgora wind project - Gantt

N.	Aktiviteti	Fillimi	Zgjatja (ditë)	Mbarimi
1	Përgatitja e lokacionit (PE)	4/18/2019	18	5/6/2019
2	Mobilizimi i personelit dhe pajisjeve (WF)	5/6/2019	1	5/7/2019

3	Përshtatja e rrugëve të hyrjes (përfshirë nivelin e tokës dhe gërmimet për rrugë dhe themele) PE	5/6/2019	508	9/25/2020
4	Mobilizimi i personelit dhe pajisjeve (OHTL)	8/19/2019	5	8/24/2019
5	Rrafshimi i tokës dhe gërmimet (OHTL)	9/1/2019	182	3/1/2020
6	Instalim i LP	9/1/2019	274	6/1/2020
7	Kabllimi i LP	3/1/2020	92	6/1/2020
8	Përshtatja e rrugëve hyrëse LP	9/1/2019	182	3/1/2020
9	Nënstacioni i PE Selac I 110/33 kV (përfshirë testimin dhe përdorimin nga 13.08.2020)	8/15/2019	426	10/14/2020
10	Nënstacioni Vushtrri 110/35 kV (përfshirë testimin dhe përdorimin nga 01.08.2020)	5/1/2020	123	9/1/2020
11	Energjizimi	10/15/2020	1	10/16/2020
12	Kabllimi i brendshëm	9/6/2019	385	9/25/2020
13	Ndërtimi i themeleve dhe fondacioneve të turbinave	10/2/2019	379	10/15/2020
13a	Transportimi i pjesëve të turbinave	5/4/2020	87	7/30/2020
13b	Montimi i tyre në vend	6/1/2020	169	11/17/2020
14a	Instalimi i brendshëm i kullës	6/1/2020	169	11/17/2020
14b	Testimi dhe komisionimi i turbinave	10/24/2020	44	12/7/2020
14c	Pranimi i turbinave	11/3/2020	44	12/17/2020
15	Rivendozja e zonave të punës	3/27/2021	90	6/27/2021

Figura 15:Kalendari i Punës – Projekti i Erës në Bajgorë

SHTOJCA B

Deklarata nga SOWI
Natyra vullnetare e tokës e marrë
për ndërtimin e Fermës së
Helikave të Erës

www.sowikosovo.com

26.09.2019

SOWI Kosovo L.L.C.
Mujo Ulqinaku 12
10000 Pristina, Kosovo

Declaration

Sowi Kosovo L.L.C, a company duly incorporated under the laws of the Republic of Kosovo, with Unique Identification number: 810850249, represented by Mr. Ilir Grapci (Managing Director) which intends to develop, build, and commission a wind park of 105 MW capacity, distributed over 27 turbines, with its location in the region of Selac, Municipality of Mitrovica,

Is to state and declares

that as a part of the land provision process of the Project Locality, a participatory approach between the Land Owners of the area and Sowi Kosovo was applied. The land acquired for the construction of the wind park, has been attained through a completely free, and voluntary agreement between the landowners and Sowi Kosovo L.L.C, without jeopardizing individual interest of the owners, and right to property.

Ilir Grapci

(Managing Director of Sowi Kosovo)

SHTOJCA B

Lista e parcelave të ndikuara nga
ferma e erës, si dhe harta

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-279-0	01	1		SELAC I			X
71208001-281-0	01	1		SELAC I			X
71208001-294-0	01	1		SELAC I			X
71208001-290-1	01	1		SELAC I			X
71208001-290-3	01	1		SELAC I			
71208001-290-4	01	1		SELAC I			
71208001-290-5	01	1		SELAC I			
71208001-290-25	01	1		SELAC I			
71208001-291-13	01	1		SELAC I		X	X
71208001-291-1	01	1		SELAC I			
71208001-291-2	01	1		SELAC I			
71208001-291-3	01	1		SELAC I			

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-291-4	01	1		SELAC I			
71208001-291-5	01	1		SELAC I			
71208001-291-6	01	1		SELAC I			
71208001-291-7	01	1		SELAC I			X
71208001-291-8	01	1		SELAC I			
71208001-291-9	01	1		SELAC I			
71208001-280-0	01	1		SELAC I			X
71208001-283-0	01	1		SELAC I			X
71208001-873-0	01	1		SELAC I			X
71208001-867-0	01	1		SELAC I			X
71208001-869-0	01	1		SELAC I			X
71208001-851-0	01	1		SELAC I			X
71208001-856-2	01	1		SELAC I			X

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-865-0	01	1		SELAC I			X
71208001-860-0	01	1		SELAC I			X
71208001-861-0	01	1		SELAC I			X
71208001-859-0	01	1		SELAC I			X
71208001-863-0	01	1		SELAC I			X
71208001-858-0	01	1		SELAC I			X
71208001-857-0	01	1		SELAC I			X
71208001-1209-0	01	1		SELAC I			X
71208001-1210-0	01	1		SELAC I			X
71208001-1206-1 (1206-2)	01	0,9		SELAC I			X
71208001-277-0	01	0		SELAC I			c&f
71208001-278-0	01	1		SELAC I			X
71208001-2324-0	01	1		SELAC I		X	X
71208001-265-0	03	0,9		SELAC I	X	X	X

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-266-0	03	0,9		SELAC I		X	X
71208001-261-1 (261-2)	03	0,9		SELAC I		X	X
71208001-263-1 (263-2)	04	0,9		SELAC I			X
71208001-297-0	04	1		SELAC I			X
71208001-302-0	04	1		SELAC I			X
71208001-73-0	04	1		SELAC I/ SELAC II			X
71208001-74-0	04	0		SELAC I/ SELAC II			c&f
71208001-2342-0	04	0,9		SELAC I	X	X	X
71208001-86-0	04	1		SELAC I		X	
71208001-87-0	04	1		SELAC I		X	
71208001-264-0	04	1		SELAC I			X
71208001-91-0	05	1		SELAC I		X	X
71208001-92-0	05	1		SELAC I			

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-89-0	05	1		SELAC I			
71208001-2341-0	05	1		SELAC I		X	X
71208001-123-0	05	0,9		SELAC I	X	X	X
71208001-120-0	05	1		SELAC I			
71208001-76-0	07	1		SELAC I		X	X
71208001-154-0	06	0,9		SELAC I	X	X	X
71208001-155-0	06	1		SELAC I		X	
71208001-165-0	06	1		SELAC I		X	
71208001-166-0	06	1		SELAC I		X	
71208001-162-0	06	1		SELAC I		X	
71208001-141-0	06	1		SELAC I			X
71208001-140-0	06	1		SELAC I			X
71208001-2323-0	07	1		SELAC I			X
71208001-288-0	07	1		SELAC I			

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-84-0	07	0,9		SELAC I / SELAC II	X	X	X
71208001-487-0	07	1		SELAC I		X	
71208001-66-0	07	1		SELAC I		X	
71208001-67-0	07	1		SELAC I		X	
71208001-2326-0	07	1		SELAC I			X
71208001-64-0	08	0,9		SELAC I / SELAC II	X	X	X
71208001-71-0	08	1		SELAC I			X
71208001-482-0	08	0,9		SELAC I		X	
71208001-72-0	08	1		SELAC I / SELAC II			X
71208001-70-0	08	1		SELAC I			X
71208065-1009-0	09	0,9		SELAC I	X	X	X
71208001-81-0	10	1		SELAC II	-	-	-
71208001-80-0	10	1		SELAC II	X	X	X

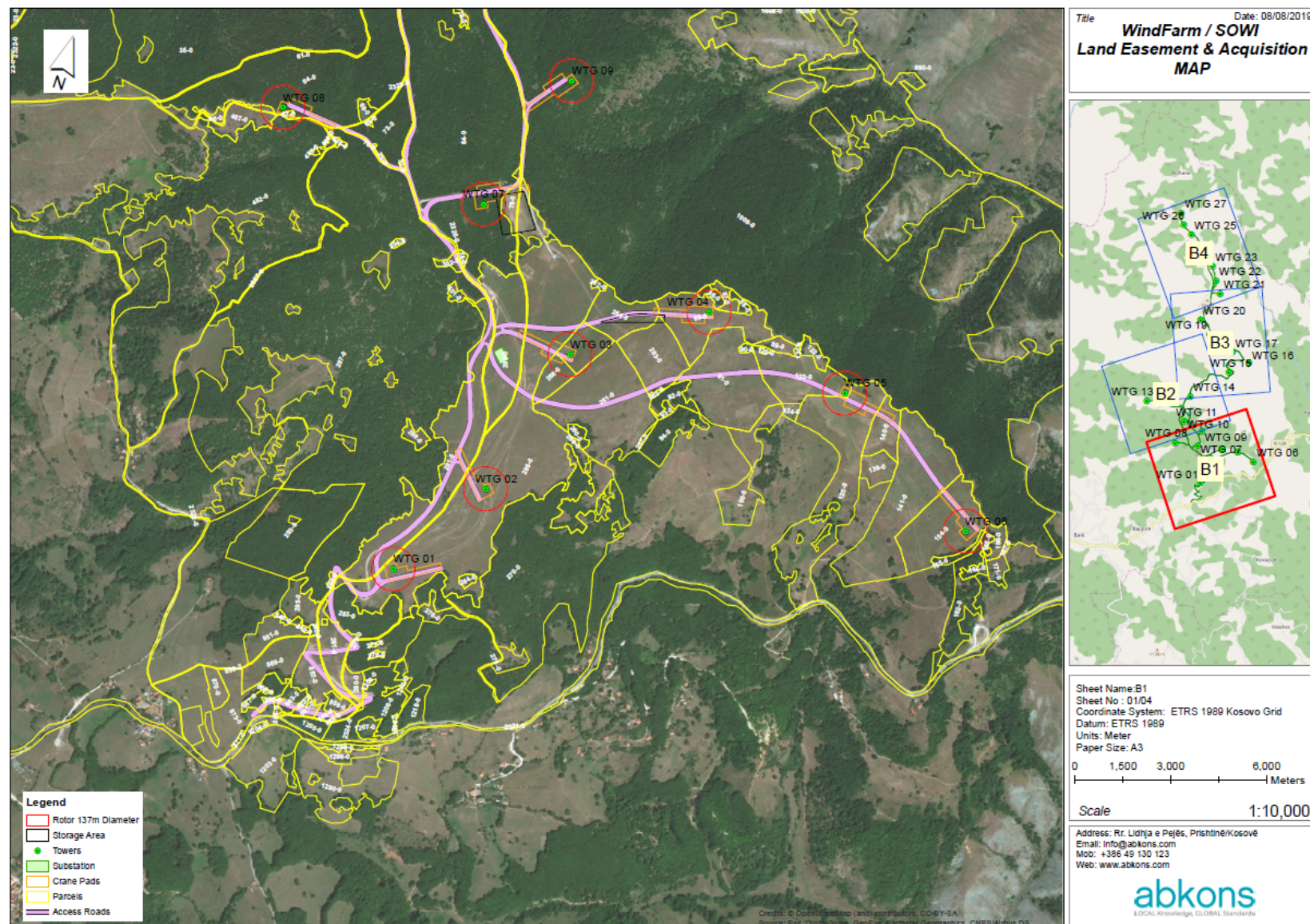
Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-62-0	11	1		SELAC II			X
71208001-3-0	19	1		SELAC III			X
71208001-2322-0	12	1		SELAC II		X	
71208001-52-0	12	1		SELAC II		X	
71208001-53-0	11	0		SELAC II			X
71208001-54-0	11	1		SELAC II			X
71208001-56-0	11	0		SELAC II			c&f
71208001-23-0	13	1		SELAC II		X	X
71208001-59-0	14	1		SELAC II		X	
71208001-60-0	14	1		SELAC II		X	X
71208001-83-0	14	0,9		SELAC II	X	X	X
71208001-61-0	14	1		SELAC II			X
71208065-940-0	14	1		SELAC II			X
71208065-939-0	14	1		SELAC II			X

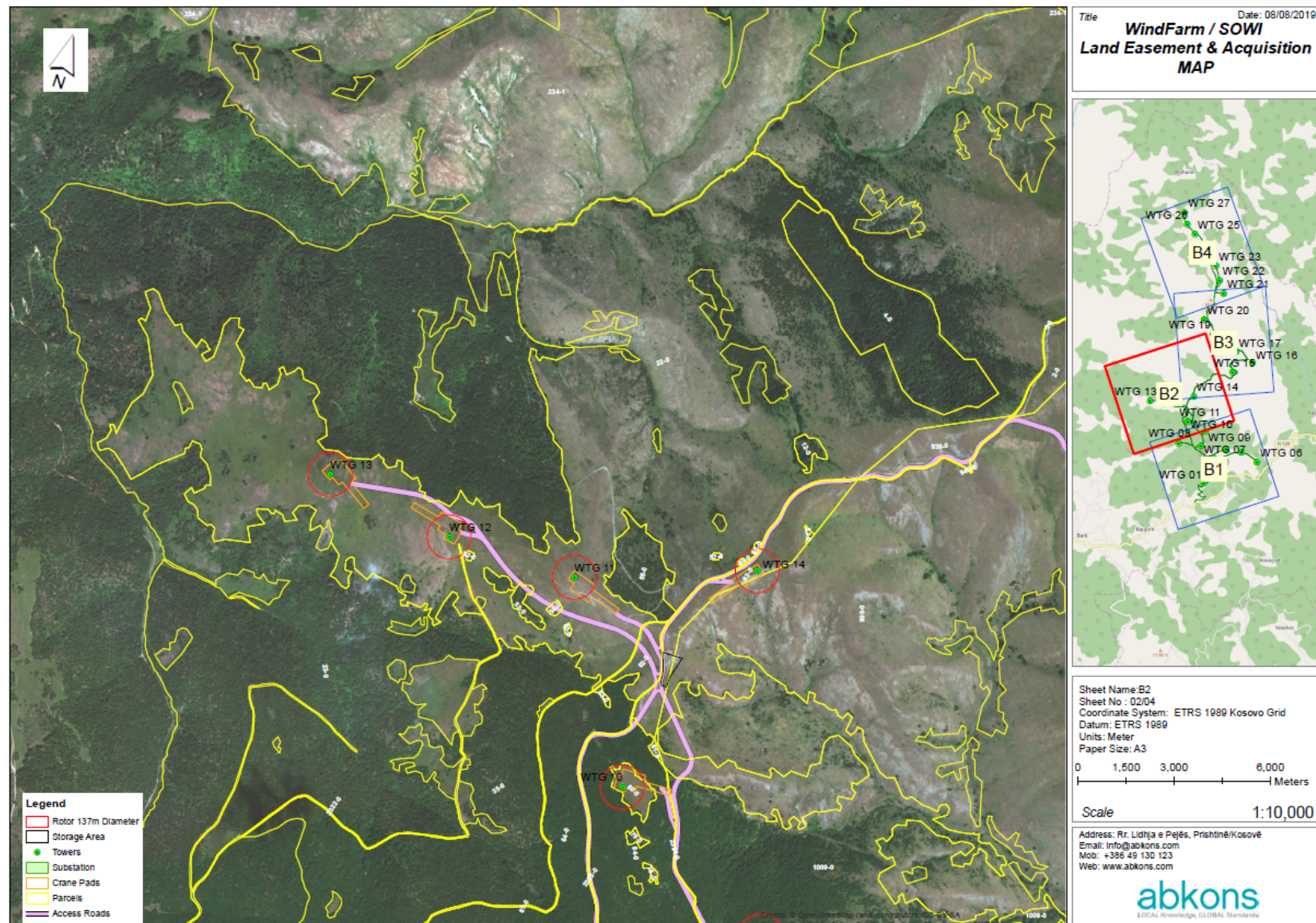
Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-2327-0	14	0		SELAC II			cranepad
71208001-2-0	19	1		SELAC II		X	X
71208001-22-1	19	1		SELAC II		X	X
71208065-941-0	19, 20	0,9		SELAC III		X	X
71208106-1234-0	19	0,1		SELAC II			X
71208001-1-0	19	1		SELAC II			X
71208106-1235-0	19	1		SELAC II		X	X
71208106-237-0	22	1		SELAC III	X	X	X
71208106-236-0	22	1		SELAC III		X	X
71208065-1-0	23	1		SELAC III		X	X
71208065-2-0	23	1		SELAC III			X
71208106-142-0	24	1		SELAC III		X	X
71208106-143-0	24	1		SELAC III			X
71208102-614-0	24	1		SELAC III			X

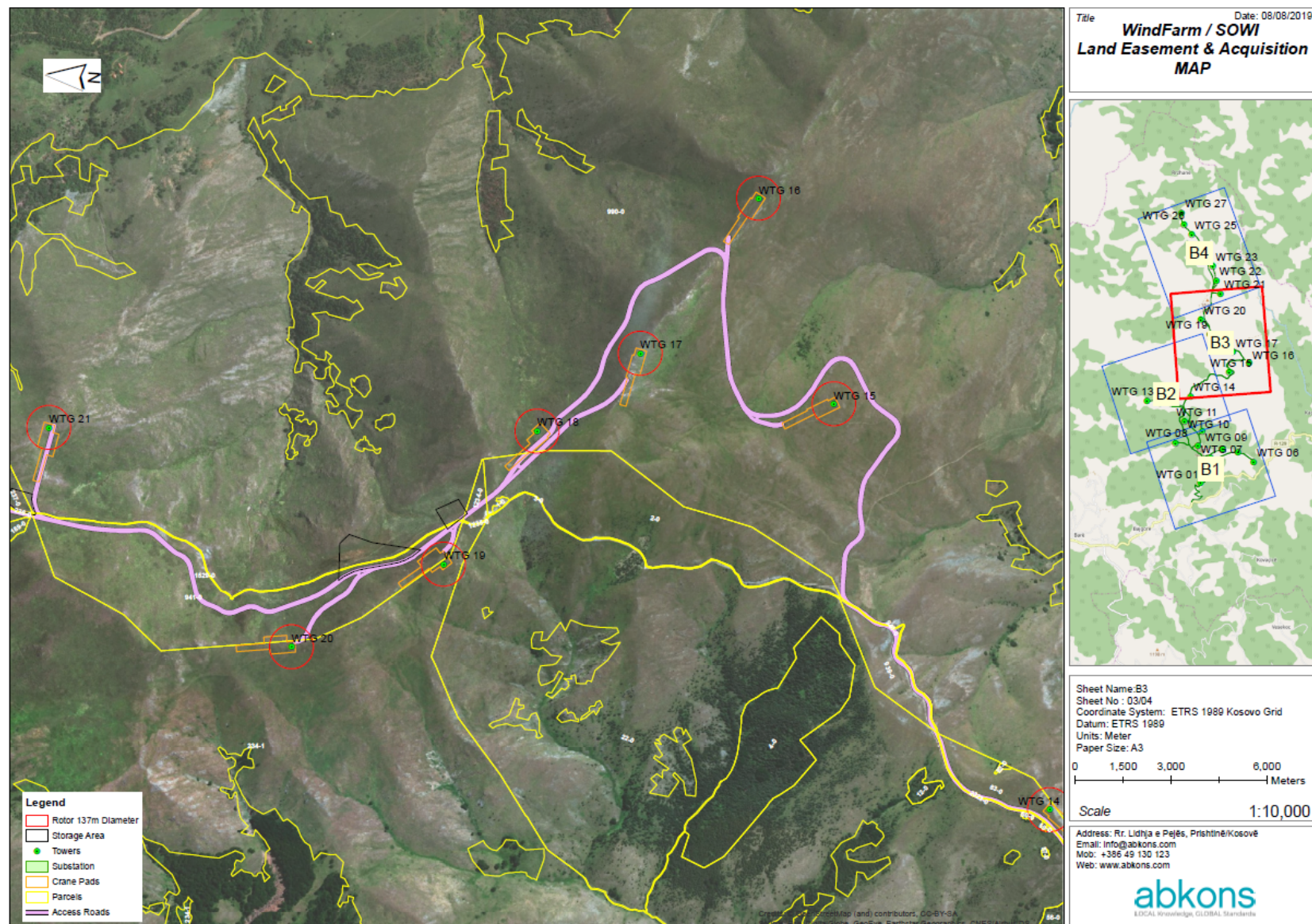
Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208102-615-0	24	1		SELAC III		X	X
71208106-233-0	24	1		SELAC III			X
71208106-140-0	25	1		SELAC III		X	X
71208106-231-1	24	1		SELAC III			X
71208106-137-0	25	0,9		SELAC III	X	X	X
71208102-608-0	25	1		SELAC III		X	
71208106-130-0	25	1		SELAC III			X
71208106-136-0	25	1		SELAC III			X
71208106-128-0	25	1		SELAC III			X
71208106-119-0	26	0,1		SELAC III		X	X
71208106-118-0	26	0,1		SELAC III			
71208102-588-0	26	1		SELAC III		X	
71208102-589-0	26	0,9		SELAC III		X	X
71208102-587-0	26	1		SELAC III			X

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208102-593-0	26	1		SELAC III		X	
71208106-126-0	26	1		SELAC III			X
71208106-125-0	26	1		SELAC III			X
71208106-116-0	26	1		SELAC III		X	X
71208102-594-0	26	0,9		SELAC III	X	X	X
71208102-585-0	27	0,9		SELAC III	X	X	x
71208102-497-0	27	1		SELAC III		X	
71208102-498-0	27	1		SELAC III		X	
71208102-500-0	27	1		SELAC III		X	
71208106-96-2	27	1		SELAC III		X	X
71208106-97-2	27	1		SELAC III		X	X
71208106-95-2	27	1		SELAC III		X	
71208001-286-0	01, 02	1		SELAC I	X	X	X
71208001-270-0	01, 02	1		SELAC I			X

Nr. Parcelēs:	WTG Nr. (30 WTG)	Kontrata	Parcela	Projekti	Lokac ioni	Rotori	Rruga
71208001-22-2	11, 12, 13,	0,9		SELAC II	X	X	X
71208065-990-0	14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23	0,9		SELAC II / SELAC III	X	X	X
71208106-234-1	19, 20, 22, 23, 24	1		SELAC III	X	X	X
71208065-1529-0	21	1		SELAC III			X

SHTOJCA B

Lista e parcelave të ndikuara nga
komponenti i linjave ajrore, si dhe
harta

Shtojca 1 - Lista e parcelave të Vushtrrisë të prekura nga OHL

Nr.	Komuna	CZ	Pronar/Posedues	Njësia kad.	Lloji i tokës	Klasa	Sipërfaqja e tokës	Sipërfaqja e servitutit	Sipërfaqja e përvetësimit	Komente
1	Vushtri	Vushtri	Private	2589-0	Djerrinë		6452	97	0	
2	Vushtri	Vushtri	Private	2498-2	Djerrinë		1000	420	0	
3	Vushtri	Vushtri	Private	2499-1	Arë	3	800	403	0	
4	Vushtri	Vushtri	Private	2500-1	Arë	3	1500	174	0	
5	Vushtri	Vushtri	Private	3941-0	Arë	3	8617	651	0	
6	Vushtri	Vushtri	Private	3940-0	Arë	3	8423	1949	112	Kulla Nr. 2
7	Vushtri	Vushtri	Private	3939-0	Arë	3	6650	228	0	
8	Vushtri	Vushtri	Private	3945-2	Arë	2, 3	5429	211	0	
9	Vushtri	Vushtri	Private	3945-1	Arë	2, 3	5579	1335	0	
10	Vushtri	Vushtri	Private	3928-0	Arë	2, 3	7614	1128	88	Kulla Nr. 3
11	Vushtri	Vushtri	Private	3802-0	Arë	1	9986	945	100	Kulla Nr. 4
12	Vushtri	Vushtri	Private	3801-0	Arë	1, 2	21201	718	0	
13	Vushtri	Vushtri	Private	3796-0	Arë	1, 2	9306	2387	0	
14	Vushtri	Vushtri	Private	3795-0	Arë	1, 2	2040	15	0	
15	Vushtri	Vushtri	Private	3797-0	Arë	1, 2	11985	112	0	

16	Vushtri	Vushtri	Private	3776-0	Arë	1	7782	470	88	Kulla Nr. 5
17	Vushtri	Vushtri	Private	3775-0	Arë	1	13083	2052	0	
18	Vushtri	Vushtri	Private	3774-0	Arë	1	10182	1606	0	
19	Vushtri	Vushtri	Private	3773-0	Arë	1	11518	358	0	
20	Vushtri	Vushtri	Private	3772-0	Arë	1	7857	1253	100	Kulla Nr. 6
21	Vushtri	Vushtri	Private	3726-0	Arë	1, 2	12804	1353	0	
22	Vushtri	Vushtri	Private	3724-0	Arë	2	2105	244	0	
23	Vushtri	Vushtri	Private	3723-0	Arë	2	6316	997	0	
24	Vushtri	Vushtri	Private	3722-0	Arë	2	3485	658	0	
25	Vushtri	Vushtri	Private	3721-0	Arë	2	13252	2418	81	Kulla Nr. 8
26	Vushtri	Vushtri	Private	3719-0	Arë	2	16446	2921	88	Kulla Nr. 9
27	Vushtri	Dobërrollukë	Private	114-0	Arë	2	17267	17	0	
28	Vushtri	Dobërrollukë	Private	323-0	Arë	2	17532	863	107	Kulla Nr. 7
29	Vushtri	Dobërrollukë	Private	324-0	Arë	1, 2	25487	321	0	
30	Vushtri	Banjë	Private	276-0	Arë	2	1211	147	0	
31	Vushtri	Banjë	Private	277-0	Arë	2	1848	217	0	
32	Vushtri	Banjë	Private	278-0	Arë	2	10581	1389	0	
33	Vushtri	Banjë	Private	279-0	Arë	2	9390	1480	67	Kulla Nr.10
34	Vushtri	Banjë	Private	237-0	Arë	2, 3	16991	540	87	Kulla Nr.11

35	Vushtri	Banjë	Private	134-0	Arë	2	2161	578	0	
36	Vushtri	Banjë	Private	132-0	Arë	2	394	17	0	
37	Vushtri	Banjë	Private	112-0	Arë	3	3204	99	0	
38	Vushtri	Banjë	Private	111-0	Arë	3	7141	855	52	Kulla Nr.12
39	Vushtri	Banjë	Private	110-0	Arë	3	5882	605	52	Kulla Nr.12
40	Vushtri	Banjë	Private	107-0	Arë	3	7647	948	0	
41	Vushtri	Banjë	Private	106-0	Arë	3	5882	612	0	
42	Vushtri	Banjë	Private	102-0	Arë	3	5882	604	0	
43	Vushtri	Banjë	Private	101-0	Arë	3	3529	420	0	
44	Vushtri	Banjë	Private	100-0	Arë	3	2446	250	0	
45	Vushtri	Banjë	Private	97-0	Arë	3, 4	4112	234	0	
46	Vushtri	Banjë	Private	96-0	Arë	3, 4	3898	284	0	
47	Vushtri	Banjë	Private	95-0	Arë	3, 4	2479	173	0	
48	Vushtri	Banjë	Private	94-0	Arë	3, 4	5094	295	61	Kulla Nr.13
49	Vushtri	Banjë	Private	93-0	Arë	3, 4	5670	403	43	Kulla Nr.13
50	Vushtri	Banjë	Private	92-0	Arë	3, 4	1598	88	0	
51	Vushtri	Banjë	Private	91-0	Arë	3, 4	3410	30	0	
52	Vushtri	Banjë	Private	150-0	Arë	2, 3	13103	86	0	
53	Vushtri	Banjë	Private	151-0	Arë	3	5884	416	0	

54	Vushtri	Banjë	Private	152-0	Arë	4	13403	1017	0	
55	Vushtri	Banjë	Private	153-2	Arë	2, 3	5749	454	0	
56	Vushtri	Banjë	Private	153-1	Arë	4	7174	625	0	
57	Vushtri	Banjë	Private	154-0	Arë	2, 3	12775	1215	13	Kulla Nr.14
58	Vushtri	Banjë	Private	155-0	Arë	4	7492	580	76	Kulla Nr.14
59	Vushtri	Banjë	Private	156-0	Arë	3	6666	1229	0	
60	Vushtri	Banjë	Private	157-0	Arë	3, 4, 5	5927	67	0	
61	Vushtri	Banjë	Private	199-0	Arë	3	3456	927	0	
62	Vushtri	Banjë	Private	198-0	Arë	3	8481	618	0	
63	Vushtri	Banjë	Private	196-0	Arë	3	13924	745	0	
64	Vushtri	Banjë	Private	195-0	Arë	3, 4, 5	11049	478	100	Kulla Nr.15
65	Vushtri	Banjë	Private	194-0	Arë	3, 4, 5	21464	1058	0	
66	Vushtri	Banjë	Private	193-0	Arë	3, 4, 5	9157	429	0	
67	Vushtri	Banjë	Private	192-0	Arë	3, 4, 5	15437	709	0	
68	Vushtri	Banjë	Private	191-0	Arë	3, 4, 5	6364	287	0	
69	Vushtri	Banjë	Private	184-0	Arë	4, 5	15751	2134	114	Kulla Nr.16
70	Vushtri	Banjë	Private	79-2	Kullotë	4	69749	8951	81	Kulla Nr.19
									71	Kulla Nr.20
									71	Kulla Nr.21

71	Vushtri	Banjë	Private	74-0	Pyll	2	53640	620	0	
72	Vushtri	Banjë	Private	70-2	Arë	6	62881	8889	76	Kulla Nr.22
									81	Kulla Nr.23
									81	Kulla Nr.24
73	Vushtri	Banjë	Private	77-0	Pyll	2	6210	44	0	
74	Vushtri	Gjelbishtë	Private	K1-0	Arë	5	2452	30	0	
75	Vushtri	Gjelbishtë	Private	515-0	Arë	5	9877	1567	0	
76	Vushtri	Gjelbishtë	Private	514-0	Vreshta	3	1670	152	0	
77	Vushtri	Gjelbishtë	Private	513-0	Kullotë	4	5189	366	0	
78	Vushtri	Gjelbishtë	Private	2-2	Arë	6	37849	6280	112	Kulla Nr.17
									88	Kulla Nr.18
79	Vushtri	Gjelbishtë	Private	2-5	Kullotë	4	1655	535	0	
80	Vushtri	Gjelbishtë	Private	1-0	Pyll	4	257610	68	0	
81	Vushtri	Sumë	Private	1295-1	Arë	6	3231	25	0	
82	Vushtri	Sumë	Private	1295-2	Arë	6	3152	1015	81	Kulla Nr.25
83	Vushtri	Sumë	Private	1297-0	Arë	5	4009	339	0	
84	Vushtri	Sumë	Private	1298-0	Arë	5	2139	180	0	
85	Vushtri	Sumë	Private	1299-0	Arë	5	11269	680	0	
86	Vushtri	Sumë	Private	1300-2	Kullotë	4	419	20	0	

87	Vushtri	Sumë	Private	1296-0	Kullotë	4	89886	2644	81	Kulla Nr.26
88	Vushtri	Sumë	Private	1308-0	Kullotë	4	1709	979	0	
89	Vushtri	Sumë	Private	1307-0	Arë	6	10610	181	0	
90	Vushtri	Sumë	Private	1309-0	Kullotë	4	580	16	0	
91	Vushtri	Sumë	Private	1310-0	Arë	6	3789	690	0	
92	Vushtri	Sumë	Private	1311-0	Arë	6	2818	1071	47	Kulla Nr.27
93	Vushtri	Sumë	Private	1312-0	Arë	6	2888	493	34	Kulla Nr.27
94	Vushtri	Sumë	Private	1313-0	Arë	6	5921	250	0	
95	Vushtri	Sumë	Private	948-0	Arë	6	11648	1500	0	
96	Vushtri	Sumë	Private	950-0	Arë	6	2438	627	70	Kulla Nr.28
97	Vushtri	Sumë	Private	949-0	Kullotë	4	12628	1232	0	
98	Vushtri	Sumë	Private	974-0	Arë	5	5476	11	0	
99	Vushtri	Sumë	Private	982-0	Arë	4	4398	59	0	
100	Vushtri	Sumë	Private	940-0	Arë	5	4536	430	0	
101	Vushtri	Sumë	Private	929-0	Kullotë	5	480	8	2	Kulla Nr.29
102	Vushtri	Sumë	Private	930-0	Arë	5	15186	1987	9	Kulla Nr.29
103	Vushtri	Sumë	Private	932-0	Arë, Ndërtesë	5	11709	93	22	Kulla Nr.29
104	Vushtri	Sumë	Private	933-0	Kullotë	5	1204	505	79	Kulla Nr.29
105	Vushtri	Sumë	Private	551-0	Arë	6	6468	576	0	

106	Vushtri	Sumë	Private	550-0	Kullotë	5	2143	234	0	
107	Vushtri	Sumë	Private	923-0	Arë	6	2861	60	0	
108	Vushtri	Sumë	Private	922-0	Arë	6	3111	679	0	
109	Vushtri	Sumë	Private	921-0	Kullotë	5	2921	566	0	
110	Vushtri	Sumë	Private	920-0	Kullotë	5	2341	400	0	
111	Vushtri	Sumë	Private	549-0	Arë	6	16359	3908	88	Kulla Nr.30
112	Vushtri	Sumë	Private	548-0	Pyll	4	11313	801	107	Kulla Nr.31
113	Vushtri	Sumë	Private	567-0	Arë	6	18160	1383	5	Kulla Nr.31
114	Vushtri	Sumë	Private	570-0	Kullotë	5	966	292	0	
115	Vushtri	Sumë	Private	572-0	Arë	6	1277	270	0	
116	Vushtri	Sumë	Private	573-0	Arë	6	941	171	0	
117	Vushtri	Sumë	Private	546-0	Arë	5, 6	12586	238	0	
118	Vushtri	Sumë	Private	577-0	Arë	6	9029	920	0	
119	Vushtri	Sumë	Private	580-1	Arë	6	2652	433	0	
120	Vushtri	Sumë	Private	585-0	Arë	7	7412	1313	112	Kulla Nr.32
121	Vushtri	Sumë	Private	586-0	Kullotë	5	1968	213	0	
122	Vushtri	Sumë	Private	598-0	Pyll	5	7238	33	0	
123	Vushtri	Sumë	Private	286-2	Pyll	5	90	90	0	
124	Vushtri	Sumë	Private	286-1	Pyll	5	1446	430	0	

125	Vushtri	Sumë	Private	285-0	Pyll	5	2234	347	0	
126	Vushtri	Sumë	Private	282-0	Pyll	5	1142	12	0	
127	Vushtri	Sumë	Private	281-0	Pyll	5	3696	993	112	Kulla Nr.33
128	Vushtri	Sumë	Private	280-0	Pyll	5	1436	492	0	
129	Vushtri	Sumë	Private	279-0	Kullotë	4	459	279	0	
130	Vushtri	Sumë	Private	277-0	Kullotë	4	1496	415	0	
131	Vushtri	Sumë	Private	513-0	Kullotë	4	70	11	0	
132	Vushtri	Sumë	Private	275-0	Kullotë	4	1027	253	0	
133	Vushtri	Sumë	Private	351-0	Arë	5	2030	539	0	
134	Vushtri	Sumë	Private	274-0	Kullotë	4	1287	334	0	
135	Vushtri	Sumë	Private	273-0	Kullotë	4	598	205	47	Kulla Nr.34
136	Vushtri	Sumë	Private	239-0	Pyll	5	11055	1679	0	
137	Vushtri	Sumë	Private	240-0	Arë	6	4868	1637	81	Kulla Nr.35
138	Vushtri	Sumë	Private	247-0	Arë	6	5638	1264	0	
139	Vushtri	Sumë	Private	44-0	Arë	6	2942	1220	8	Kulla Nr.36
140	Vushtri	Sumë	Private	45-0	Pyll	5	519	354	74	Kulla Nr.36
141	Vushtri	Sumë	Private	43-0	Pyll	5	21220	63	0	
142	Vushtri	Sumë	Private	48-0	Pyll	5	1139	964	0	
143	Vushtri	Sumë	Private	50-0	Pyll	5	1968	1415	81	Kulla Nr.37

144	Vushtri	Sumë	Private	57-0	Pyll	4	5015	1110	0	
145	Vushtri	Gumnishtë	Private	283-2	Kullotë	5	13806	782	30	Kulla Nr.56
146	Vushtri	Gumnishtë	Private	284-0	Arë	8	8171	961	0	
147	Vushtri	Gumnishtë	Private	285-0	Arë	8	8011	224	47	Kulla Nr.57
148	Vushtri	Gumnishtë	Private	302-0	Arë	8, 7	9914	1202	20	Kulla Nr.57
149	Vushtri	Gumnishtë	Private	289-0	Arë	8	4446	162	0	
150	Vushtri	Gumnishtë	Private	294-0	Arë	8	22608	2048	0	
151	Vushtri	Gumnishtë	Private	321-0	Arë	8	3360	285-0	0	
152	Vushtri	Gumnishtë	Private	319-0	Arë	8	1690	579	34	Kulla Nr.58
153	Vushtri	Gumnishtë	Private	318-0	Pyll	5	1070	118	32	Kulla Nr.58
154	Vushtri	Gumnishtë	Private	320-0	Livadh	6	1510	53	0	
155	Vushtri	Gumnishtë	Private	317-0	Livadh	6	3104	850	0	
156	Vushtri	Gumnishtë	Private	343-0	Livadh	6	3602	1320	0	
157	Vushtri	Gumnishtë	Private	342-0	Kullotë	4	5066	1108	0	
158	Vushtri	Gumnishtë	Private	341-0	Pyll	5	4707	1060	0	
159	Vushtri	Gumnishtë	Private	315-0	Pyll	5	8894	272	97	Kulla Nr.59
160	Vushtri	Gumnishtë	Private	340-0	Kullotë	6	35824	711	0	
161	Vushtri	Gumnishtë	Private	337-0	Pyll	5	6470	434	0	
162	Vushtri	Gumnishtë	Private	339-0	Kullotë	5	1422	269	0	

163	Vushtri	Gumnishtë	Private	150-0	Kullotë	5	756783	375	0	
164	Vushtri	Gumnishtë	Private	169-0	Kullotë	5	12840	849	0	
165	Vushtri	Gumnishtë	Private	175-0	Pyll	5	3290	275	0	
166	Vushtri	Gumnishtë	Private	174-0	Livadh	8	3210	611	0	
167	Vushtri	Gumnishtë	Private	173-0	Livadh	8	1184	193	0	
168	Vushtri	Gumnishtë	Private	172-0	Livadh	8	3330	663	24	Kulla Nr.60
169	Vushtri	Gumnishtë	Private	171-2	Livadh	8	4052	304	80	Kulla Nr.60
170	Vushtri	Gumnishtë	Private	98-1	Pyll	4	3365	23	0	
171	Vushtri	Gumnishtë	Private	91-0	Livadh	7	1362	104	0	
172	Vushtri	Gumnishtë	Private	92-0	Pyll	4	891	475	0	
173	Vushtri	Gumnishtë	Private	93-0	Pyll	4	761	210	0	
174	Vushtri	Gumnishtë	Private	94-0	Livadh	7	1412	104	0	
175	Vushtri	Gumnishtë	Private	95-0	Livadh	7	371	293	0	
176	Vushtri	Gumnishtë	Private	96-0	Pyll	4	10157	280	0	
177	Vushtri	Gumnishtë	Private	89-0	Livadh	7	1883	172	0	
178	Vushtri	Gumnishtë	Private	88-0	Pyll	4	651	328	0	
179	Vushtri	Gumnishtë	Private	87-0	Livadh	7	2664	253	0	
180	Vushtri	Gumnishtë	Private	86-0	Pyll	4	320	128	0	
181	Vushtri	Gumnishtë	Private	84-0	Pyll	4	6431	77	0	

182	Vushtri	Gumnishtë	Private	82-0	Livadh	7	2719	394	67	Kulla Nr.61
183	Vushtri	Gumnishtë	Private	83-0	Pyll	4	7692	1674	0	
184	Vushtri	Gumnishtë	Private	80-0	Pyll	4	2804	86	0	
185	Vushtri	Gumnishtë	Private	74-0	Pyll	6	197878	3584	67	Kulla Nr.62
186	Vushtri	Gumnishtë	Private	75-0	Livadh	8	16655	2800	67	Kulla Nr.63
187	Vushtri	Gumnishtë	Private	25-0	Livadh	8. 6	84454	3192	67	Kulla Nr.64
188	Vushtri	Gumnishtë	Private	29-0	Livadh	7, 8	24787	2420	67	Kulla Nr.65
189	Vushtri	Gumnishtë	Private	30-0	Livadh	7	17515	1817	0	
190	Vushtri	Gumnishtë	Private	19-0	Livadh	7	8368	901	0	
191	Vushtri	Gumnishtë	Private	18-0	Pyll	5	2820	278	31	Kulla Nr.66
192	Vushtri	Gumnishtë	Private	13-0	Livadh	8	144034	1921	36	Kulla Nr.66
193	Vushtri	Gumnishtë	Private	17-0	Pyll	5	4645	1226	0	

Shtojca 2 - Lista e parcelave të Mitrovicës të prekura nga LP

Nr.	Komuna	ZK	Pronari	Njësia kadastrale	Lloji i tokës	Klasa	Sipërfaqja e tokës	Zona e Servitutit	zona e përvetësimit	Komentet
1	Mitrovicë	Rashan	Private	1512-0	Kullotë	4	1634	68	0	
2	Mitrovicë	Rashan	Private	1513-0	Pyll	3	3548	209	0	
3	Mitrovicë	Rashan	Private	1548-0	Pyll	3	49647	4986	81	Nr. i kullës38

4	Mitrovicë	Rashan	Private	1543-0	Pyll	3	19286	2139	81	Nr. i kulles39
5	Mitrovicë	Rashan	Private	1545-0	Kullotë	4	6422	1559	69	Nr. i kulles40
6	Mitrovicë	Rashan	Private	1546-0	Pyll	4	2832	137	43	Nr. i kulles40
7	Mitrovicë	Rashan	Private	1574-0	Pyll	4	15159	1199	0	
8	Mitrovicë	Rashan	Private	1553-0	Pyll	4	9765	1444	81	Nr. i kulles41
9	Mitrovicë	Rashan	Private	1551-0	Pyll	4	6585	15	0	
10	Mitrovicë	Rashan	Private	1382-0	Pyll	4	9507	950	0	
11	Mitrovicë	Rashan	Private	1383-0	Pyll	4	12475	1742	81	Nr. i kulles42
12	Mitrovicë	Rashan	Private	1389-0	Kullotë dhe Pyll	4	2613	244	0	
13	Mitrovicë	Rashan	Private	1391-0	Pyll	3	3209	364	0	
14	Mitrovicë	Rashan	Private	1395-0	Pyll	3	2181	408	0	
15	Mitrovicë	Rashan	Private	1394-0	Kullotë	4	5736	1218	0	
16	Mitrovicë	Rashan	Private	1398-0	Kullotë	4	2607	546	0	
17	Mitrovicë	Rashan	Private	1400-0	Pyll	3	1810	435	81	Nr. i kulles43
18	Mitrovicë	Rashan	Private	1359-0	Pyll	6	1338	360	0	
19	Mitrovicë	Rashan	Private	1358-0	Livadh	6	7742	995	0	
20	Mitrovicë	Rashan	Private	1361-0	Livadh	6	6302	695	0	
21	Mitrovicë	Rashan	Private	111-0	Arë	7	11742	528	0	
22	Mitrovicë	Rashan	Private	118-0	Kullotë	5	2204	511	0	

23	Mitrovicë	Rashan	Private	116-0	Pyll	7	15289	58	0	
24	Mitrovicë	Rashan	Private	112-0	Kullotë	5	4601	792	81	Nr. i kulles44
25	Mitrovicë	Rashan	Private	99-0	Arë	7	32401	1609	0	
26	Mitrovicë	Rashan	Private	98-0	Kullotë	5	8736	684	81	Nr. i kulles45
27	Mitrovicë	Tërstëna	Private	586-0	Pyll	5	9887	1225	0	
28	Mitrovicë	Tërstëna	Private	587-0	Kullotë	5	1291	97	0	
29	Mitrovicë	Tërstëna	Private	588-0	Pyll	5	2549	49	0	
30	Mitrovicë	Tërstëna	Private	595-0	Pyll	3	1397	17	0	
31	Mitrovicë	Tërstëna	Private	596-0	Arë	8	3673	704	0	
32	Mitrovicë	Tërstëna	Private	597-0	Kullotë	5	539	100	0	
33	Mitrovicë	Tërstëna	Private	598-0	Pyll	4	6762	930	70	Nr. i kulles46
34	Mitrovicë	Tërstëna	Private	599-0	Pyll	4	4741	899	0	
35	Mitrovicë	Tërstëna	Private	212-0	Kullotë	5	10284	413	0	
36	Mitrovicë	Tërstëna	Private	216-0	Pyll	4	2506	50	0	
37	Mitrovicë	Tërstëna	Private	213-0	Pyll	3	10268	1621	100	Nr. i kulles47
38	Mitrovicë	Tërstëna	Private	221-0	Pyll	3	5257	460	0	
39	Mitrovicë	Tërstëna	Private	227-0	Pyll	3	7004	540	0	
40	Mitrovicë	Tërstëna	Private	225-0	Arë	8	5030	1069	100	Nr. i kulles48
41	Mitrovicë	Tërstëna	Private	226-0	Pyll	3	1670	334	0	

42	Mitrovicë	Tërstëna	Private	230-0	Livadh	6	13904	898	0	
43	Mitrovicë	Tërstëna	Private	300-0	Pyll	3	733	45	0	
44	Mitrovicë	Tërstëna	Private	301-0	Arë	7,8	23498	1357	0	
45	Mitrovicë	Tërstëna	Private	299-0	Kullotë	6	16579	760	88	Nr. i kullës49
46	Mitrovicë	Tërstëna	Private	297-0	Kullotë	5	246	137	0	
47	Mitrovicë	Tërstëna	Private	296-0	Kullotë	5	702	12	0	
48	Mitrovicë	Tërstëna	Private	260-0	Kullotë	5	251	79	0	
49	Mitrovicë	Tërstëna	Private	261-0	Kullotë dhe Arë	4, 6	1958	636	0	
50	Mitrovicë	Tërstëna	Private	256-0	Kullotë	4	1299	98	0	
51	Mitrovicë	Tërstëna	Private	257-0	Arë	6	652	96	0	
52	Mitrovicë	Tërstëna	Private	272-0	Kullotë	4	517	120	0	
53	Mitrovicë	Tërstëna	Private	273-2	Arë	6	1861	605	0	
54	Mitrovicë	Tërstëna	Private	285-0	Arë	6	6257	688	0	
55	Mitrovicë	Tërstëna	Private	277-0	Arë	6	1405	108	0	
56	Mitrovicë	Tërstëna	Private	280-1	Arë	6	4108	771	112	Nr. i kullës50
57	Mitrovicë	Tërstëna	Private	280-2	Oborr		456	168	0	
58	Mitrovicë	Tërstëna	Private	279-2	Oborr		235	93	0	
59	Mitrovicë	Tërstëna	Private	87-0	Arë	6	13584	433	0	
60	Mitrovicë	Tërstëna	Private	96-0	Arë	6	5317	1078	0	

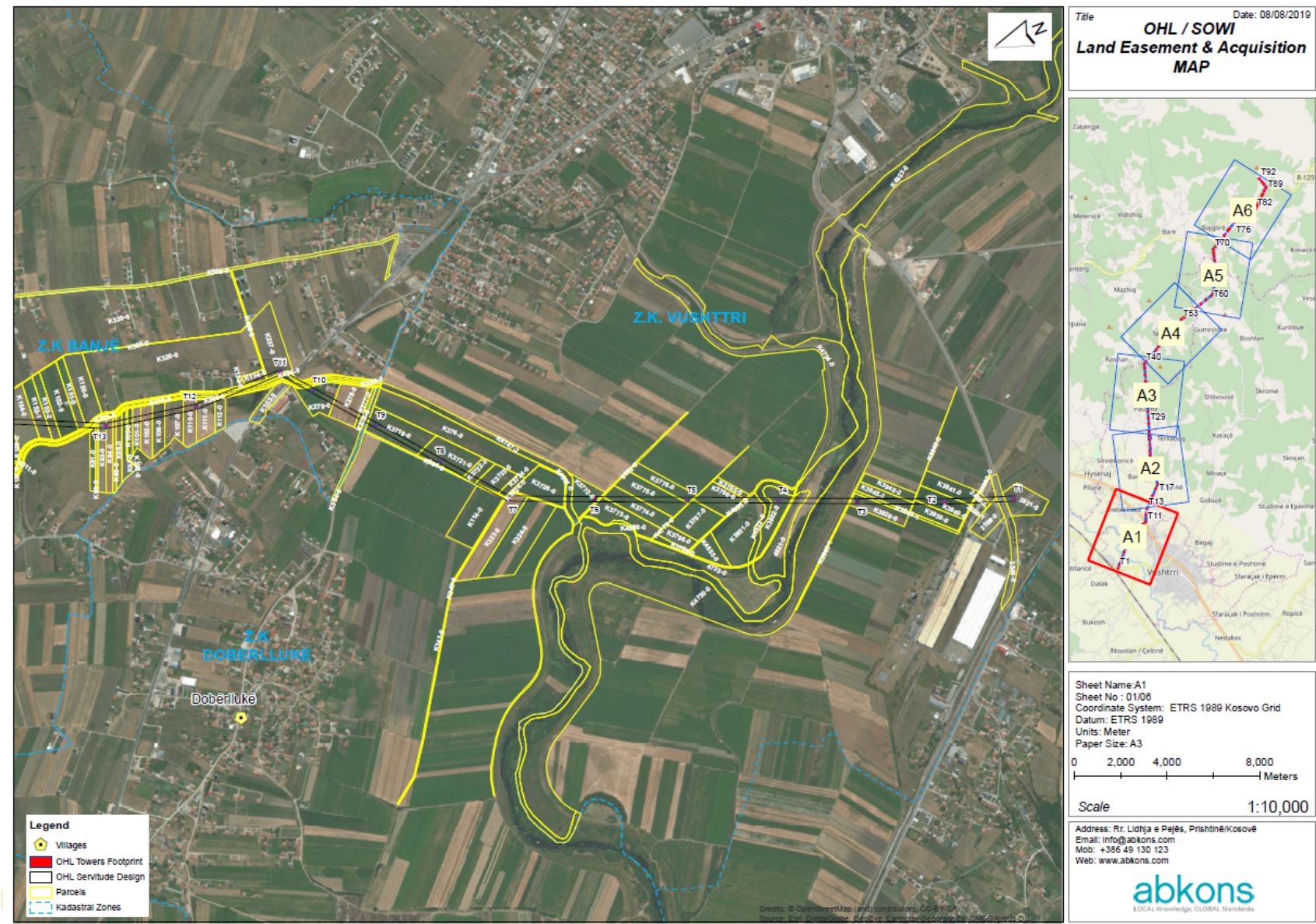
61	Mitrovicë	Tërstëna	Private	100-0	Kullotë	5	4675	898	100	Nr. i kulles51
62	Mitrovicë	Tërstëna	Private	128-0	Kullotë	5, 6	5466	1032	48	Nr. i kulles52
63	Mitrovicë	Tërstëna	Private	129-0	Kullotë	6	5967	272	33	Nr. i kulles52
64	Mitrovicë	Tërstëna	Private	130-0	Arë	8	5526	1011	0	
65	Mitrovicë	Tërstëna	Private	117-0	Kullotë	5, 6	26490	2438	112	Nr. i kulles53
66	Mitrovicë	Tërstëna	Private	52-0	Kullotë	5	6479	484	0	
67	Mitrovicë	Tërstëna	Private	49-0	Pyll	5	133783	4552	112	Nr. i kulles54
68	Mitrovicë	Tërstëna	Private	45-0	Pyll	5	579851	4406	112	Nr. i kulles55
69	Mitrovicë	Tërstëna	Private	48-0	Kullotë	6	6590	149	22	Nr. i kulles56
70	Mitrovicë	Bajgora	Private	2192-0	Livadh	7	1233	94	0	
71	Mitrovicë	Bajgora	Private	2195-0	Livadh	7	14912	33	0	
72	Mitrovicë	Bajgora	Private	2193-0	Livadh	7	35809	1276	100	Nr. i kulles67
73	Mitrovicë	Bajgora	Private	2093-0	Kullotë	5	4909	107	0	
74	Mitrovicë	Bajgora	Private	2096-0	Kullotë	5	42899	2219	100	Nr. i kulles68
75	Mitrovicë	Bajgora	Private	2185-0	Kullotë	5	1426	104	0	
76	Mitrovicë	Bajgora	Private	2187-0	Pyll	4	12280	1700	100	Nr. i kulles69
77	Mitrovicë	Bajgora	Private	2186-0	Kullotë	5	7945	762	0	
78	Mitrovicë	Bajgora	Private	2119-0	Kullotë	5	8606	1693	121	Nr. i kulles70
79	Mitrovicë	Bajgora	Private	2117-0	Pyll	4	20724	3506	2	Nr. i kulles71

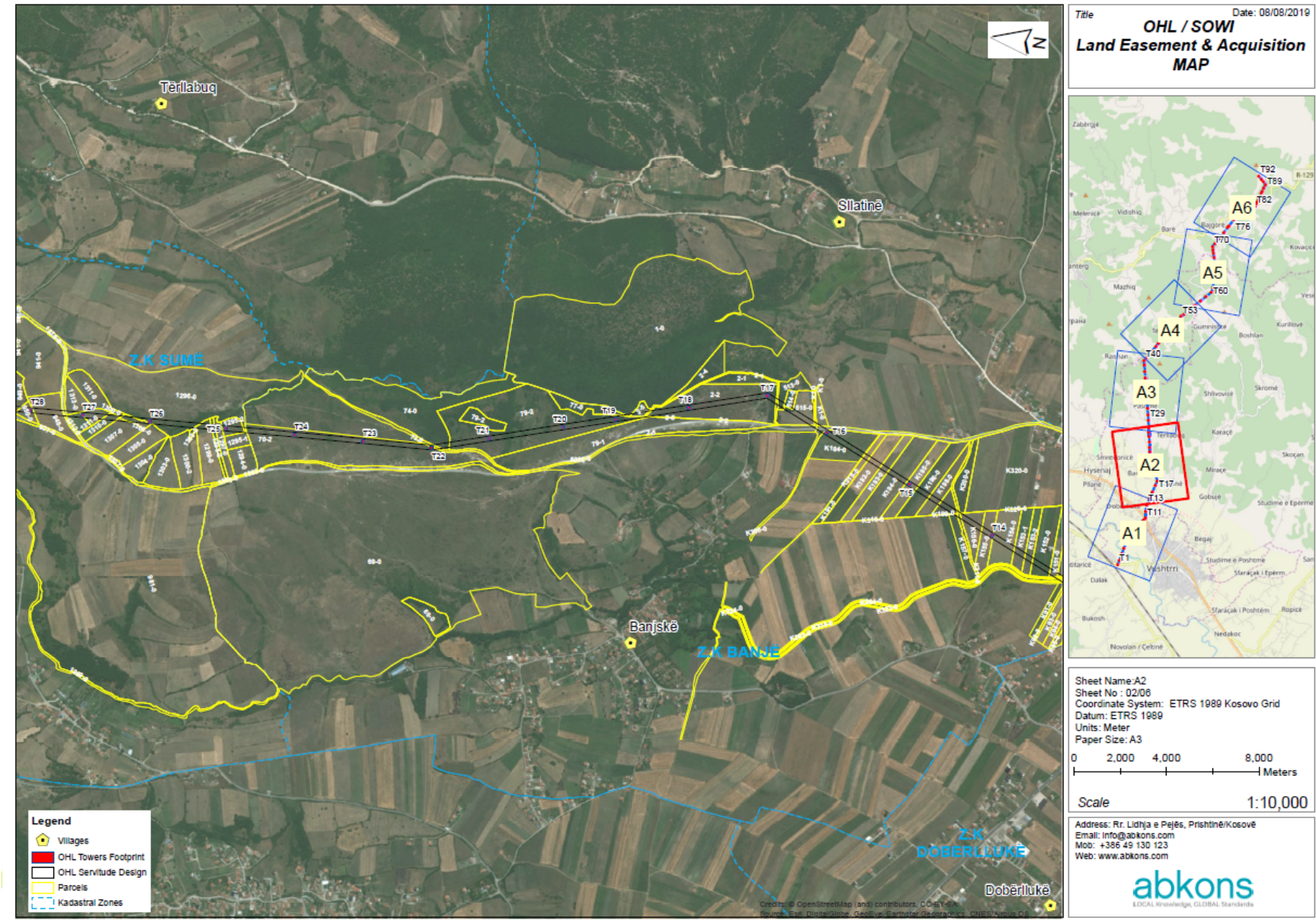
80	Mitrovicë	Bajgora	Private	2114-0	Livadh	7	14972	327	119	Nr. i kulles71
81	Mitrovicë	Bajgora	Private	2116-0	Livadh	7	1108	318	0	
82	Mitrovicë	Bajgora	Private	1736-0	Arë	7	4137	337	0	
83	Mitrovicë	Bajgora	Private	1735-0	Kullotë	4	3298	908	0	
84	Mitrovicë	Bajgora	Private	1734-0	Pyll	4	869	316	0	
85	Mitrovicë	Bajgora	Private	1732-0	Pyll	4	1664	589	0	
86	Mitrovicë	Bajgora	Private	1728-0	Pyll	4	2738	274	10	Nr. i kulles72
87	Mitrovicë	Bajgora	Private	1727-0	Pyll	4	4997	1396	102	Nr. i kulles72
88	Mitrovicë	Bajgora	Private	1724-0	Livadh	6	10913	846	0	
89	Mitrovicë	Bajgora	Private	1754-0	Livadh	6	3433	308	0	
90	Mitrovicë	Bajgora	Private	1757-0	Kullotë	6	13491	711	0	
91	Mitrovicë	Bajgora	Private	1756-0	Pyll	5	1192	27	0	
92	Mitrovicë	Bajgora	Private	1762-0	Kullotë	5	4421	787	0	
93	Mitrovicë	Bajgora	Private	1687-0	Kullotë	5	16488	1770	115	Nr. i kulles73
94	Mitrovicë	Bajgora	Private	1689-0	Livadh	7	5817	188	29	Nr. i kulles73
95	Mitrovicë	Bajgora	Private	1683-0	Arë	7	18630	1436	0	
96	Mitrovicë	Bajgora	Private	1678-1	Arë	8	8656	991	144	Nr. i kulles74
97	Mitrovicë	Bajgora	Private	959-0	Pyll	5	9424	834	0	
98	Mitrovicë	Bajgora	Private	961-0	Kullotë	5	3883	99	0	

99	Mitrovicë	Bajgora	Private	962-0	Livadh	7	24018	1927	112	Nr. i kulles75
100	Mitrovicë	Bajgora	Private	963-0	Livadh	7	17589	970	0	
101	Mitrovicë	Bajgora	Private	943-0	Livadh	7	23782	2026	0	
102	Mitrovicë	Bajgora	Private	932-0	Livadh	6	1096	436	114	Nr. i kulles76
103	Mitrovicë	Bajgora	Private	930-1	Livadh	6	3490	752	7	Nr. i kulles76
104	Mitrovicë	Bajgora	Private	933-0	Arë	7	1879	10	0	
105	Mitrovicë	Bajgora	Private	936-0	Livadh	6	9772	1478	0	
106	Mitrovicë	Bajgora	Private	1066-0	Livadh	7	2286	574	0	
107	Mitrovicë	Bajgora	Private	1067-0	Arë	8	973	70	47	Nr. i kulles77
108	Mitrovicë	Bajgora	Private	1071-1	Arë	8	7425	1508	112	Nr. i kulles77
109	Mitrovicë	Bajgora	Private	1076-0	Arë	8	4253	155	0	
110	Mitrovicë	Bajgora	Private	1073-0	Kullotë	5	6989	896	0	
111	Mitrovicë	Bajgora	Private	1099-0	Livadh	7	16777	1467	0	
112	Mitrovicë	Bajgora	Private	1098-0	Arë	8	3301	281	0	
113	Mitrovicë	Bajgora	Private	1092-0	Pyll	5	12570	110	0	
114	Mitrovicë	Bajgora	Private	1091-0	Livadh	7	81490	2854	100	Nr. i kulles78
									29	Nr. i kulles79
									100	Nr. i kulles80
115	Mitrovicë	Bajgora	Private	1084-0	Arë	7	8094	1288	71	Nr. i kulles79

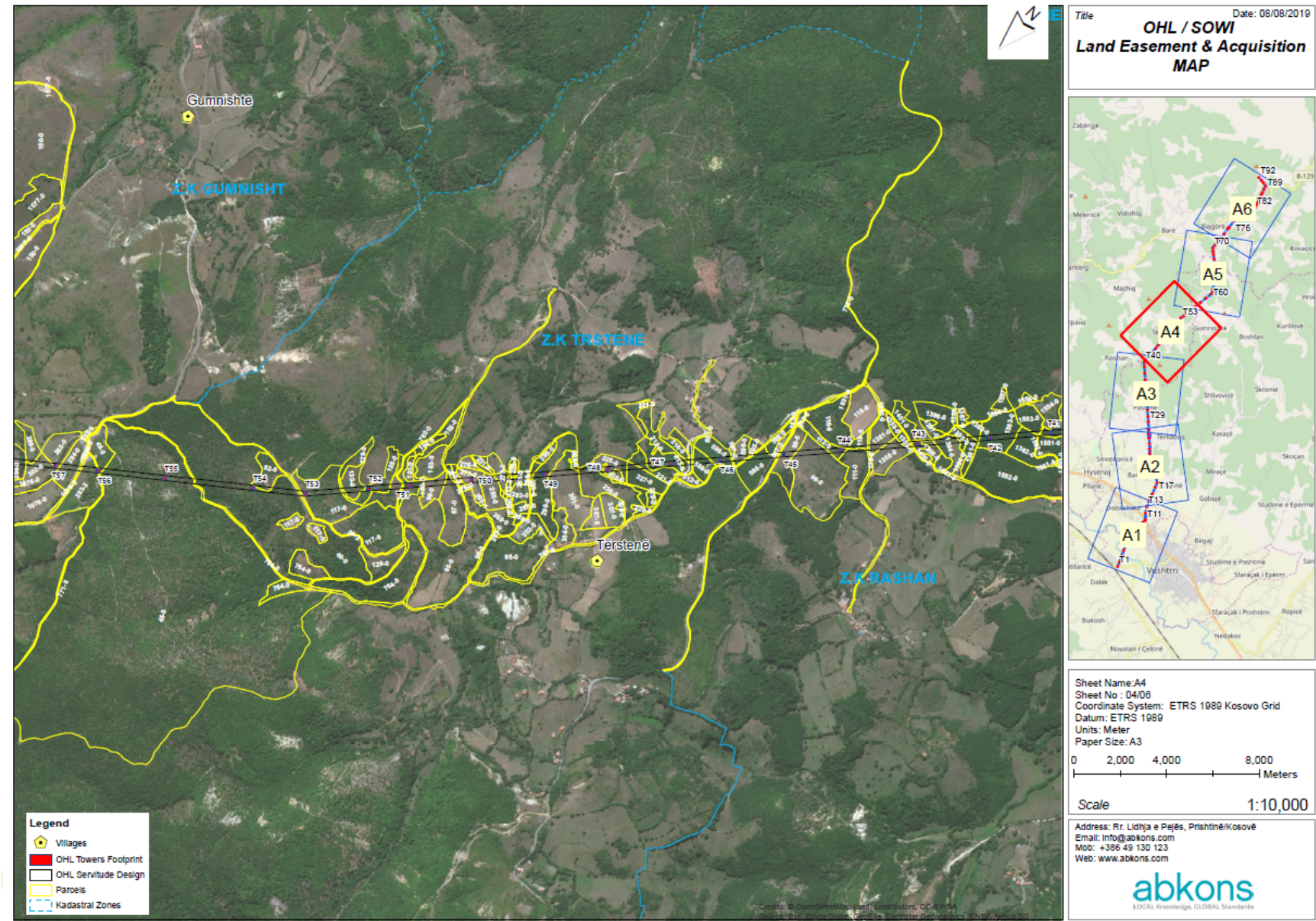
116	Mitrovicë	Bajgora	Private	1200-0	Pyll	5	2937	339	0	
117	Mitrovicë	Bajgora	Private	1201-0	Pyll	5	7511	216	0	
118	Mitrovicë	Bajgora	Private	1203-0	Livadh	7	35618	2116	100	Nr. i kulles81
119	Mitrovicë	Bajgora	Private	1202-0	Pyll	5	3121	353	0	
120	Mitrovicë	Bajgora	Private	1290-0	Livadh	7	38031	1697	100	Nr. i kulles82
121	Mitrovicë	Bajgora	Private	1289-0	Kullotë	5	5493	781	0	
122	Mitrovicë	Bajgora	Private	1288-0	Pyll	5	3076	351	0	
123	Mitrovicë	Bajgora	Private	1207-0	Kullotë	6	5000	935	100	Nr. i kulles83
124	Mitrovicë	Bajgora	Private	1206-1	Pyll	5	16639	1731	100	Nr. i kulles84
125	Mitrovicë	Bajgora	Private	1210-0	Kullotë	5	3833	599	0	
126	Mitrovicë	Bajgora	Private	1211-1	Kullotë	5	1529	1414	0	
127	Mitrovicë	Bajgora	Private	1206-2	Pyll	5	45053	2431	100	Nr. i kulles85
									121	Nr. i kulles86
128	Mitrovicë	Bajgora	Private	276-0	Kullotë	5	5620	123	0	
129	Mitrovicë	Bajgora	Private	270-1	Pyll	5	154281	4679	100	Nr. i kulles87
									100	Nr. i kulles88
130	Mitrovicë	Bajgora	Private	270-2	Pyll	5	42289	821	0	
131	Mitrovicë	Bajgora	Private	286-3	Kullotë	5	161823	5389	100	Nr. i kulles89

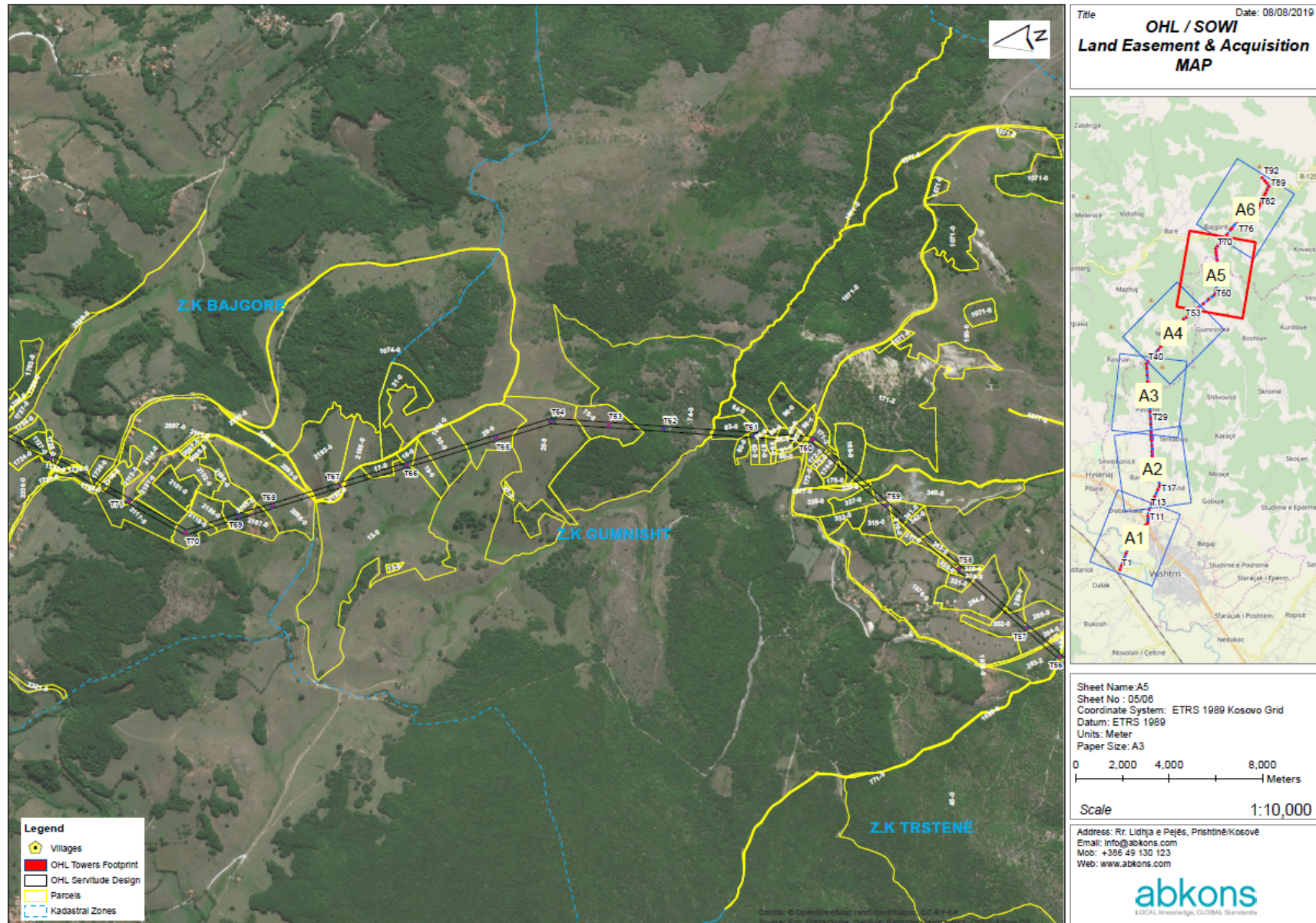
									100	Nr. i kulles90
									100	Nr. i kulles91
132	Mitrovicë	Bajgora	Private	290-1	Kullotë	5	39320	1312	100	Nr. i kulles92
									1400	Sub Station Selac

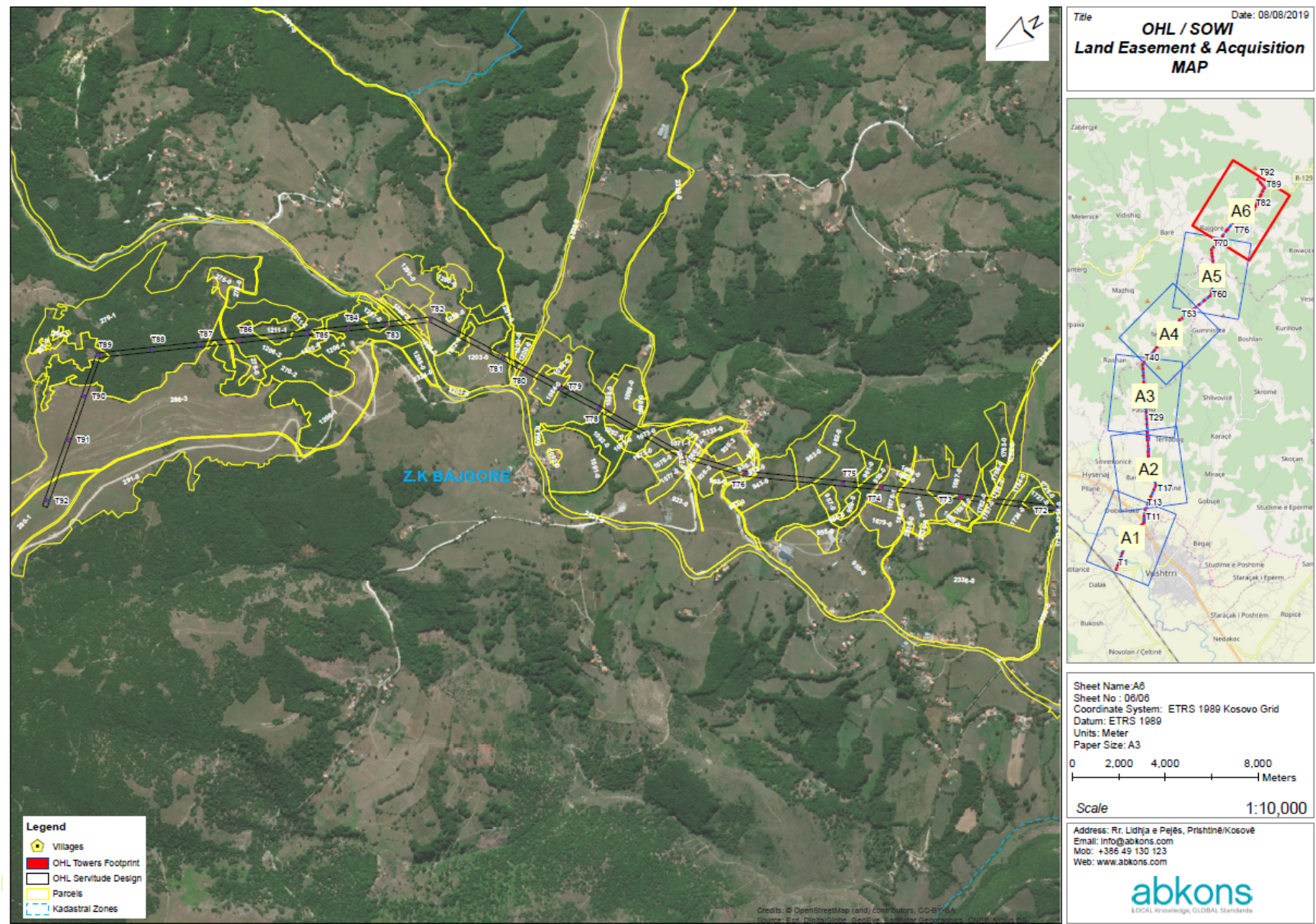

SHTOJCA

Fazat kryesore të shpronësimit -
Ligji Nr. 03/L-139 për
Shpronësimin e Pronës së
Paluajtshme

Ligji Nr. 03/L-139 për Shpronësimin e pronës së Paluajtshme përbën bazën ligjore për blerjen e pavullnetshme të pronave të paluajtshme për çështje të interesit të përgjithshëm. Sipas këtij, procesi i shpronësimit kalon në fazat kryesore vijuese.

Faza e punimeve përgatitore

Në disa raste, kjo zbatohet nga organi shpronësues, para fillimit të aktivitetit të shpronësimit, në pajtim me nenin 5. Kjo fazë, që nuk është e pashmangshme, inicohet sipas vendimit, që botohet në Gazetën Zyrtare të Kosovës dhe në një gazetë tjetër ditore.

Punimet përgatitore, sipas nevojës, bëhen në parcelat për të cilat shpronësimi pritet të fillojë me obligimin që të njoftohen pronarët së paku 20 ditë më parë. Qëllimi i procedurave përgatitore është të përcaktojnë përshtatshmërinë potenciale të parcelave për shpronësim dhe mund të kryhet nga organi shpronësues ose nga ndonjë institucion kompetent. Punimet përgatitore, sipas nevojës, duhen kryer me sa më pak shqetësime që të jetë e mundur për palët e treta, si dhe në rast të dëmeve eventuale, duhen paguar kompensimet.

Fillimi i procedurës së shpronësimit

Procedurat e shpronësimit mund të inicohen në dy forma: a) nga vetë autoriteti i shpronësimit ose b) me kërkesë të një pale të tretë, që dorëzohet tek organi i shpronësimit.

Palët e treta që mund të iniciojnë procedurat e shpronësimit janë: autoritetet publike, ndërmarrjet publike, ndonjë autoritet publiko-privat dhe palët kontraktuese të kontratave të lidhura me infrastrukturën.

Kërkesa për iniciimin e procedurës së shpronësimit duhet të përmbajë këto elemente:

- Emrin dhe adresën e organit shpronësues, si dhe nëse organi shpronësues nuk vepron me iniciativën e tij, emrin dhe adresën e Subjektit Kërkues.
- Emrin dhe adresën e cilitdo Person që është, ose pretendon të jetë, Pronar apo Posedues i një interesi mbi cilëndo parcelë të pronës së paluajtshme, nëse pretendimet e tilla mund të verifikohen nga të dhënat kadastrale dhe regjistra tjerë të pronës së paluajtshme në Kosovë, duke përfshirë të dhënat e Agjencisë Kosovare të Pronës dhe të dhënat më të fundit të tatimit të pronë.
- Lokacioni dhe numri i secilës ngastër të pronës së paluajtshme, si dhe - nëse vetëm një pjesë e parcelës i nënshtrohet shpronësimit dhe vetëm disa të drejta mbi ato parcela - një përshkrim i hollësishëm i pjesës së ngastrës që është subjekt i kërkesës.
- Për secilën parcelë, përshkrimin e të gjitha të drejtave (pa marrë parasysh nëse janë të drejta të ligjshme ose të pretenduara) mbi parcelën për të cilën subjekti kërkues kërkon shpronësimin.
- Përshkrimi i hollësishëm i qëllimit publik për të cilin kërkohet shpronësimi
- Dokumentet tjera relevante që dëshmojnë ligjshmërinë e qëllimit publik dhe nevojën e shpronësimit që kërkohet (ose, nëse këto dokumente janë në dispozicion në formë elektronike, një pasqyrë të qartë të vendit ku ato mund të sigurohen).
- Të dhëna që përcaktojnë nëse - dhe në çfarë mase - shpronësimi i gjësendeve ndihmëse, pjesëve përbërëse dhe frytet e pronës së paluajtshme janë të domosdoshme.
- Informatat e hollësishme, për aq sa mund të verifikohen nga të dhënat e përcaktuara me nën-paragrafin 1.2 të këtij paragrafi, në lidhje me ndonjë kufizim apo kontest të të drejtave pronësore apo të drejtave apo interesave për pronësi ose që dyshohet se janë në posedim të personave të identifikuar sipas nën-paragrafi 1.2 të këtij paragrafi.

Dokumentet vijuese i bashkangjiten kërkesës për shpronësim:

- Kopje e fletës së posedimit dhe shënimeve të tjera të pronës së paluajtshme.

- Plani përkatës kadastral dhe hartat e parcelës/ave përkatëse.
- Nëse kërkesa është për më shumë se një parcelë, hartat që paraqesin të gjitha parcelat dhe zonën përreth tyre.
- Ekstrakti i planit ekzistues hapësinor ose urbanistik që mbulon këto parcela, nëse ka plan të tillë.
- Sipas rastit, çdo projekt-propozim apo plan që i dorëzohet Autoritetit Publik Kompetent për një ndërtesë ose objekt të parashikuar ose propozuar për ndërtim apo zgjerim të pronës.

Kërkesës për të vendosur nëse kërkesa i plotëson kriteret dhe kushtet sipas nenit 4. Pastaj, ky organ nxjerr vendimin për pranueshmërinë e çështjes për shqyrtim.

Brenda një periudhe prej 5 ditësh, pas vendimit për pranimin e rastit, organi shpronësues ia dërgon çështjen organit vlerësues të pronës së paluajtshme, që funksionon në kuadër të zyrës së vlerësimit në Ministri të Financave. (Neni 8, pika 6).

Brenda 10 ditësh pas vendimit për pranim, organi i shpronësimit dërgon dokumentacionin e plotë tek të gjitha palët e përfshira, duke i njoftuar ato për datën e dëgjimit publik, që duhet të mbahet brenda 15 ditësh. (Neni 9).

Vendimi preliminar për shpronësim

Me përmbushjen e kushteve të nenit 9 të ligjit, organi shpronësues nxjerr një vendim paraprak për shpronësim brenda 30 ditëve, ose refuzon kërkesën e shpronësimit. Vendimi preliminar për shpronësim do t'u dorëzohet palëve brenda 5 ditëve të ardhshme. Përveç këtyre, brenda 10 ditësh, i njëjti duhet të shpallet në gazetën zyrtare dhe një gazetë me tirazhin më të madh në vend. (Neni 10).

Vendimi përfundimtar për shpronësimin

Vendimi përfundimtar për shpronësimin ose refuzimin miratohet brenda 12 muajve nga data e hyrjes në fuqi të vendimit paraprak, në pajtim me nenin 10. Kjo periudhë mund të zgjatet, nëse ka ankesë kundër vendimit paraprak dhe afati i kësaj zgjatjeje llogaritet nga data e paraqitjes së ankesës.

Periudha 12-mujore për nxjerrjen e vendimit përfundimtar është periudha ligjore maksimale për miratimin apo refuzimin e vendimit. Përndryshe, miratimi i vendimit përfundimtar është i lidhur ngushtë me pranimin e aktit të vlerësimit të pronave, si dhe procedurën e apelit, e cila udhëhiqet brenda 30 ditësh në gjykatën kompetente.

Vendimi përfundimtar brenda 10 ditëve shpallet në gazetën zyrtare dhe po në të njëjtën periudhë i dorëzohet organit kërkues.

Asnjë ndryshim në pronësi ose qasje në pronë sipas vendimit përfundimtar nuk mund të bëhet për deri në 20 ditë pas kompensimit të pronarit të pronës, sipas Aktit të Vlerësimit të Pronës Banesore, si dhe 10 ditëve kalendarike për prona të tjera.

Vendimi përfundimtar regjistrohet në kadastrë dhe bartja e pronësisë tek kërkuesi bëhet sipas këtij vendimi në përputhje me nenin 12 të këtij ligji. Nëse pronari në fjalë, sipas vendimit të shpronësimit, nuk pranon kompensimin e dhënë, subjekti kërkues është i obliguar t'i bartë fondet në një llogari të mirëbesimit në Bankën Qendrore të Kosovës. Me rastin e zhvendosjes sipas këtij ligji, kompania e projektit është e obliguar të paguajë shpenzimet e qirasë në formë urgjente për 4 muaj, për rastet urgjente të largimit nga pronat banesore.

Fazat e shpronësimit dhe afatet maksimale janë prezantuar tek Figure 16.

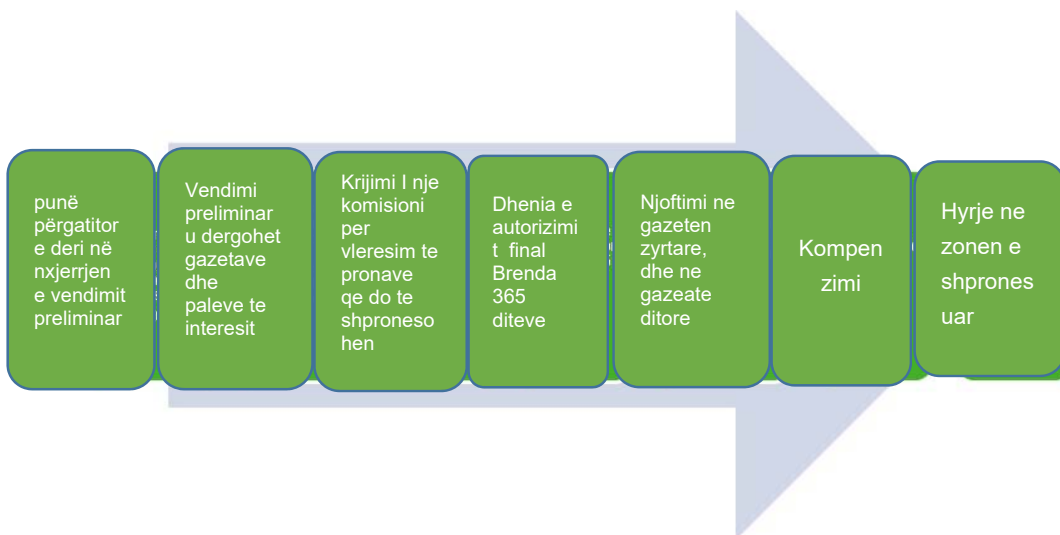

Figure 16 - Fazat e shpronësimit dhe afatet kohore përkatëse

Përcaktimi i vlerës së kompensimit sipas ligjit të shpronësimit

Sipas nenit 15 të ligjit, kompensimi bëhet në bazë të vlerës së tregut të pronave, e cila përkufizohet në pajtim me dispozitat e këtij ligji dhe akteve nënligjore të miratuara sipas tij. Kompensimi përfshin kompensimin e drejtpërdrejtë të dëmit që mund të provohet, gjë që i atribuohet personit të shpronësuar si pasojë e shpronësimit, plus vlera e pronës së paluajtshme të shpronësuar, duke përfshirë - sipas rastit - pjesët përcjellëse dhe frytet e tyre.

Organi shpronësues paguan ose kërkon nga aplikuesi ose përfituesi i pritur, nëse ka të tillë, që të paguajë shumën e kompensimit të përcaktuar me vendimin përfundimtar.

Kompensimi i kërkuar në vendimin përfundimtar do të jetë shuma e përcaktuar me aktin përkatës të vlerësimit, plus interesi mbi shumën e akumuluar, duke filluar nga data e vendimit përfundimtar e deri në datën e pagesës. Ky interes akumulohet me normë prej shtatë për qind (7%) të interesit vjetor, si dhe kapitalizohet në baza vjetore.

Nëse personi refuzon të pranojë këtë kompensim, fondet depozitohen në një llogari besimi në BQK në emër të personit në fjalë.

Shuma e kompensimit për shpronësimin e përcaktuar me vendimin përfundimtar paguhet plotësisht brenda dy (2) vitesh nga data e hyrjes në fuqi të vendimit. Nëse kompensimi nuk paguhet brenda kësaj kohe, personi që është dashur të pranojë kompensimin mund të parashtrojë ankesë në gjykatën kompetente për të kërkuar nxjerrjen e një urdhri për revokimin apo anulimin e këtij vendimi.

Data Zero

Përkundër dispozitave të sipërme, thuhet shprehimisht në ligj që kur përcaktohet shuma e kompensimit që duhet paguar, pikat vijuese nuk duhen marrë parasysh: Kostoja ose vlera e çfarëdo përmirësimi në pronë, ndërtime të ndërtuara apo ngjitur me pronën, ose trungjet apo bimët e mbjella në pronë pas datës në të cilën kushtet e shpalljes të parapara me paragrafin 8 të nenit 8 të këtij ligji, të jenë përmbushur; si dhe çfarëdo ndryshimi të vlerës së pronës së paluajtshme që ka ndodhur pas cilësdo prej këtyre dy ngjarjeve:

- Data e marrjes së vendimit për autorizimin e kryerjes së punimeve përgatitore në pronë;
- Data e parashtimit fillestar të shpronësimit, kërkesë sipas të cilës kërkohet shpronësimi i pronës në fjalë. (Këto data njihen gjithashtu si DATA ZERO).

APPENDIX B

**Ligji nr. 04/-L-013 - Dispozitat
kryesore**

Nenet vijuese janë me rëndësi të veçantë për projektin:

Neni 7 - Dispozitat e përgjithshme mbi përmbajtjen e kadastrit

Kadastrit përbëhet nga regjistri i njësive kadastrale, hartave kadastrale dhe i dosjeve të dokumenteve kadastrale. Këto duhet të janë në formën analoge dhe digjitale. Njësi themelore të kadastrit janë parcelat kadastrale, ndërtesat, pjesët e ndërtesës dhe përçojat

- Njësia kadastrale është përshkrimi grafik dhe tekstual i parcelës, ndërtesës, pjesës së ndërtesës dhe përçojës. Çdo njësi kadastrale do të ketë një numër identifikues unik.
- Të dhënat grafike janë vizatime gjeometrike të parcelave kadastrale dhe ndërtesave, të cilat përmbajnë numrin e parcelave kadastrale dhe të ndërtesave si dhe përshkrimin gjeometrik të objekteve të caktuara sipërfaqësore dhe të identifikuar me një numër unik.
- Komuna është e ndarë në Zona Kadastrale. AKK-ja vendosë të ndryshojë ndarjen në zona kadastrale pas konsultimit me komunën dhe në përputhje me rregullat e parapara me akt nënligjor të nxjerrë nga AKK-ja.
- Me ndryshimin e kufirit në mes dy komunave ndryshohet edhe kufiri i zonave kadastrale. Njësia kadastrale i takon një zone të caktuar kadastrale.
- Parcelat kadastrale, ndërtesat, pjesët e një ndërtese dhe përçojat formojnë secila nga një pjesë të regjistrit të kadastrit.
- Ndarja e parcelave kadastrale përbëhet nga të dhënat më të reja mbi parcelat dhe nga një tërësi formularësh. Tërësia e formularëve përmban matjet dhe formularët tjerë, mbi bazën e të cilëve janë bërë shënimet individuale, hartat dhe regjistrimi i të dhënave të regjistruara para të dhënave më të reja.
- Të gjitha pjesët e regjistrit kadastral do të mbahen së bashku në regjistrin për të drejtat në pronën e paluajtshme.

Neni 8 - Ndarja e parcelave

Kadastrit do të përmbajë këto të dhëna mbi parcelat:

- numrin e parcelës;
- Sipërfaqen e parcelës;
- referimin ndaj ndërtesave në parcelë;
- numri i parcelës apo parcelave prej të cilave rrjedh parcela e re;
- indeks hartën e të gjitha parcelave;
- numri i parcelës për nën-ndarjet prej parcelës kadastrale fillestare

Me akt nënligjor përcaktohen formati dhe përmbajtja e të dhënave, të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

Neni 9 - Ndarja e ndërtesave

Kadastrit do të përfshijë të dhënat vijuese mbi ndërtesat:

- numrin e ndërtesës;
- vendi, sipërfaqja dhe forma;
- shfrytëzimi aktual;
- referimi ndaj parcelës kadastrale nën ndërtesë, dhe nëse ndërtesa është e ndarë në disa pjesë, gjithashtu referim ndaj pjesëve të ndërtesës;

- plani i kateve;
- planin e pjesëve të ndërtesës dhe hapësirave të përbashkëta, si dhe të dhënat mbi sipërfaqen e secilës pjesë të ndërtesës dhe hapësirave të përbashkëta;
- pozita dhe forma e ndërtesës janë përshkruar me planin tokësor, identifikuar me koordinata dhe të dhënat përshkruese (numri i kateve, pozita në, mbi ose nën tokë dhe të ngjashme).

Me akt nënligjor përcaktohen formati dhe përmbajtja e të dhënave, të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

Neni 10 - Ndarja e pjesëve të ndërtesave

Kadastri përfshinë të dhënat vijuese mbi pjesët e ndërtesave:

- numrin e pjesës së ndërtesës;
- lokacioni në ndërtesë, sipërfaqja dhe numri i dhomave;
- shfrytëzimi faktik;
- referim në ndërtesë në të cilën gjendet pjesa e ndërtesës;
- përdorimi i përbashkët i hapësirave të përbashkëta të ndërtesës, nëse aplikohet;
- numri i nën-ndarjeve nga banesa fillestare;
- plani i kateve

Me akt nënligjor përcaktohen formati dhe përmbajtja e të dhënave të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni

Neni 11 - Ndarja e përçojave

Ndarja e përçojave ndahet si në vijim:

- linjat telefonike të sistemeve të telekomunikacionit për qëllime publike dhe linjat publike të tensionit të ultë për sinjalizim, kontrollim, komunikim të të dhënave apo qëllime të ngjashme;
- linjat e tensionit të lartë të energjisë elektrike;
- gypat e ujësjellësit, ujitjes dhe kanalizimit të cilat: janë pjesë e sistemit publik të ujësjellësit dhe kanalizimit; furnizojnë një bashkësi me ujë apo kanalizojnë ujërat e zeza apo papastërtitë tjera nga uji; sjellin dobi për aktivitetet ekonomike apo për instalimin e komunikacionit me rëndësi për tërë vendin apo një pjesë të caktuar.
- përçojat nëpërmjet të cilave kalon ngrohja, nafta, gazi apo ndonjë material apo prodhim tjetër prej pikës prodhuese, depos apo pikës së grumbullimit dhe të cilat: plotësojnë nevojat publike; kontribuojnë në aktivitete ekonomike apo instalimeve për komunikim me rëndësi për tërë vendin apo një lokalitet të caktuar.
- llojin e përçojës;
- karakteristikat themelore teknike;
- pozitën (skicën e vendit, listën e parcelave të caktuara);
- emri dhe adresën e pronarit.

Përçojat përshijnë pajisjet e domosdoshme për qëllimet e tyre, si transformatorët, stacionet e pompimit dhe pjesët e tjera.

Përçojat përmbajnë të dhëna për:

- Nëse përçoja është vendosur në më shumë se një zonë kadastrale, do të ekzistojë lidhja në të gjitha regjistrimeve në fjalë

- Të gjitha subjektet që përmbajnë të dhënat për përçojat e lartcekura, janë të obliguara që t'i ofrojnë të dhënat e tilla Agjencisë për regjistrim.

Me akt nënligjor përcaktohet formati dhe përmbajtja e të dhënave të përcaktuar në paragrafin 1 të këtij neni.

Neni 12 - Matjet Kadastrale për regjistrim në kadastër

Për ta futur njësinë e re kadastrale në kadastër apo për t'i ndryshuar të dhënat për një njësi ekzistuese kadastrale, është e nevojshme të bëhen matjet kadastrale. Matjet kadastrale bëhen sipas dispozitave të këtij ligji dhe akteve nënligjore në zbatim të këtij ligji. Kur parashtrohet kërkesa për matje kadastrale në ZKK-ë, kërkesa përfshinë gjithashtu edhe kërkesën për regjistrimin e ndryshimit në kadastër.

Matjet kadastrale duhet t'i ofrojë të gjitha informatat e nevojshme për të qenë në gjendje me e krijuar njësinë e re kadastrale apo me i azhurnuar të dhënat për njësinë kadastrale ekzistuese.

Matjet kadastrale duhet të qartësojnë se kushtet për ndryshimet në kadastër janë plotësuar, ashtu siç janë paraparë me këtë ligj.

Nëse matja kadastrale bëhet për të krijuar parcelat e reja, matja do të përshkruaj kufijtë e ri ashtu si janë shënuar me shenja të përkohshme të kufijve nga gjeodeti dhe raportin në mes të parcelave ekzistuese dhe parcelave të reja.

Me akt nënligjor përcaktohen në mënyrë të plotë matjet kadastrale.

Neni 13 - Dispozitat e përgjithshme mbi regjistrimin në kadastër

Kërkesa për regjistrimin e ndryshimeve në Kadastër do të bëhet me shkrim në ZKK-ë ku ndodhet njësia kadastrale nga personi që ka interes juridik apo me autorizim të veçantë. ZKK-ja do të konfirmojë kohën dhe datën e pranimit të kërkesës për regjistrim.

Parashtruesi i kërkesës që kërkon regjistrimin e ndryshimit do t'ia bashkëngjësë kërkesës edhe matjet kadastrale, të paraparë me nenin 12 të këtij ligji dhe dokumentacionin tjetër për ta mbështetur kërkesën, sipas dispozitave të ligjit të aplikueshëm.

Kërkesa për regjistrimin e ndryshimit duhet të parashtrohet brenda afatit prej gjashtëdhjetë (60) ditëve, nga dita e përfundimit të matjes kadastrale.

ZKK-ja do ta shqyrtojë dokumentacionin e parashtruar, dhe nëse ky dokumentacion i parashtruar nuk është i mjaftueshëm sipas këtij ligjit, ZKK-ja do të caktojë një afat brenda të cilit parashtruesi i kërkesës duhet t'a parashtrtojë dokumentacionin e plotë. Nëse kushtet për futjen e shënimit nuk janë plotësuar, ZKK-ja do të refuzojë kërkesën për futjen e shënimit.

ZKK-ja do ta regjistrojë njësinë e re kadastrale, ose ndryshimet e të dhënave lidhur me parcelën ekzistuese, brenda afatit prej tre (3) ditësh, pas paraqitjes së kërkesës për regjistrim dhe do t'a informojë parashtruesin e kërkesës për vendimin e saj. Regjistrimi hyn në fuqi me evidentimin e vendimit të ZKK-së në regjistër.

Neni 14 - Regjistrimi i parcelës

Krijimi i parcelave të reja kryhet përmes nënndarjes ose bashkimit.

Në rajonet me plane rregulluese urbane, formimi i parcelave nuk mund të bëhet ndryshe nga plani. Devijimet e vogla janë të lejueshme, por vetëm nëse qëllimi i planit nuk dëmtohet. Rregullat për këtë përcaktohen me akt nënligjor.

Për ndarjen e parcelës nën hipotekë, paraprakisht duhet të sigurohet pëlqimi i hipotekuesit (huadhënësit), para se të bëhet regjistrimi i ndarjes. Gjithashtu lidhur me ndarjen e parcelës duhet të konsultohen edhe të gjitha palët që kanë ndonjë interes nga parcela.

Bashkimi mund të regjistrohet vetëm:

- nëse parcelat në fjalë janë të lira nga hipotekat dhe ngarkesat tjera, ose
- nëse kreditori apo tjerë posedues të të drejtave pronësore kanë dhënë pëlqimin e tyre për një rend të ri të prioritetëve në parcelën e re të bashkuar.

Me rastin e regjistrimit në kadastrë të parcelave të reja të formuara, të gjitha ndërtesat mbi parcelat përkatëse gjithashtu duhet të regjistrohen.

Kur kërkesa për regjistrimin e parcelës së re nuk parashtrohet brenda afatit prej gjashtëdhjetë (60) ditësh nga dita e përfundimit të matjes kadastrale, apo nëse kërkesa është refuzuar apo hedhur poshtë, apo nëse procedimi është ndërprerë, pronari i parcelës do t'i largojë shenjat e kufijve, ose një gjë e tillë mund të kryhet me shpenzime të tija nga ZKK-ja.

Neni 15 - Regjistrimi i ndërtesave dhe pjesëve të ndërtesës

Kërkesa për krijimin e njësisë kadastrale për ndërtesën në kadastrë parashtrohet nga pronari i tokës, kur fillon ndërtimi i ndërtesës apo pjesës së ndërtesës. Personi i cili ka të drejtë të marrë të drejtën e pronësisë mbi ndërtesën apo pjesën e ndërtesës, mundet gjithashtu të parashtrojë kërkesën.

Nëse është bërë kërkesë për krijimin e njësisë kadastrale për ndërtesë e cila përmban disa pjesë të ndërtesës, kërkesa duhet të përfshijë krijimin e njësisë kadastrale për pjesët e ndërtesës dhe hapësirat e përbashkëta.

Nëse kërkesa është bërë për regjistrimin e pjesës së ndërtesës dhe ndërtesa nuk është e regjistruar, ZKK-ja duhet që sipas detyrës zyrtare të bëjë regjistrimin e ndërtesës. Të dhënat për ndërtesën, ZKK-ja, kompania gjeodete ose gjeodeti i licencuar duhet t'i sigurojë nga organi kompetent për planifikim urban dhe për urbanizëm.

Ndërtesa mund të ndahet, duke krijuar pjesë të reja të ndërtesës.

Pjesa e ndërtesës mund të ndahet, duke krijuar pjesë të reja të ndërtesës (nënndarje). Dy ose më shumë pjesë të një ndërtese që kanë të njëjtin pronar mund të bashkohen, duke krijuar një pjesë të vetme të ndërtesës.

Një ose më shumë hapësira të përbashkëta mund të ndahen nga një pjesë e ndërtesës dhe t'i bashkohen pjesës tjetër të ndërtesës.

Nëse parashikohet me ligj të veçantë, nënndarja dhe bashkimi i një ndërtese apo një pjese të ndërtesës mund të bëhet vetëm në bazë të lejes së dhënë nga organi kompetent.

Nëse një ndërtesë apo një pjesë e ndërtesës është shkatërruar apo hequr, ndërtesa do të shlyhet nga kadastri. Shlyerja do të bëhet zyrtarisht ose me kërkesë të pronarit. Për fshirjen zyrtare do të njoftohet personi i cili e ka të drejtën pronësore për ndërtesë apo pjesë të ndërtesës të regjistruar në RDPP.

Neni 16 - Regjistrimi i përçojës

Kërkesa për krijimin e njësisë kadastrale për përçojë duhet të përcillet me përshkrimin që përmban të dhënat e kërkuara në nenin 11 të këtij ligji.

Nëse pronari i përçojave ndërron lokacionin apo shfrytëzimin e përçojës, ai është i obliguar t'i dërgojë ZKK-së një përshkrim të rinovuar që përmban të dhënat e kërkuara në nenin 11 të këtij ligji, për të bërë ndryshimet e nevojshme në kadastrë.

Të gjithë personat që planifikojnë të kryejnë punë që do të mund të ndërhyjnë në përçoja të regjistruara, janë të detyruar që së pari të kontaktojnë ZKK-në, për t'u siguruar që këto rreziqe nuk ekzistojnë. Nëse ekziston rreziku që përçoja të dëmtohet apo të shkatërrohet, personi në fjalë duhet të kontaktojë pronarin e regjistruar të përçojës.

Për realizimin e të drejtave nga Ligji për Kadastrin, parashihet vendim-marrje me dy nivele në aspektin administrativ.

Vendimi i parë merret nga autoriteti i nivelit komunal në rajonin ku është regjistruar prona e paluajtshme, ndërsa niveli i dytë është Agjencia Kadastrale e Kosovës si nivel qendror administrativ.

SHTOJCA

Aspektet, qasjet dhe trajtimet e vlerësimit të pronës

VLERËSIMI I TOKËS

Aspektet, qasjet dhe trajtimet e vlerësimit të pronës diskutohen në pikat vijuese:

Hapat e vlerësimit të tokës

Hapat e procesit të vlerësimit janë si vijon:

- **Mbledhja e të dhënave kadastrale:** Të dhënat kadastrale kërkohen për të identifikuar pronësinë e tokës, për të definuar destinimin e tokës si dhe servitudet, si dhe për shitje e qëllime të tjera të nevojshme. Të dhënat kadastrale burojnë nga Agjencia Kadastrale e Kosovës, si dhe përdoren për të ndihmuar me kalkulimin e kompensimit për parcelat e prekura.
- **Vlerësimi i inventarit:** Informatat mbi të mbjellat bujqësore, dheun dhe kushtet klimatike janë marrë nga komunat përkatëse. Për më tepër, gjatë hulumtimit të terrenit, ekspertët kanë grumbulluar edhe informata mbi të mbjellat kryesore për qëllimet e kalkulimit të profitit neto dhe gjendjes së tokës si topografi, klasë dheu dhe pjellori, kategori e dheut e kështu me radhë.
- **Kalkulimi i vlerës neto të kulturave:** Kalkulimi i neto-profitit nga të mbjellat kërkon informata lidhur me koston e prodhimit, çmimet mesatare të shitjes, si dhe rendimentin. Informatat e përdorura bazohen tek:
  - Statistikat ekonomike bujqësore të publikuara nga Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural e Kosovës, si dhe nga komunat përkatëse.
  - Rendimenti optimal ose skenari më i mirë (plus 20%) e të lashtave të raportuara në informatat e siguruara nga komunat përkatëse dhe katalogu si mesatare dhe në varësi të cilësisë së dheut.
  - Rendimenti i mundshëm i një kulture në një tokë të caktuar dhe lokacion definohet nga raporti ndërmjet kapacitetit prodhues biologjik të kulturës dhe kushteve optimale të dheut dhe klimës.
  - Rendimenti maksimal i siguruar në tre prej dhjetë vitesh konsiderohen si vlerë potenciale e prodhimit e tokës së punueshme në një vend të caktuar, gjë që pjesërisht përmbush definicionin e prodhimtarisë potenciale (në mungesë të të dhënave eksperimentale për vendndodhjen specifike).
  - Konsultimet me Universitetin e Prishtinës për rendimentin potencial të kulturave bazuar në vërtetimet e tyre eksperimentale afatgjata në kushte të ngjashme.
- **Hulumtimi i terrenit:** Hulumtimi i terrenit është aktivitet shumë i rëndësishëm për marrjen e informacionit mbi treguesit që lidhen me bimësinë, strukturën e kulturave, speciet e përdorura në teknologjinë bujqësore dhe kategorinë e kulturave gjithëvjetoje, tiparet e dheut si teksturë, prania e gurëve, thellësi e dheut, erozion i dheut, pjerrtësi, drenazhi dhe ujitja, niveli i intensifikimit, infrastruktura bujqësore (ujitja, mekanizimi, etj.).

Informatat e sipërme përdoren për kalkulimin e tokës, pyjeve dhe kullotave siç kërkohet nga Udhëzimi Administrativ i MF-së - nr. 02/2015 "*për miratimin e metodave dhe kriterëve të vlerësimit teknik për kalkulimin e shumës së kompensimit për pronën e paluajtshme të shpronësuar, si dhe dëmet lidhur me shpronësimin*". Këto informata kontribuojnë në zhvillimin e planit të rivendosjes së jetesës.

Aspektet e trajtuara në procesin e vlerësimit të tokës

- **Toka private e nevojshme për qëllimet e projektit:** Kur pronari dhe shfrytëzuesi janë i njëjti individ, pronari merr kompensimin. Kur dikush mbjell tokën e përdorur nga një person tjetër, kompensimi përcaktohet si më poshtë:
  - Toka e marrë përgjithmonë:
    - Kompensimi i tokës për pronarin e tokës.
    - Kompensimi për të lashtat, kullosat ose pyjet për shfrytëzuesit e tokës.

- Toka e marrë me qira:
  - Tarifa e qirasë së tokës për pronarin.
  - Kompensimi për të lashtat, kullosat ose pyjet për shfrytëzuesit e tokës.
  - Kompensimi për kufizimet ndaj pronarit të tokës.

Kompensimi për çdo strukturë dhe zhvillime në tokë (ujitje, drenazhim) duhet t'i paguhet pronarit të dëshmuar të strukturave dhe zhvillimeve të tilla.

- **Toka komunale dhe të tjera publike të kërkuara për qëllime të projektit:** Në rastet kur tokat komunale dhe tjera publike përdoren nga një bujk privat, kompensimi përcaktohet si më poshtë:
  - Toka e marrë përgjithmonë: Në këtë rast, shfrytëzuesi kompensohet për të lashtat, kullosat ose pyjet. Strukturat apo zhvillimet në pronësi të shfrytëzuesit të tokës që janë vendosur në tokë komunale apo tjetër publike, në tokë që është në pronësi të shfrytëzuesit nëse mund ta dëshmojë pronësinë.
  - Kur toka është me qira: Në këtë rast, shfrytëzuesi kompensohet për të lashtat, kullosat ose pyjet.
- **Kategorizimi i tokës:** Kategorizimi i tokës e merr parasysh vlerësimin e duhur të cilësisë së dheut apo kapacitetit agronomik kërkon gërmimin e profileve të dheut, analizën e mostrave të dheut për parametrat fizikë dhe kimikë, por edhe vërtetimin e pranisë së përmirësimeve të kapaciteteve të dheut me korrigjimin e parametrave të tillë, instalimin e gypave të drenazhimit sipas nevojës, sistemeve të ujitjes, topografisë, etj. Referenca zyrtare e përdorur është SAL ose kapaciteti i dheut sipas dokumentacionit zyrtar të marrë nga ZKK-të.

Metodologjia për përcaktimin e SAL-së përshkruhet me Udhëzimin Administrativ nr. 02/2012 “Për klasifikimin e përshtatshmërisë së tokës bujqësore (SAL)”. Ky udhëzim paraqet një tregues të rëndësishëm të pjellorisë dhe prodhimit të dheut. Tabela 12 Jep klasifikimin e tokës bujqësore.

Tabela 12: Klasifikimi i tokave bujqësore

Klasat SAL	SAL pikë	Përshtatshmëria e tokës bujqësore	Grupet e tokës bujqësore
1	85 – 100	Shumë mirë	Mbahet posaçërisht për prodhimin bujqësor
2	76 – 85	Mirë	
3	66 – 75	Mbi mesatare	
4	56 – 65	Mesatare	
5	46 – 55	Nën mesatare	Vendimi për mbrojtjen e bujqësisë duhet marrë në bazë të vlerës
6	36 – 45	Dobët	Toka e dobët: kryesisht pyll dhe livadhe; nuk është e arsyeshme të ruhet për bujqësi
7	1 – 35	Tejet e dobët	
8	0	E papërshtatshme	Pllugu i mekanizuar i bujqësisë nuk është i mundur

Bazuar në përshtatshmërinë e tokës, ka dy grupe kategorish, të ndara në klasa:

- Klasat 1-5 ku s'ka ose ka shumë pak kufizime që kufizojnë përdorimin
- Klasat 6 ose 7 që kanë kufizime shumë të rënda që e bëjnë tokën përgjithësisht të papërdorshme

Kategorizimi agro-ekologjik dhe gjeografik i tokës: SAL lidhet ngushtë me faktorët klimatikë dhe fiziko-gjeografikë. Metodologjia e përshkruar në Udhëzimin Administrativ nr. 02/2012 referuar më lart, lartësia dhe të reshurat atmosferike vjetore përfshihen në llogaritjen e SAL-së.

Natyra e përvetësimit të tokës

Procesi i vlerësimit të tokës përcakton nëse toka është marrë në formë të përhershme, në formë të një të drejte ose si tokë e braktisur.¹⁵

- Toka e marrë përgjithmonë: SOWI ka blerë tokën nga pronarët e mëparshëm në pronësi të plotë dhe të vazhdueshme. Kjo i ka dhënë SOWI-t të drejtën e plotë për ndërtimin dhe operimin e stabilimenteve të pritura. Marrja e përhershme e tokës është bërë me parimin e vullnetshëm të shitësit dhe blerësit me vullnet të lirë.

Kompensimi për tokën e marrë përherë përfshin katër elementet vijuese, sipas rastit:

- Kompensimi për vetë tokën.
  - Kompensimi për çdo kulturë aktuale vjetore ose shumëvjeçare.
  - Kompensimi në vlerën e zëvendësimit për çdo strukturë apo zhvillim në tokë për të cilin pronari apo shfrytëzuesi i tokës mund ta dëshmojë pronësinë.
  - Kualifikimi për pjesëmarrje në programet e rivendosjes së jetesës.
- Të drejtat: Parimet kryesore të vlerësimit për tokën e marrë si e drejtë përdorimi janë si vijon:
    - SOWI nuk do të zotërojë tokën që mbulohet me ato të drejta, por merr përsipër të drejtat e përdorimit me marrëveshje me pronarët fillestarë.
    - Pronësia e tokës nën të drejtë mbetet tek pronari, që ka shfrytëzim të kufizuar të asaj të drejte. SOWI ka autoritetin ligjor të kufizojë aktivitetet që mund të kryhen me të drejta, për të ofruar sigurinë e pronarëve të pronave dhe komunitetit.

Përdorimet e lejuara dhe të ndaluara të tokës nën të drejtën e caktuar janë si vijon:

- Mirëmbajtja e sipërfaqes nën të drejtë është përgjegjësi e pronarit të tokës ose shfrytëzuesit (varësisht nga kushtet e përdorimit).
- Të drejtat mbi tokën duhen mirëmbajtur sipas kufizimeve të sigurisë të specifikuara në kontratat me pronarët ose DCM-në për shpronësim.
- SOWI mban të drejtën e kryerjes së funksioneve plotësuese të menaxhimit të tokës nën të drejtë, kur bimësia e papërshtatshme, kushtet e nivelit sipërfaqësor të tokës, apo aktivitetet tjera komprometojnë funksionimin e sigurt dhe të besueshëm të linjave të transmisionit.
- Rugët dhe shtigjet e qasjes mund të ndërtohen enkas për ndërtimin dhe mirëmbajtjen e linjave të transmisionit. SOWI Kosovë mban të drejtën e përdorimit të këtyre shtigjeve për ndërtim dhe mirëmbajtje.

Të drejtat e mbajtura mund të sjellin ndikim rezidual negativ mbi vlerën e tokës. Në rastin e linjës ajrore, pritet që ky efekt negativ të shkojë nga -10% deri në -30% të vlerës së pasurisë për shkak të pranisë së linjës së transmisionit elektrik të tensionit të lartë, si dhe shputës përkatëse të pilonit (shtyllës). Humbja aktuale varet nga faktorët e përdorimit të tokës, lokacionit të linjës energjetike, si dhe madhësisë së saj.

- Toka djerrë: Parimet e vlerësimit të tokës për tokën e lënë janë:

---

¹⁵ Seksionet e ndara të tokës mund të jenë shumë të vogla për ta bërë kultivimin me vlerë ekonomikisht.

- Kur pjesë të ndara të tokës mund të jenë tejet të vogla për ta bërë kultivimin të ketë vlerë ekonomike. Ky lloj toke quhet "tokë e lënë" dhe disa kriterë që zakonisht përdoren janë:
  - Madhësia, dimensionet, si dhe forma e pjesës së lënë të parcelës.
  - Kufizimet e mundshme të qasjes.
  - Madhësia dhe natyra e pajisjeve mekanike që përdoren për kultivim në këtë ngastër dhe kufizimet e përdorimit të atyre pajisjeve.
  - Kufizimet e mundshme për ujitje ose kullim.
- Parimet e njëjta të vlerësimit zbatohen për tokën e lënë si për pjesën kryesore të tokës së prekur. Për shembull:
  - Vlerësimi i tokës së lënë do të jetë i njëjtë si toka kryesore e marrë, nëse pjesa e tokës lihet anash përgjithmonë.
  - Vlerësimi i tokës përkohësisht të lënë do të jetë i njëjtë si toka përkohësisht e zënë nëse pjesa e tokës lihet anash përkohësisht.

Kalkulimi i vlerës së tokës sipas destinimit

■ Toka bujqësore

- **Vlera e tokës bujqësore:** Vlera e tokës bujqësore mund të përlogaritet duke llogaritur fitimin vjetor prodhuar nga toka, duke përdorur metodën e kapitalizimit të fitimit të trajtuar me nenin 7 të Udhëzimit Administrativ MF - nr. 02/2015. Faktorët kryesorë që ndikojnë në vlerën ekonomike të tokës lidhen me kapitalizimin neto, kapitalizimin bruto; kategorinë e tokës; afërsinë dhe qasjen në tregje; topografinë, potencialin e ujitjes; kushtet mjedisore; rreziqet nga vërshimi dhe erozioni; vlera e biodiversitetit dhe peizazhet. Siç është thënë më parë, në rastin e të drejtës, vlera mund të konsiderohet e zvogëluar deri në 30% të vlerës së pronës.¹⁶
- **Vlerat zëvendësuese të kulturave vjetore dhe shumëvjeçare:** Kompensimi total i kulturave bazohet në vlerën e plotë zëvendësuese të saj. Vlerat zëvendësuese bazohen në profitin vjetor të të ardhurave vjetore dhe shumëvjeçare, si dallim ndërmjet të ardhurave dhe shpenzimeve. Kontribuesit kryesorë të vlerës së plotë zëvendësuese përfshijnë rendimentin, dendësinë e kultivimit, çmimin e produktit, kostot e produktit e kështu me radhë. Përveç kësaj, kostot e transaksionit do të shtohen në vlerën e kalkuluar

Faktorët që ndikojnë në kompensimin për kulturat vjetore janë lloji i kulturës, rendimenti, çmimi i tregut, shpenzimet e prodhimit. Faktorët që ndikojnë në kompensimin e bimëve (trungjeve) shumëvjeçare përfshijnë llojin e trungut, rendimentin, moshën e trungut, ciklin prodhues të trungut, çmimin e tregut të fryteve, si dhe shpenzimet e prodhimit.

■ Pyjet dhe kullosat

- **Vlera e vlerësimit të pyjeve dhe kullosave:** Neni 9 i Udhëzimit Administrativ MF - nr. 02/2015 dhe Udhëzimi Administrativ nr. 02/2012¹⁷ parashohin vlerësimin e pyjeve dhe kullosave. Cilësia (boniteti) i dheut është kriteri më i parë që shqyrtohet. Kriteret tjera që vlerësohen janë vlera mjedisore dhe ekologjike, funksioni i tokës pyjore, prodhimtaria, ruajtja, potenciali turistik, zona e mbrojtur, si dhe vlera të ngjashme; Vlera e drejtpërdrejtë e pyjeve është ngushtë e lidhur me vëllimin dhe vlerën e pyllit, qasjen në infrastrukturë dhe transport, si dhe niveli i investimeve në pyll. Sipas Ligjit Nr. 8991 (23.01.2003), neni 63¹⁸, zhvilluesi duhet të paguajë për dëmet e shkaktuara në zonat pyjore duke investuar në pyllëzim në sipërfaqe të tjera të zhveshura duke mbjellë tre herë më shumë trungje sesa

¹⁶ "Për miratimin e metodave dhe kriterëve të vlerësimit për kalkulimin e shumës së kompensimit për pronën e paluajtshme të shpronësuar, si dhe dëmeve lidhur me shpronësimin".

¹⁷ "Për klasifikimin e përshtatshmërisë së tokës bujqësore (SAL)".

¹⁸ "Për planifikimin territorial - ndryshuar".

që prehen. Normalisht, vlera e tokës pyjore përbën 50% të vlerës potenciale të tokës bujqësore në sipërfaqe të ngjashme. Vlera e kullosave ose livadheve janë normalisht ekuivalente me çmimin e tokës bujqësore me cilësi të lartë.

- **Vlerat zëvendësuese të specieve pyjore në zonat e prekura:** Vlera e drejtpërdrejtë e pyllit përcaktohet nga kategoria e pyllit dhe klasa moshore sipas të dhënave nga regjistri kadastral për secilën kategori pyjore në zonën e prekur. Kur produktiviteti nuk është i regjistruar (për klasat e moshës së hershme), kalkulimi për sipërfaqet deri në 7 ha bëhet përmes matjes së plotë të pyllit dhe për sipërfaqet e mëdha me shputë të përhershme, madhësia e të cilës varet nga kategoria pyjore. Kalkulimi i koeficientit të korrëgjimit varet nga kategoria pyjore dhe klasa moshore: (k_1 ; k_2 ; k_3). Përlllogaritja e prodhimtarisë, klasave moshore për secilën kategori pyjore në zonën e prekur, bëhet gjatë procesit të inventarizimit të pasurive

APPENDIX C

Kërkesat e performancës të BERZH

BANKA EVROPIANE PËR RINDËRTIM E ZHVILLIM

Projektet e financuara nga BERZH pritet të hartohen dhe zbatohen në pajtim me praktikat e mira ndërkombëtare në lidhje me zhvillimin e qëndrueshëm. Për të ndihmuar klientët dhe projektet e tyre, BERZH-i ka definuar dhjetë parime (PR) që mbulojnë fushat kryesore të çështjeve dhe ndikimeve mjedisore dhe sociale.

Qasja e BERZH-it ndaj qëndrueshmërisë përfshin:

- Integrimin e kriterëve mjedisore dhe sociale në vlerësimin dhe zbatimin e të gjithë projekteve të financuara nga Banka bazuar në standardet e Bashkimit Evropian dhe praktikat e mira ndërkombëtare.
- Ofrimi i ndihmës financiare dhe teknike që posaçërisht synojnë adresimin e çështjeve mjedisore dhe sociale.
- Promovimi i përfshirjes ekonomike dhe qasjes në shërbime komunitare, si ujësjellësi dhe transporti publik.
- Mbështetja e projekteve që promovojnë barazinë gjinore.
- Inkurajimi i pjesëmarrjes së publikut përmes konsultimeve para investimit dhe shpalosjes së informatave, si dhe mirëmbajtjes së dialogut të rregullt me organizatat e shoqërisë civile dhe palëve të tjera.

Politika mjedisore dhe sociale e BERZH-it

BERZH ka një politikë të fuqishme dhe gjithëpërfshirëse mjedisore dhe sociale që është shtyllë e secilit projekt të ndërmarrë nga BERZH-i. Kjo politikë siguron masa mbrojtëse për të parandaluar ose minimizuar secilin ndikim negativ, si dhe për maksimizimin e mundësive të përmirësimit të efikasitetit dhe përfitimeve për komunitetin e gjerë dhe gjeneratat e ardhshme. BERZH-i ka përditësuar Politikën Mjedisore dhe Sociale më 2014. Politika detajon angazhimin e Bankës për të promovuar “zhvillim të shëndoshë dhe të qëndrueshëm mjedisor” në gjitha aktivitetet. Shkurt, kudo që është e mundur, projektet duhet të shmangin ndikimet negative mbi punëtorë, komunitete dhe mjedis. Nëse shmangia nuk është e mundur, ndikimet negative duhet të zvogëlohen, zbuten apo kompensohen, sipas rastit.

Kriteret e performancës në BERZH.

BERZH ka zhvilluar dhjetë KP, për t'i dhënë përmbytje politikës së saj mjedisore dhe sociale. Këto kriterë ofrojnë një bazë solide nga e cila klientët mund të përmirësojnë qëndrueshmërinë e operimit të tyre afarist.

Siç tregohet në tekstin kryesor, Kriteri i Performancës 5 (Marrja e tokës, zhvendosja e pavullnetshme dhe zhvendosja ekonomike), si dhe Kriteri i Performancës 10 (Shpalosja e informatave dhe angazhimi i palëve) kanë vlerë të posaçme për projektin e fermës së erës në Bajgorë.

Kriteret e performancës 5 dhe 10 diskutohen më në detaje më poshtë:

- Kriteri i Performancës 5: Marrja e tokës, zhvendosja e pavullnetshme dhe zhvendosja ekonomike (EBRD, 2014c)

Kriteri i Performancës 5 i referohet menaxhimit të marrjes së pavullnetshme të tokës dhe zhvendosjes. Marrja e pavullnetshme e tokës ka të bëjë me transaksione ku blerësi mund t'i drejtohet autoritetit qeveritar për të fituar qasjen në tokë apo për të vendosur kufizime mbi shfrytëzimin e tokës.

PR 5 definon personat e zhvendosur gjerësisht si:

- Ata që kanë të drejta formale ligjore mbi tokën që shfrytëzojnë.
- Ata që nuk kanë të drejta formale ligjore mbi tokën, por kanë pretendime mbi tokën që janë të njohura apo mund të njihen sipas ligjeve vendore.
- Ata që kanë një të drejtë ligjore apo pretendim që mund të njihet mbi tokën që shfrytëzojnë, si uzurpuesit oportunistë si dhe migruesit e sapo arritur që uzurpojnë tokën para datës zero.

Objektivat e kriterit të Performancës 5 janë:

- të shmangë apo kur është e pashmangshme, të minimizojë zhvendosjen e pavullnetshme kudo që është e mundur, duke hulumtuar dizajne alternative të projektit,
- Të zbusë ndikimet nga marrja e tokës duke ofruar kompensim për humbjen e pasurive me vlerë të plotë zëvendësuese, si dhe duke siguruar që aktivitetet e zhvendosjes të zbatohen me angazhimin e duhur të palëve të interesuara.
- Të përmirësojë ose së paku të rivendosë jetesën dhe standardet e jetesës të personave të zhvendosur.
- të përmirësojë kushtet e jetesës tek personat e zhvendosur përmes ofrimit të banimit adekuat me siguri të zotërimit të tyre në lokacionet e zhvendosjes.

PR 5 kërkon që:

- Kërkon që propozuesi i projektit të identifikojë, përmes regjistrimit, ata persona që janë zhvendosur dhe të vendosë datën zero për të përcaktuar kualifikimin për kompensim
- Kërkon nga propozuesi i projektit të ofrojë kompensim me bazë toke, kudo që është e mundur, kur jetesa e personave të zhvendosur është me bazë në tokë, ose kur toka është pronë kolektive
- Vendos konceptin e marrëveshjeve të negociuara për të shmangur largimin e dhunshëm të njerëzve
- Kërkon nga kompanitë e sektorit privat të "tejkalojnë hendekun" ndërmjet kriterëve ligjore vendore si dhe kërkesat e Kriterit të Performancës.

Kriteri i Performancës 5 më tutje kërkon që standardet e kompensimit të jenë transparente dhe konsistente brenda një projekti, si dhe të vendosen me pjesëmarrjen e atyre që ndikohen.

- Kriteri i Performancës 10: Zbulimi i informatave dhe angazhimi i palëve (EBRD, 2014b).

PR 10 kërkon që komunitetet e prekura të angazhohen mirëfilli në çështjet që mund t'i ndikojnë ato. Kërkesat kryesore janë:

- Të sigurohet konsultimi i lirë, paraprak dhe i informuar dhe të lehtësohet pjesëmarrja e informuar.
- Të sigurohet mbështetja e komunitetit të gjerë.
- Të ketë fokus tek rreziqet dhe ndikimet negative, si dhe të propozojë masa dhe veprime për trajtimin e këtyre.
- Të ndër marrë konsultime në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe të përshtatshme për kulturën lokale.
- Të përshtatet procesi për të adresuar nevojat e grupeve të pafavorizuara ose të cenueshme..

APPENDIX D

Aktivitetet e angazhimit të palëve
të interesit të përfunduara deri më
sot për komponentin e WF dhe
OHL

Angazhimi me palët e interesit për WF deri më sot.

Procesi i angazhimit të palëve për fermën e erës është kryer nga nëntori 2017 deri në mars të vitit 2018. Tabela 13 ofron një përmbledhje të fushëveprimit dhe afateve kohore të këtij komponenti të angazhimit.

Tabela 13: Angazhimi i palëve të interesit për fermën e erës

Komponenti FE		
Pala e interesit	Aktivitetet e angazhimit	Data
Niveli shtetëror		
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor - Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit	Takim sy më sy	15,01.2018
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor - Agjencia e Kosovës për Mbrojtje të Mjedisit	Takim sy më sy	16,01.2018
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor - Departamenti për Planifikim Hapësinor dhe Ndërtim	Takim sy më sy	16,01.2018
Ministria e Zhvillimit Ekonomik - Departamenti i Energjisë	Takim sy më sy	15,01.2018
KOSTT - Departamenti për Menaxhimin e Projekteve	Takim sy më sy	16,01.2018
KIESA - Departamenti për Promovimin e Sektorit Privat	Takim sy më sy	16,01.2018
Ministria e Infrastrukturës - Departamenti i Menaxhimit të Rrugëve	Takim sy më sy	13,02.2018
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural - Departamenti për Zhvillimin Rural	Takim sy më sy	13,02.2018
Let's do it Kosova; Rezistenca Elektrike	Takim sy më sy	15,01.2018
Shkenca për Ndryshim; Muharrem Salihaj	Takim sy më sy	17,01.2018
Niveli komunal		
Komuna e Mitrovicës - Kryetari i Komunës së Mitrovicës	Takim me komunitetin	17,01.2018
Niveli i komuniteteve		
Vendbanimi Stan Tërg	Takim me komunitetin	29,01.2018

Komponenti FE		
Pala e interesit	Aktivitetet e angazhimit	Data
Vendbanimi Barë	Takim me komunitetin	29,01.2018
Vendbanimi Bajgorë	Takim me komunitetin	29,01.2018
Vendbanimi Kaçandoll	Takim me komunitetin	29,01.2018

1.1.2.2 Angazhimi i palëve të interesit për komponentin e linjave ajrore deri më sot.

Angazhimi i palëve për komponentin e linjave ajrore është kryer nga dhjetori 2018 deri në prill të vitit 2019.

Ngjarjet e angazhimit të palëve me interes, kryer si pjesë e procesit të linjave ajrore, janë përmbledhur tek Tabela 14.

Tabela 14: Shtirja kohore e angazhimit të palëve në komponentin e linjave ajrore

Komponenti i Linjave ajrore		
Pala e interesit	Aktivitetet e angazhimit	Data
Niveli shtetëror		
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor - Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit	Takim sy më sy	17,12.2018
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor - Agjencia e Kosovës për Mbrojtje të Mjedisit	Takim sy më sy	17,12.2018
Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor - Departamenti për Planifikim Hapësinor dhe Ndërtim	Takim sy më sy	17,12.2018
Ministria e Zhvillimit Ekonomik - Departamenti i Energjisë	Takim sy më sy	18,12.2018
KOSTT - Departamenti për Menaxhimin e Projekteve	Takim sy më sy	19,12.2018
KIESA - Departamenti për Promovimin e Sektorit Privat	Takim sy më sy	18,12.2018
Ministria e Infrastrukturës - Departamenti i Menaxhimit të Rrugëve	Takim sy më sy	18,12.2018
Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural - Departamenti për Zhvillimin Rural	Takim sy më sy	19,12.2018

Komponenti i Linjave ajrore		
Pala e interesit	Aktivitetet e angazhimit	Data
Let's do it Kosova	Takim sy më sy	19,12.2018
Ekologjia Rinore; Zona e Sigurisë	Takim sy më sy	20,12.2018
Niveli komunal		
Komuna e Vushtrrisë	Takim me komunitetin	01,04.2019
Komuna e Mitrovicës	Takim me komunitetin	01,04.2019
Niveli i komuniteteve		
Vendbanimi Bajgorë	Takim me komunitetin	02,04.2019
Vendbanimet Rashan, Tërstenë dhe Gumnishtë	Takim me komunitetin	03,04.2019
Vendbanimi Pasomë	Takim me komunitetin	03,04.2019
Vendbanimet Banjskë, Sllatinë dhe Dobrollukë	Takim me komunitetin	04,04.2019
Vendbanimi Vushtri	Takim me komunitetin	05,04.2019

SHTOJCA E

Bibliografia

- EBRD. (2014a). *EBRD: Complete Environmental and Social Policy Document*. London, UK.
- EBRD. (2014b). *EBRD Performance Requirement 10: Information Disclosure and Stakeholder Engagement*. London, UK. Retrieved from https://www.ebrd.com/downloads/about/sustainability/ESP_PR_10_Eng.pdf
- EBRD. (2014c). *EBRD Performance Requirement 5 Land Acquisition, Involuntary Resettlement*. London and New York.
- Equator Principles. (2013). *The Equator Principles III*. Washington, DC.
- International Finance Corporation. (2012a). *Guidance Notes to Performance Standards on Environmental and Social Sustainability. International Finance Corporation's Guidance Notes*. Washington DC.
- International Finance Corporation. (2012b). *Performance Standard 5: Land Acquisition and Involuntary Resettlement*. Washington, DC.
- International Finance Corporation. (2012c). *Performance Standards on Environmental and Social Sustainability - Overview of Performance Standards on Environmental and Social Sustainability*. Washington, DC.
- International Finance Corporation. (2019). *Draft Good Practice Handbook: Land Acquisition and Resettlement - Module 5: Livelihood Restoration and Improvement*. Washington DC.